

Concurs - Câștigă o vacanță în Austria!

Bonus Oriflame!

www.revistafiacara.ro

# FIACĂRA

**Ai o CARTE  
cadou!**

**IRONMAN**

**Ultima secvență:  
Antonioni & Bergman**

**Laura Badea  
e fascinată de modă**

**Acasă  
la Fecioara Maria**

**exclusivitate**

**SCANDALUL  
ÎNCHISORILOR  
DIN ROMÂNIA** **CIA**

**Politic: PSD  
în mișcare!**

**Khmerii roșii**

**Ordinul  
Cavalerilor  
de Malta**







\*P/12986\*





# HOW DID JACK DANIEL'S WHISKEY TASTE BACK IN 1866?

(HAVE ONE TONIGHT  
AND FIND OUT.)



Your friends at Jack Daniel's  
remind you to drink responsibly.

JACK DANIEL'S and OLD NO. 7 are registered trademarks of Jack Daniel's. ©2003.  
Please visit us at [www.jackdaniels.com](http://www.jackdaniels.com).

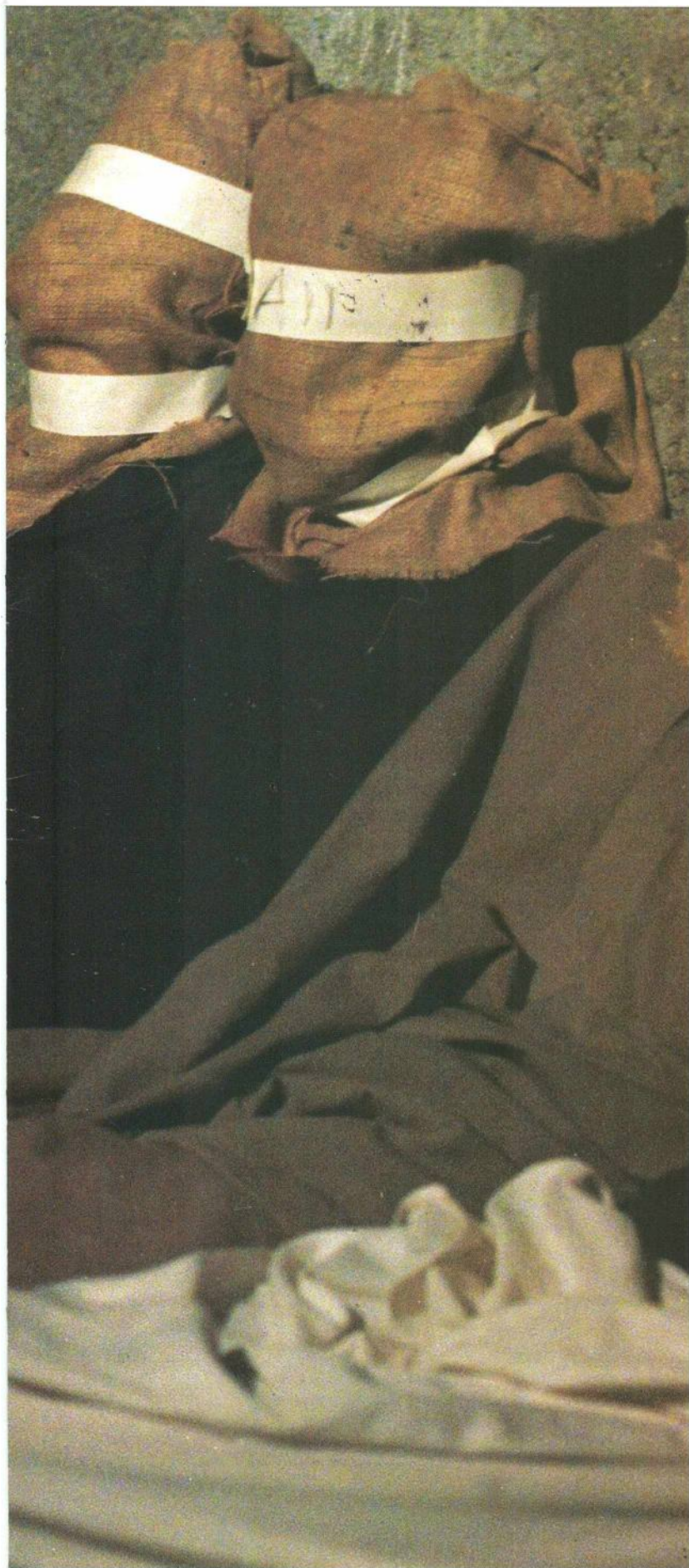


# Scandalul închisorilor CIA din



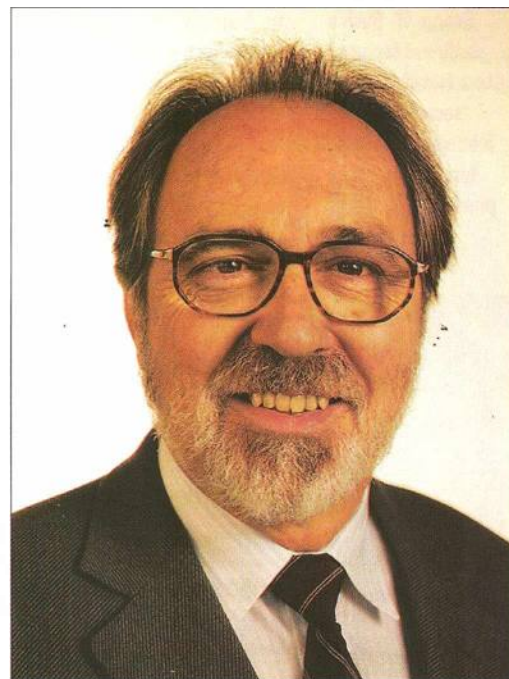


# România a re izbucnit violent



„Gardienii de la închisoarea Guantanamo, din Cuba, ne amenințau mereu că, dacă nu colaborăm și nu le dăm informațiile cerute, ne vor transfera în alte închisori, secrete, departe de ochii lumii și unde se practică tortură adevărată. La început, am crezut că vor doar să ne sperie. Apoi am văzut că asta se și întâmpla. Într-o noapte ne-au luat și ne-au urcat într-un avion. Eram 25 de deținuți. Cu ochelari negri la ochi, cu dopuri în urechi, cu niște saci trași pe cap și legați cu cătușe la mâini și picioare. Înainte de decolare, ne-au dat niște pastile și ne-au făcut injecții, probabil pentru somn, deși eu nu am adormit. Cred că am zburat câteva ore, nu știu exact. Presupun că am aterizat într-o bază militară, pentru că ne-au preluat niște soldați americani, după cât îi auzeam vorbind. Au asmuțit câinii pe noi și i-au lăsat să ne muște până la os. Sigur eram într-o altă țară, poate undeva în Europa, pentru că era mult mai frig. Dar n-aș putea să vă spun unde anume, nu vedeam nimic și auzeam foarte slab”.

Țara despre care vorbește Abdulah Saleh, un tânăr de 29 de ani, din Kuweit, ar putea să fie România? Raportorul european Dick Marty, senator elvețian și fost procuror de stat, susține că da. De fapt, acuză, clar, România și Polonia că au găzduit ilegal închisori secrete ale CIA pe teritoriul lor. În 17 iulie, Parlamentul European a dezbătut aceste acuzații. Și, astfel, scandalul închisorilor CIA a re izbucnit violent.







**„Erau luați  
noaptea,  
cu avioane  
militare, legați  
de mâini  
și de picioare,  
sedați, cu niște  
pungi trase pe  
cap”**

**Începutul  
scandalului**

**Faxul egiptean**

**În 6 septembrie  
2006, președintele  
George W. Bush a  
confirmat faptul că  
CIA a folosit închisori  
secrete pentru a  
interoga suspecți de  
terorism, dar nu a  
precizat în ce țări se  
aflau acestea.**

Sub titlul *Drumul spre Guantanamo și înapoi*, *News Paper Kuwait* a publicat, în 12 episoade, o anchetă despre calvarul deținuților care au scăpat din închisorile CIA. Din mărturiile supraviețuitorilor reiese clar că există sau au existat închisori americane secrete în Europa. Aflat în România, pentru câteva zile,

Mustafa Goma, directorul adjoint al publicației amintite, ne-a spus că și România a fost nominalizată printre posibilele locații ale acestor centre de tortură: „Am publicat zeci de mărturii ale deținuților care au fost închiși la Guantanamo și anchetați câteva luni sau chiar doi-trei ani. Ei au fost arestați după atentatele din 11 septembrie, de forțele de securitate din Afganistan și Pakistan. Unii erau studenți, alții se aflau acolo cu afaceri sau organizații caritabile. Sub pretextul că orice arab e terorist, erau arestați și predați americanilor. Pentru fiecare arab capturat, americanii ofereau, atunci, cinci mii de dolari. Au umplut închisorile cu ei, i-au torturat, unii au dispărut, alții au fost eliberați. Aceștia din urmă sunt marcați pe viață. Când ne-au povestit prin ce chinuri au trecut la Guantanamo, am spus că așa ceva nu există! Ei, însă, ne-au asigurat că se poate și mai rău. Și se refereau la închisorile secrete! Erau luați noaptea, cu avioane militare, legați de mâini și de picioare, sedați, cu niște pungi trase pe cap, ca să nu vadă și să nu audă nimic. Nici unul dintre foștii deținuți nu ne-a putut spune cu exactitate în ce țară a fost dus. Cei mai mulți susțineau că undeva în Europa, pentru că era altă climă, altă atmosferă. S-a vorbit despre Polonia, Germania și România. Nu au stat mai mult de câteva zile și au fost anchetați în limba arabă. Dar auzeau vorbindu-se și în engleză. Torturile erau de neimaginat, dar acesta este, deja, un alt subiect. Concluzia anchetei noastre, pe care vrem să o publicăm și într-o



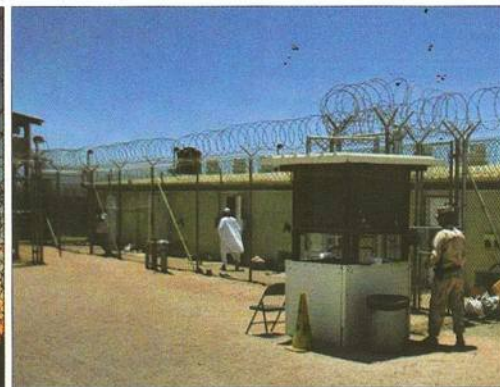
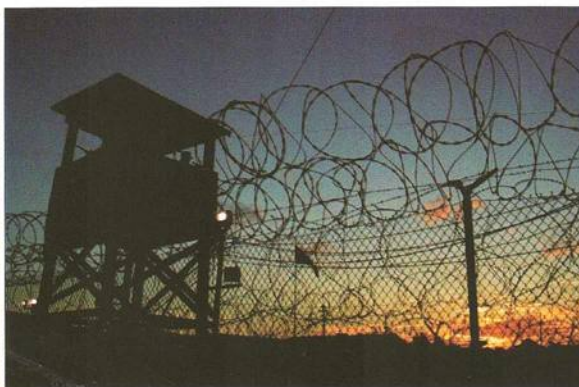
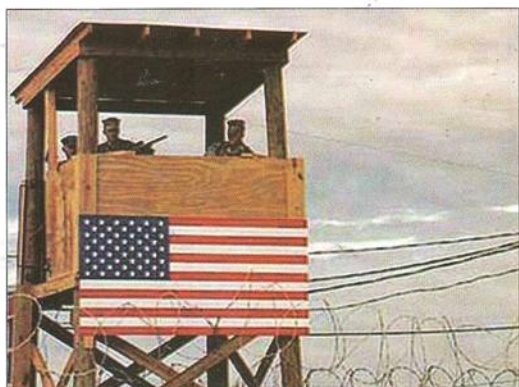
carte, este că închisorile secrete CIA chiar există. După scandalul Abu Ghraib și reacția opiniei publice, oficialii americani au fost deranjați de șifonarea imaginii. Pentru că ei vor să facă tot ceea ce pot, dar să nu se știe. Nu dă bine să afle lumea că obțin informații sub tortură, că tot ei flutură și steagul cu drepturile omului. Așa stând lucrurile, și-au făcut aceste baze secrete, în afara oricărui control și a oricărei legi, pe te miri unde, șantajând țări care au nevoie de sprijinul lor. Vă repet, nu avem nici o dovadă concretă, dar, din informațiile noastre, este posibil ca astfel de baze militare să existe, sau să fi existat, și în România”.

Scandalul închisorilor secrete CIA a izbucnit în noiembrie 2005, când *The Washington Post* a publicat un articol în care susține că, după atentatele de la 11 septembrie, CIA a înființat o rețea secretă de închisori în estul Europei și în alte zone, pentru interogarea unor suspecți ai rețelei Al-Qaeda. Tot în noiembrie, organizația americană de apărare a drepturilor omului *Human Rights Watch (HRW)* indica Polonia și România drept locații sigure ale unor închisori secrete administrate de CIA. „Credem că cel puțin două țări din Europa de Est dețin sau au deținut prizonieri, despre care credem că au fost torturați. Informațiile noastre arată că România și Polonia sunt cu siguranță suspecte”, anunță Marc Garlasco, analist militar HRW. Mai mult, Tom Malinowski, directorul HRW, a indicat baza aeriană *Mihail Kogălniceanu*, din Constanța, ca fiind folosită de CIA pentru transferul deținuților. Organizația a ajuns la această concluzie după studierea documentelor de zbor ale unui avion *Boeing*

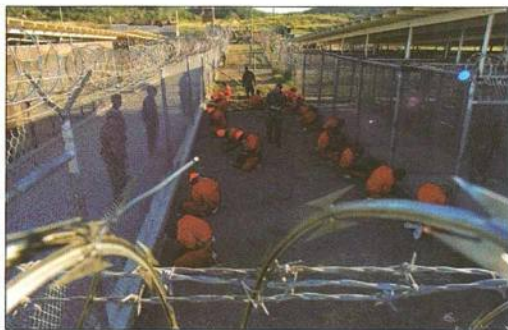
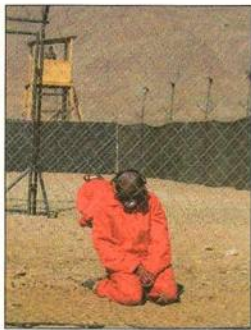
757, cu seria N313P, care, în 2003, a aterizat la Constanța venind direct de la Kabul.

În noaptea de 11 spre 12 noiembrie 2005, serviciile secrete elvețiene au interceptat un fax trimis de Ministerul de Externe al Egiptului către ambasadorul Egiptului la Londra. În documentul cu pricina scria că „în România americanii torturează prizonieri străini” și că „au fost deținuți 23 de cetățeni străini aduși de avioane americane din Afganistan, Irak și Liban”. În 8 decembrie 2005, ziarul elvețian *Sonntags Blick* a publicat un articol despre închisorile secrete ale CIA din România, bazându-se pe informațiile din faxul respectiv. Autorii materialului, alături de redactorul-șef al publicației amintite, au fost trimiși în judecată pentru că au dezvăluit un document secret. Informațiile despre România, însă, au făcut valvă în presa internațională și au fost preluate și de Raportorul european Dick Marty. La scurt timp după lansarea acestei „bombe”, însă, ea a fost „dezamorsată”, destul de credibil, de Ministerul de Externe egiptean. S-a precizat că faxul respectiv provine dintr-o simplă revistă a presei, făcută de Ambasada Egiptului din România, trimisă la Cairo și de acolo la Londra. Se pare că și ambasadele din România suferă de goana după senzational, de vreme ce într-o revistă a presei au apărut aceste informații lansate de C.V.Tudor, în ziarul lui. Și ignorate de mai toate publicațiile din România.

După „demonstrarea faxului egiptean”, scandalul cu închisorile CIA din România s-a mai potolit. Chiar și Dick Marty a devenit mai cumsecade. În raportul final al anchetei Consiliului Europei privind







## 30 de surse anonime

**Într-un interviu acordat ITN News, amiralul Stansfield Turner, fost director CIA, a declarat: „Închisorile secrete ale CIA, cunoscute drept locații negre, în argoul oficialilor americani, folosesc metode neconvenționale de interogare a deținuților. Suspecții de terorism sunt preluați din țări ca Afganistan și Pakistan și transportați, cu avioane private, controlate de CIA, către țări unde există centre de interogare secrete, operând în afara jurisdicției oricărei țări. Nimeni nu va confirma amplasarea acestora, dar sunt câteva posibilități și se presupune că una dintre ele este Baza militară aeriană Mihail Kogălniceanu, din România.”**

zborurile secrete ale CIA, dat publicității anul trecut, el a precizat că „nu există dovezi clare că în România au funcționat centre secrete de detenție pentru suspecții de terorism”.

Scandalul închisorilor CIA a reizbucnit la începutul lunii iunie a acestui an, când Consiliul Europei a aprobat al doilea raport al senatorului elvețian, care acuză România și Polonia că au găzduit centre de detenție. În 18 iulie, Comisia pentru Libertăți Civile și Justiție a Parlamentului European a dezbătut acest raport și l-a considerat „excelent”, prin vocea președintelui comisiei, Claudio Fava. Așa că, până una-alta, România este arătată cu degetul ca fiind locație a închisorilor CIA. Chiar dacă autoritățile de la București au protestat și chiar dacă mulți europarlamentari l-au criticat pe Dick Marty pentru că nu aduce probe concrete și se folosește de 30 de surse anonime. Raportorul susține că nu poate divulga identitatea martorilor pentru că ei ocupă poziții importante în armată și în serviciile secrete ale țărilor acuzate și astfel i-ar expune unor procese penale. Mai mult, el a explicat că principiul lucrului cu informatori sub acoperire a fost acceptat prin vot de Comisia pentru Drepturile Omului.

Să vedem, pe scurt, care sunt acuzațiile. Dick Marty afirmă că în România și Polonia, între 2002 și 2005, au existat închisori secrete CIA. SUA și NATO ar fi încheiat, în 2001, un acord secret care permitea CIA să încarceze în Europa persoane bănuite de terorism. Înțelegerea ar fi putut servi și ca „platformă pentru acorduri bilaterale și acestea, desigur, secrete”, susține senatorul

elvețian. Ca exemplu, el vorbește despre promisiunea făcută de SUA României în legătură cu sprijinul pentru aderarea la NATO. Raportorul a ajuns la concluzia că, în estul Europei, CIA a însărcinat oameni de încredere, singurii care aveau cunoștință de aceste închisori secrete. Partenerii lor au fost agențiile de informații militare din Polonia și România, care raportau direct fostului președinte polonez Aleksander Kwasniewski și președinților români Ion Iliescu și apoi Traian Băsescu. Pe lista responsabililor de operațiunile secrete de detenție ale CIA în România mai apar fostul ministru al Apărării, Ioan Mircea Pașcu, consilierul prezidențial Ioan Talpeș și șeful Direcției de Informații și Reprezentare Militară, Sergiu Tudor Medar. Zona în care ar fi existat centrele de detenție este localizată între Tulcea și Constanța, fiind indicată Baza aeriană Mihail Kogălniceanu, care a devenit un obiectiv important pentru activități de cooperare între SUA și România.

Ce se va întâmpla mai departe? În această toamnă, se așteaptă finalizarea celui de-al doilea raport întocmit de Claudio Fava, președintele Comisiei ad-hoc a Parlamentului European pe tema închisorilor CIA. În primul său raport, Fava a ajuns, „pe căi diferite”, după cum susține, exact la concluziile Raportului Dick Marty: România a găzduit centre de detenție CIA. Ambii au acuzat că, în activitatea lor de investigații, s-au izbit de un adevărat zid al tăcerii ridicat de guvernele țărilor acuzate în problema închisorilor CIA și a extradărilor ilegale de persoane suspectate de acte de terorism. Jean-Marie Cavada, președintele

Comisiei Parlamentului European pentru afaceri interne, justiție și libertăți civile, susține că acest „zid al tăcerii” nu va dura o veșnicie: „Vine întotdeauna un moment în care cineva începe să vorbească, să aducă documente și bine ar fi să reglăm problema asta cât se poate de repede, să nu ajungem ca ea să ducă la deteriorarea climatului de încredere la nivelul UE. Trebuie să stabilim un nivel al adevărului din partea statelor membre care au semnat un anumit număr de tratate care implică, în primul rând, respectarea drepturilor omului. România este mai bine plasată decât oricine în UE pentru a ști că minciuna timp de decenii naște suferințe și, așa spune, un regres al adevărului istoric care nu face bine nimănui. Avem nevoie de adevăr. De aceea, vom solicita un Raport de inițiativă și vom continua încercarea de obținere a unor dovezi reale, precum și publicarea probelor existente.”

Ce riscă România în cazul în care se dovedește că acuzațiile lui Dick Marty sunt adevărate? În plan general, o șifonare a imaginii, desigur. Dar, la cât e de șifonată, deja, asta nici n-ar cântări prea mult. Comisarul european pentru justiție, Franco Frattini, vorbește despre sancțiuni mai drastice: „În cazul în care informațiile despre închisorile secrete ale CIA sunt adevărate, țările membre sunt expuse riscului unor consecințe grave, inclusiv posibila suspendare a dreptului de vot în Consiliul European și instituțiile europene.” Și asta ca să nu vorbim despre variante mult mai sinistre! Cum ar fi un semn de „mulțumire” din partea extremiștilor arabi pentru o țară care ar fi găzduit torturarea suspecților de terorism.







„Este posibil  
ca în România  
să fi existat  
o bază  
de interogare,  
de tranzit“

„Raportul  
nu conține  
nici 20%  
din ceea ce știe  
Dick Marty“

Jurnalistul Rifai Mazen, corespondentul pentru România al mai multor publicații arabe, susține că nu crede în existența unor închisori CIA în România: „Nu văd nici o logică în asta, când americanii au o bază militară solidă în Turcia, la doi pași, adică. Acolo puteau să închidă și să tortureze cât vor, mai ales că turcii au o

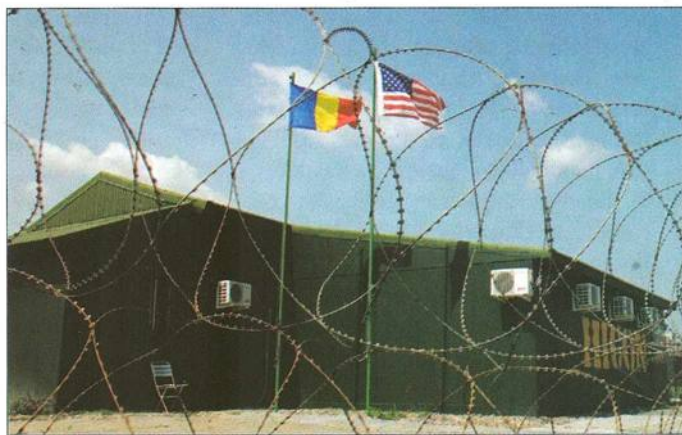
mentalitate apropiată de a arabilor și foarte mulți vorbesc și limba. În schimb, este posibil ca în România să existe, sau să fi existat, o bază de interogare, de tranzit. Până în America e cale lungă, e complicat și costisitor să transporti niște prizonieri doar pentru interogare. Din Irak, de pildă, până în Statele Unite sunt vreo 18 ore de zbor, pe când până în România se fac doar două ore. Deci e mai simplu să aduci niște suspecți, să-i iei la întrebări, să-i torturezi puțin și apoi să-i trimiți în închisori sau pe la casele lor, funcție de rezultatul interogatoriului sau de cheful anchetatorilor. Lucruri de acest gen nu se fac în baze militare și închisori recunoscute, ci într-un fel de centre de triere. Eu cred că asta se putea întâmpla în România, cu sprijin din partea SRI și SIE. M-am gândit, însă, și la altă variantă. Dacă România a fost aruncată în față, ca pistă

falsă, tocmai pentru a nu se afla unde există aceste centre de tortură CIA, ca să nu fie atacate de grupări teroriste!“

Tocmai când credeam că există un consens, în partea română, față de acuzațiile despre închisorile CIA, am găsit un funcționar guvernamental care susține că Raportul Dick Marty este destul de pertinent. Sub protecția anonimatului, desigur, pentru că altfel riscă prea mult („Funcția ca funcția, dar mai am și niște ani de trăit!“), analistul militar ne-a declarat, în exclusivitate: „Eu am convingerea că Dick Marty a vorbit cu oameni din sistem, se vede asta din felul în care e construit raportul, dacă știi să te uiți. Nu atacă oameni, ci probleme, și mi se pare firesc să-și protejeze sursele. Oricum, după părerea mea, raportul nu conține nici 20% din ceea ce știe Marty. Dar este suficient ca să conștientizeze opinia publică. Ferească Dumnezeu să spună tot, că nu-i văd bine, cel puțin pe unii. Apropo de asta, nu vedeți că reacțiile oficiale sunt destul de timide? Mă așteptam și eu la o poziție dură din partea Guvernului, a Ministerului de Externe, să ceară explicații, să amenințe cu instanțele europene... Ați văzut așa ceva? Faptul că nici un oficial român nu recunoaște că la noi ar fi existat centre de detenție CIA nu înseamnă că ele chiar n-au fost. Amintiți-vă când era embargo la sârbi și noi l-am încălcat bine-mersi. Ce, a recunoscut cineva, oficial, asta? Este posibil ca americanii să fi folosit o bază de la noi, pentru suspecții de terorism, chiar

și fără ca oficialii români să știe exact ce se întâmplă acolo. Spuneau ceva de genul *băi, ne trebuie și nouă clădirea asta o lună* și lucrurile se rezolvau elegant, că doar n-o să-i refuzăm noi pe americani. Oricum, *Baza Mihail Kogălniceanu* e ca și a lor, o cunoșteau în amănunt. Există și clădiri dezafectate, pe lângă aeroporturi și unități militare, unde se poate întâmpla orice. Amintiți-vă că *Țigăreța II* s-a învățat tot într-o astfel de clădire, la Otopeni. Sigur că fiecare cursă e trecută în registrul de zbor, în mod normal, dar dacă se primește ordin ca doar să dirijeze avionul, fără să-l înregistreze, nu e un capăt de țară. Se poate prea bine ca astfel de operațiuni să se fi făcut și prin complicitatea unor reprezentanți la vârf ai serviciilor speciale din România. Motive sunt destule. Pentru bani, pur și simplu, că noi, dacă vedem 100 de dolari, încă mai facem ca girofarul sau pentru a câștiga bunăvoința americanilor, un adevărat motto al președintelui Băsescu, dacă analizăm puțin atitudinile sale. Până una-alta, asupra României planează niște acuzații grave, pe care oficialii de la București nu știu, sau nu pot, să le demonteze credibil. În timp, s-ar putea ca implicațiile acestui scandal să ne coste destul de scump. Și ca imagine, dar și economic. La fel s-a întâmplat și după al Doilea Război Mondial, când am fost izolați de mediul de afaceri european, în ideea că *dom'le, cu aștia nu se poate lucra, că sunt trădători!*“

text: **Liliana Petruș** și **Ahmed Jaber**  
foto: **Mediafax**, **Foto** și **arhivă**



● **Ministerul Afacerilor Externe** de la București a negat acuzațiile Raportului european: „Actualul raport, ca și cel precedent, din 2006, nu aduce nici o probă care să confirme aceste alegații, cu excepția unor surse nenominalizate, a căror credibilitate nu poate fi estimată“. ● **Ministerul român al Apărării** a respins referirile la Direcția de Informații Militare și Direcția Generală de Informații a Apărării: „La Baza aeriană *Mihail Kogălniceanu* nu a existat niciodată vreun centru de detenție, român sau străin. Baza a fost pusă la dispoziția tuturor celor interesați de clarificarea acestor aspecte, fiind vizitată de reprezentanți ai presei naționale și internaționale, parlamentari și experți străini“. ● Vicepreședintele Senatului, **Norica Nicolai**, a declarat: „Raportul este total nesusținut, ba, dimpotrivă, tendențios. Sunt acuzații foarte grave, fără dovezi“. Senatorul liberal a mai precizat că va solicita serviciilor de informații din România să facă o analiză a Raportului Marty și că așteaptă o poziție fermă din partea președintelui Băsescu. ● Originală, ca de obicei, reacția președintelui **Traian Băsescu** a fost următoarea: „Dick Marty a plecat cu ...“, după care a făcut un gest cu mâna, spre cap. ● Fostul președinte **Ion Iliescu** a catalogat afirmațiile Raportului drept „fabulații iresponsabile“. „Facilitățile oferite de România Statelor Unite la Baza Militară *Mihail Kogălniceanu* au privit exclusiv sprijinul logistic și rotația trupelor americane și a echipamentelor aferente lor din Balcani“. ● **Ioan Talpeș**, fost consilier pe probleme de securitate al lui Ion Iliescu, apreciază că „agresiunea“ comisă de Raportul european împotriva imaginii României servește niște interese obscure: „România și Polonia sunt incriminate pentru că ele se află în zona de est a NATO și unora nu le convine că acum există o anumită politică americană în această regiune“. ● Fostul ministru al Apărării **Ioan Mircea Pașcu** a respins acuzațiile privind centrele de detenție CIA din România și i-a cerut lui Dick Marty fie să prezinte dovezi în sprijinul acuzațiilor sale, fie să ceară public scuze celor incriminați. ● **Sergiu Medar**, fost consilier prezidențial pentru apărare și securitate națională, a declarat că Direcția de Informații Militare pe care a condus-o nu a desfășurat nici un fel de activități legate de transferul și detenția unor deținuți CIA: „Tot ceea ce prezintă domnul Marty acolo sunt speculații!“



# PERFECTLY BALANCED.

John Jameson's smooth whiskey from Ireland.



John Jameson reminds you to taste responsibly



**JAMESON**  
IRISH WHISKEY

[www.jamesonwhiskey.com](http://www.jamesonwhiskey.com)





Fondată în 1911 de Constantin Banu  
www.revistafiacara.ro

 Biroul Român de Audit al Tirajelor  
a eliberat Certificatul de Audit pentru revista Flacăra  
în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit

Publicație ce beneficiază de rezultate de audiență, conform  
Studiului Național de Audiență, măsurate în perioada  
ianuarie 2004 - ianuarie 2006

DIRECTOR: Mihail Gălbățanu  
mihail.galbanu@revistafiacara.ro, redactia@revistafiacara.ro

REDACTOR-ŞEF - Liliana Petruş - liliana.petrus@revistafiacara.ro

EDITOR - Alice Gherman - alice.gherman@revistafiacara.ro

SPORT - Pompiliu Laurențiu Dumitrescu

COLEGIUL REDACȚIONAL  
Cădălin Apostol, Mihail Belu, Dumitru (Pusi) Dinulescu, Maria Gârbea, Valentin-Lăurențiu  
Gheorghiu, Claudia Golea, Cădălin Hentea, Petre Iamandi, Violeta Ion, Victor Ionescu, Marina  
Iosau, Nicolae Maravei, Mugurel Mărgărit, Dan Medeanu, Horic Pătrașcu, Mircea  
Pricăjan, Petre Rău, Alina Savin, Vasile Savin, Adrian Slănicu, Jean-Lorin Sterian, Raluca  
Șelinschi, Băzîl Ștefan, Andreea Tudor, Tudor Cădălin Zărojanu

SENIOR EDITOR FOTO - Octavian Tîbăr - octavian.tibar@revistafiacara.ro

TEHNOREDACTOR - Laura Tîbăr - dlp@publicatiilefiacara.ro

CORRESPONDENȚI ÎN STRĂINĂTATE: Vasile Comănescu (Roma), Adina Dobija  
(SUA), Eugen Frunza (Canada), Lora Haranaciu (Portugalia), Anda Moculescu (Nova  
Zeelandă), Anca Motolanu (Londra), Luiza Palanciu (Paris), Laurențiu Stelea (Olanda),  
Cornel Toma (Roma), Bogdan Răzvan Ursu (Vietnam), Gelu Vlașin (Madrid), Ieșel Iosau  
(Senegal), Hoon Jae Ryu (Coreea de Sud), Pham Viet Dao (Vietnam)

ÎN TERITORIUL - Marius Condat (Sulga),  
Iulia Pană (Constanța)

Grafică, tehnoredactare  
și prelucrare imagine



**PUBLICAȚIILE  
FLACĂRA**

Societate comercială înregistrată la  
Oficiul Registrului Comerțului București  
sub nr. J 40/5888/1991 din 04.07.1991  
Cod Unic de înregistrare 1582276

S.C. PUBLICAȚIILE FLACĂRA S.A. este membru al  
Biroului Român de Audit al Tirajelor - BRAT

PREȘEDINTE - DIRECTOR GENERAL: George Arion  
george.arion@publicatiilefiacara.ro

VICEPREȘEDINTE: Alexandru Păsărin  
alexandru.pasarin@publicatiilefiacara.ro

DIRECTOR GENERAL ADJUNCT: Alexandru Arion

DIRECTOR COMERCIAL: Gabriel Bumb  
gabriel.bumb@publicatiilefiacara.ro

DIRECTOR RESURSE UMANE: Manuela Ruxandra Arion -  
manuela.arion@publicatiilefiacara.ro

CONTABIL ȘEF: Elena Anghel

DIRECTOR VÂNZĂRI PUBLICITATE  
Emil Dumitru - emil.dumitru@publicatiilefiacara.ro

ȘEF DEPARTAMENT PRODUCȚIE - Petruț Stoian  
petrut.stoian@revistafiacara.ro

SECRETARIAT: Anca Velu - Tel: 317.91.42; 317.91.44  
Fax: 317.91.43 E-mail: office@publicatiilefiacara.ro

Adresa: București, sectorul 1, Piața Presei Libere nr. 1, cod 013701, O.P. 33, C.P. 12  
Cont IBAN RON: RO64BRMA0720072654400000, Banca Românească Băneasa  
Cont IBAN USD: RO14BRMA0720072654430000, Banca Românească Băneasa  
Cont IBAN EUR: RO02BRMA0720072654495400, Banca Românească Băneasa



**Fundația „Premiile Flacăra — România”**  
Președinte: George Arion

Director al publicațiilor de divertisment: ALEXANDRU PĂSĂRIN

**REBUS®**  
Publicație auditată BRAT  
Redactor-șef: MIHAI ZGUBEA

**REBUSACHE®**  
Redactor-șef: DANIEL POPA  
Redactor artistic: Aurel Ștefan Alexandrescu  
Tehnoredactare computerizată:  
Angela Ciocăzanu  
Culegere computerizată: Violeta Enache  
Corectură: Pompiliu L. Dumitrescu și Ioan Grigoriță

Publicitate și marketing:  
publicitate@publicatiilefiacara.ro  
Telefon, fax: 317.91.38, 317.91.42

Contabilitate: Florența Tudor

Șef Departament Distribuție: Nicoleta Predescu  
Distribuție: {317.91.37, 317.91.44}: Marian Celcan,  
Constantin Epure, Mihail Ion

Cititorii din țară și din străinătate se pot abona  
prin S.C. „Publicațiile Flacăra” S.A.,  
Cititorii se pot abona și prin S.C. MT PRESS IMPEX S.R.L., București  
Tel./fax: 021/255.48.15; 021/255.48.16; 021/255.48.17

**Flacăra, Almanah Flacăra, Flacăra Bis, Flacăra Focus, Rebus,  
Almanah Rebus, Rebusache, Rebus Bis  
sunt mărci înregistrate ale S.C. Publicațiile Flacăra SA**

Potrivit art. 206 CP, responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului  
aparține autorului. De asemenea, în cazul unor agenții de presă și person-  
alități citate, responsabilitatea juridică le aparține.

ISSN: 1220-773x  
Tipar: Megapress SA, tel./fax: 021/461.08.08/09

## POLITIC

### Pensionari, vă ordon: Treceți Styxul!



## INSIDER

### Khmerii roșii



## VIP

### Laura Badea Cârlescu, fascinată de modă



## EXCLUSIVITATE

### IRONMAN



## REPORTAJ

### Ordinul Cavalerilor



## SPECIAL

### Aselenizarea unui emigrant îndrăgostit

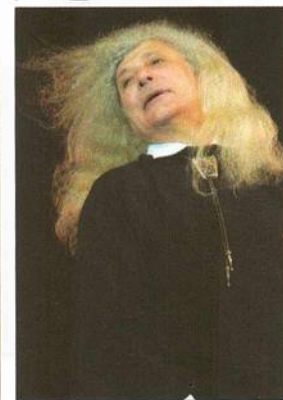


## GLOBE-TROTTER

### Acasă la Fecioara Maria



## IN MEMORIAM



„Pitiș  
a preferat  
să nu facă  
tratament  
decât  
să-i cadă  
părul”



## SĂNĂTATE

Interviu cu prof. univ. dr. Christoph Zielinski,  
directorul Departamentului de oncologie  
de la Spitalului Universitar din Viena 30

## ULTIMA SECVENȚĂ

Michelangelo Antonioni & Ingmar Bergman 38

## TURISM

Dubai, orașul care-ți ia respirația 48

## UNDE IEȘIM

La Bastille, fortăreața cuisine française  
a Bucureștiului 52

## INTERVIU

Antero Inkari: „România este extrem de  
interesantă pentru capitalul finlandez” 53

## AUTO

Salonul verde naște monștri 54

## FILM

După ea 56

## MEDIA

Cătălin Tolontan: „Nu cred în jurnalism  
soft și jurnalism hard” 58

## STIL DE VIAȚĂ

Springfield 66

## REVISTA PRESEI

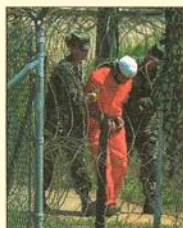
Roxana Roseti: „Ziaristica este  
gangsterism politic” 72

## ISTORIA UNUI PRODUS

Kahlúa, un amestec mexican exotic 74

## SPORT

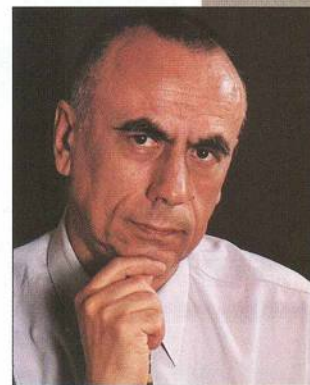
Între megalomanie și paranoia 78



coperta 1  
foto Rompres

## Altceva

Trăim într-o Românie din ce în ce mai plină  
de pericole.



## VIOLENȚĂ

În fiecare zi se petrec încăierări între bande rivale sau între indivizi care, după ce beau la crâșmă cot la cot toată seara, consideră că n-ar fi frumos să încheie ziua fără să-și care măcar câțiva pumni în cap. Evident, lucrurile scapă uneori de sub control și se ajunge și la crimă. Nici pe străzi și șosele nu e mai multă pace. Noul cod rutier a devenit deja o glumă răsuflată – nu-l respectă mai nimeni, ba mai mult, cei care au mașini de „fite” îi sfidează pe cei care circulă în vehicule mai puțin luxoase. Cauți refugiu într-un parc – dar cine mai are curajul să se aventureze acolo după căderea întinericului? Nici pe stadioane nu ești ferit de pericole – atunci când nu se cotonogesc între ei, fotbalistii sar la gâtul arbitrilor, iar galeriile se înjură mai întâi copios, apoi se iau la bătaie, spre bucuria jandarmilor, care au prilejul de a pune în practică tot ce au învățat în școală. În metrou, în tramvaie și autobuze hoții continuă să-i agreseze pe călători, scotocindu-i prin buzunare și poșete. O formă de violență este și trivialitatea care se revărsă de pe micile ecrane ori de câte ori deschizi televizorul și dai fie peste emisiuni de divertisment pentru retardati, fie peste vedete care abia știu să îngaime două fraze, încercând să povestească despre „fabuloasa” lor reușită în viață. Am ajuns să nu ne mai suportăm vecinii, suntem intoleranți cu cei de alt neam sau de o altă religie. Nici mediul de afaceri nu este mai breaz. Nici nu-i de mirare, mulți au acumulat averi uriașe luând cu japca din avutul statului, și astfel cea mai mare parte a populației trăiește în sărăcie. Iar limba română, vorbită de o colectivitate tot mai incultă, trece printr-o metamorfoză ale cărei consecințe nefaste se vor observa în viitor. Exemplele ar putea continua, fiindcă trăim într-o țară în care valorile nu mai sunt respectate. Modelele actuale, rizibile pentru orice om cu scaun la cap, reușesc să se facăenerate de către un public tot mai numeros, ținut dinadins în ignoranță, pentru a putea fi stăpânit mai ușor. Dar de ce să ne mai mirăm din moment ce, de pildă, în timp ce toate televiziunile din lume transmiteau funeraliile lui Pavarotti, ziariștii români se dădeau de ceasul morții să prezinte, din minut în minut, știri despre o operație nu foarte sofisticată la care fusese supus șeful statului?

Serge Aron

### Whiskey Facts - "Partea ingerilor"

În timp ce whiskey-ul se maturează, butoaiele în care acesta este păstrat „respiră”. Din cauza acestui fenomen, în jur de 8 până la 10% din volumul de alcool se pierde prin evaporare în primul an. Evaporarea continuă în următorii ani, cu 4 până la 5% pe butoi. În acest fel, un whiskey bun pierde aproximativ 30% din volumul original până în momentul în care este gata de îmbuteliere. Noi numim acest procent „partea ingerilor”.



### În numărul viitor:



● PRO SAU CONTRA TRUPE ROMÂNEȘTI ÎN IRAK&AFGANISTAN ● JAPONIA CU FUNDUL ÎN SUS ● ÎNTRE HOOLIGANS ȘI DOPPING ● INTERVIURI SURPRIZĂ CU PERSONALITĂȚI ALE SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI DE AZI ● „C-AȘA-ÎN TENIS”. CHIAR AȘA, CUM E ÎN TENIS? ● TOP FLACĂRA AL CĂRȚII

Primul semnal ne vine tocmai din Japonia. De la Claudia Golea care, aflată în Japonia, o vede cu „fundul în sus”. Sigur că, aici, esențial e cum stă ea. Dar reportajul e în priză directă și are fulminațiile lui. De câteva luni pregătim o dezbatere și sper să o dăm gata – pe tema: la ce e bun Afganistanu' & Iraku' pentru români. Ne gândim să începem și ceva rubrici noi, cum ar fi un TOP AL CĂRȚII. În care vor răspunde numai scriitori români, punctând preferințele. Dar și la interviuri cu personalități esențiale din societatea românească actuală. Și, da, n-am să vă spun nimic despre tenis. Dar chiar nimic. Ssssst!



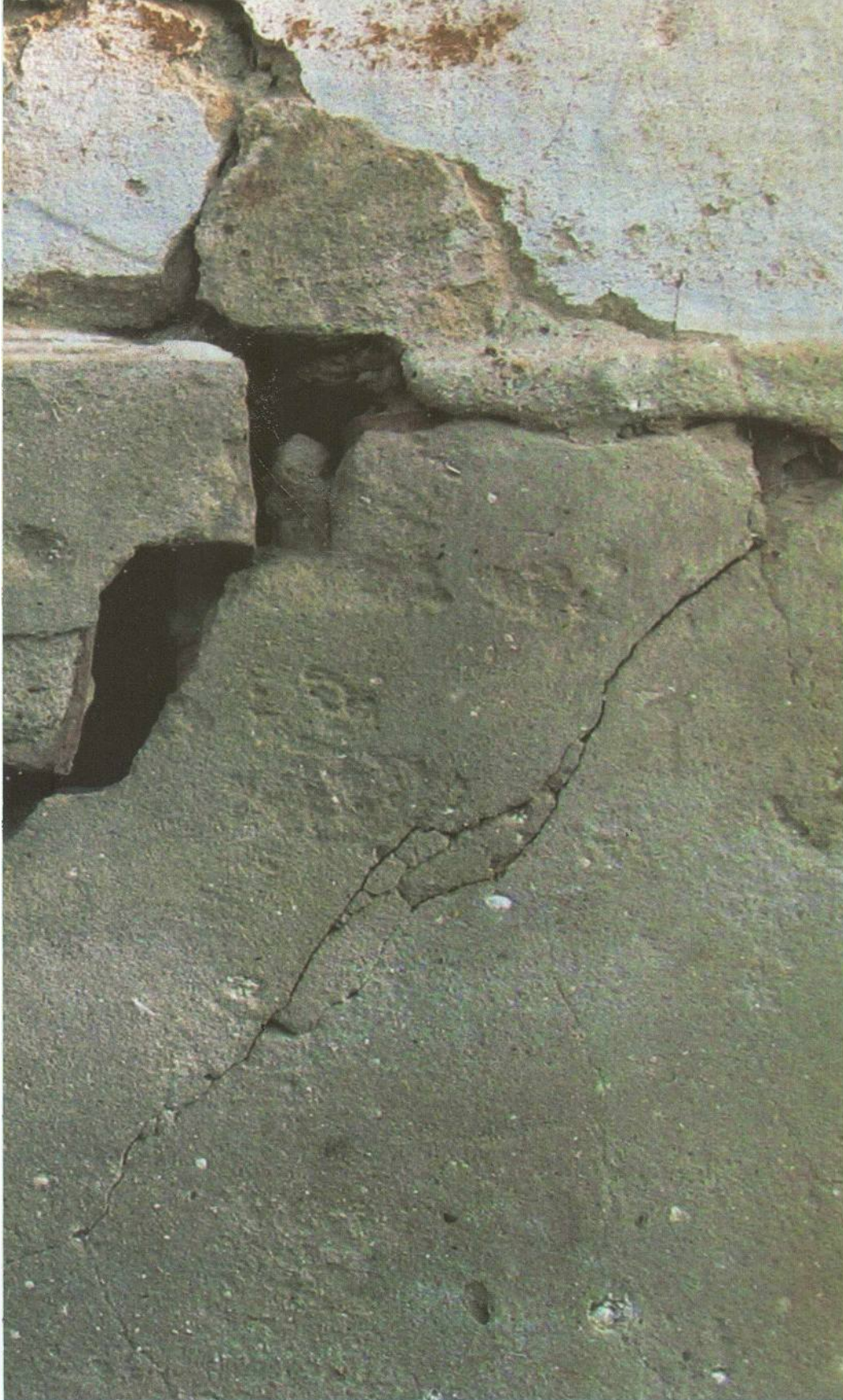


---

# ASIBAN

ASIGURARE - REASIGURARE





# Casa ta vrea să-ți spună ceva!

**Ascult-o până nu e prea târziu!**

Asigurarea pentru locuință oferită de ASIBAN vă protejează împotriva riscurilor de incendiu, cutremur, inundație, precum și alte riscuri care vă pot amenința proprietatea. De asemenea, protecția asigurării se poate extinde și asupra bunurilor aflate în locuință.

---

**ASIGURAREA DE CARE AVEȚI NEVOIE!**

**[www.asiban.ro](http://www.asiban.ro)**



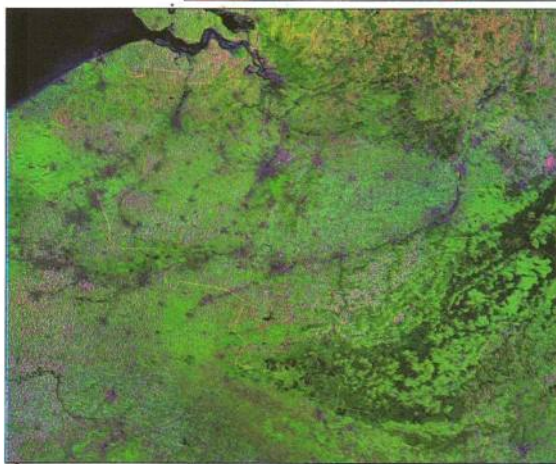
## Noi vrem copii

România a pierdut 1,4 milioane de locuitori în ultimii 17 ani, din cauza migrației și a scăderii natalității, a anunțat **Traian Băsescu** în cadrul Conferinței Internaționale *Populația României, încotro?* (titlu scriitor!) de la Universitatea *Lucian Blaga* din Sibiu. Chiar dacă se iau măsuri (ce fel de măsuri!), ne-am mai putea înmulți doar prin 2060. Potrivit șefului statului, se prefigurează un deșert demografic, drept care avem nevoie de revizuirea urgentă a politicii sale demografice. Două întrebări: 1. *avem așa ceva?*; 2. românii mai mulți or să trăiască mai bine?



## Nu ne vindem țara!

Un profesor belgian și-a scos țara la vânzare pe site-ul de licitații electronice *eBay*. El a precizat că eventualul cumpărător trebuie să-și asume datoria de stat de 300 de milioane de euro. Până să se formalizeze administratorul de site (probabil sesizat de vreun *Partid Belgia Mare*), licitația ajunsese deja la 14 milioane de euro! Oare pe noi cât s-ar da?

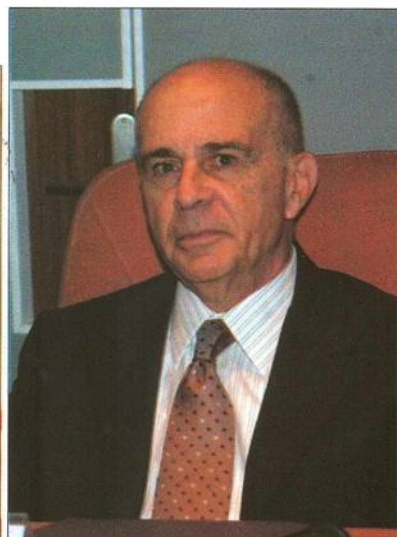


## Boboc, dar cu personalitate

Polonia a blocat planurile UE de a declara 9 octombrie drept *europăană împotriva pedepsei cu moartea*, argumentând, inclusiv prin vocea președintelui **Lech Kaczyński**, că ar trebui condamnate în același timp avortul și euthanasia. De altfel, guvernul polonez a mai cerut în trecut relansarea discuțiilor la nivel european pe tema pedepsei capitale, inițiativă care a atras critici dure din partea celorlalte state membre UE. Iată că se poate să fii contra curentului, chiar dacă te numeri printre „boboci”.

## De la ONG la OMG

Ambasadorul SUA, **Nicholas Taubman**, alături de doi adepți americani ai organismelor modificate genetic (OMG), au încercat, în prezența autorităților române din agricultură, să-i convingă pe fermieri că Uniunea Europeană duce o „politică retrogradă” în această privință și că plantele „biotehnologizate” n-au buba. Tot ce se poate. Dar n-ar fi mai bine să fie la ei, acolo?



## Olé, olé!

27 de români au reușit să scape din mâinile unor traficanți de persoane care i-au sechestrat în Spania și i-au supus la tratamente inumane. Respectivii le promisese că le vor asigura un loc de muncă în apropiere de **Sevilla**, la cules de mășline, contra unui comision de 300 de euro. „Au fost puși să doarmă pe pământ, au fost bătuți cu răngile, cu bățele, și duși la muncă de la 4 dimineața la 11 noaptea”, a declarat **Monica Știrbu**, consulul României. Din nefericire, ceilalți patru din grup au dispărut și sunt căutați de poliție. Halal integrare!



## Căutări miliardare

Încercările companiilor românești sau străine de a găsi noi rezerve de **petrol** și gaze pe teritoriul României au costat până acum aproximativ un miliard de euro, fără rezultate semnificative. Cele mai mari sume au fost investite de societățile autohtone deja implicate în extracție și interesate de reconstituirea „capitalului de materie primă”: **Petrom**, respectiv **Romgaz**. Cum zicea în manualul de geografie despre bogățiile solului și ale subsolului?



Malta



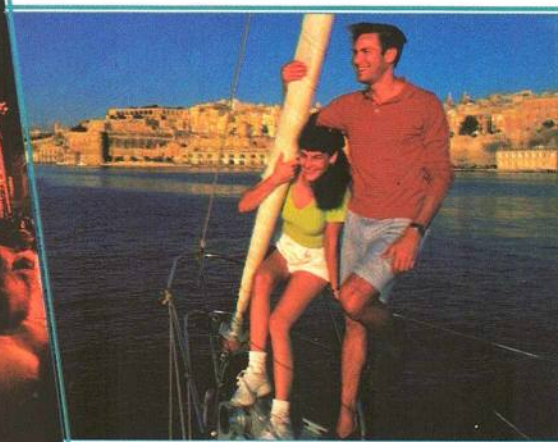
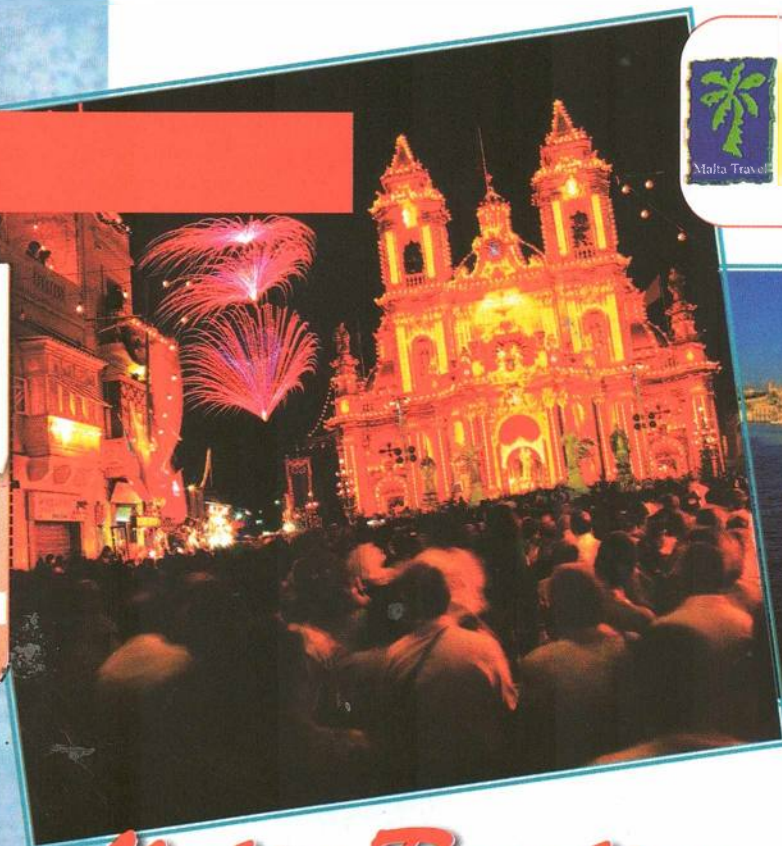
cupon  
REDUCERE

Croaziera  
gratuita

Pentru prezentarea la inscriere  
cu revista ce contine acest cupon

Detalii pe:

[www.besttourism.ro/cupoanereduceri](http://www.besttourism.ro/cupoanereduceri)



## Malta Revelion

- cursa charter Cluj si Bucuresti -

### Revelion maltez

Va invitam sa petreceti un revelion cald (aprox 18 grade C si FARA zapada si ger). Sa explorati impreuna cu MALTA TRAVEL un taram al legendelor, unde magia prinde viata in acest colt de Mediterana, unde soarele si bucuria de viata sunt prezente permanent. Este randul dumneavoastra sa va lasati sedusi de acest imens muzeu in aer liber si sa participati la o fascinanta calatorie in timp, ce incepe cu una din cele mai vechi civilizatii, inca de acum 7000 de ani. Aventura continua in patria Cavalerilor Ioaniti unde forturi, palate, catedrale si biserici se imbina perfect cu imaginea secolului 21. Ca si cum geniul arhitectural maltez nu ar fi fost de ajuns pentru a va impresiona pe deplin, natura desavarseste un spectacol desprins parca din sufletul celor mai indraznete fantezii ale dumneavoastra. Acolo unde infinitul cerului se impreuneaza cu adancul de azur al marii, Fereastra Albastra ne provoaca sa cunoastem o alta lume. Minunatiile acestea le puteti savura prin participare la excursiile optionale.

**249 euro = avion + cazare** (Apartamente 2\*)

#### APARTAMENTE 2\*:

de la **249** euro/ pers. (fara masa)

#### HOTEL RELAX INN 2\*:

de la **352** euro/ pers. (demipensiune)

#### HOTEL BELLA VISTA 3\*:

de la **413** euro/ pers. (demipensiune)

#### HOTEL SOLANA 4\* / PERGOLA 4\*:

de la **414** euro/ pers. (mic dejun)

#### HOTEL VIVALDI 4\*+:

de la **526** euro/ pers. (mic dejun)

#### HOTEL MERIDIEN 5\*:

de la **559** euro/ pers. (mic dejun)

#### HOTEL INTERCONTINENTAL 5\*:

de la **540** euro / pers. (mic dejun)

#### Servicii incluse:

- 5 nopti / 6 zile cazare cu tipul de masa specificat;
- bilet avion cursa charter ( air malta ) – airbus a319 sau boeing 733 (141 sau 144 locuri) Bucuresti – Malta – Bucuresti sau Cluj – Malta - Cluj;
- transfer aeroport - hotel si retur;
- asistenta turistica;
- excursie gratuita – harbour cruise pentru rezervari facute pana pe 24 noiembrie.

Str. Pitar Mos nr. 29, et. 1 ap. 23, sect. 1  
Bucuresti (in spatele cinematografului Patria)  
Telefon: 021-318.59.92; 021-318.59.93  
Mobil: 0722.626.903  
e-mail: [malta@malta.ro](mailto:malta@malta.ro)  
[www.malta.ro](http://www.malta.ro)

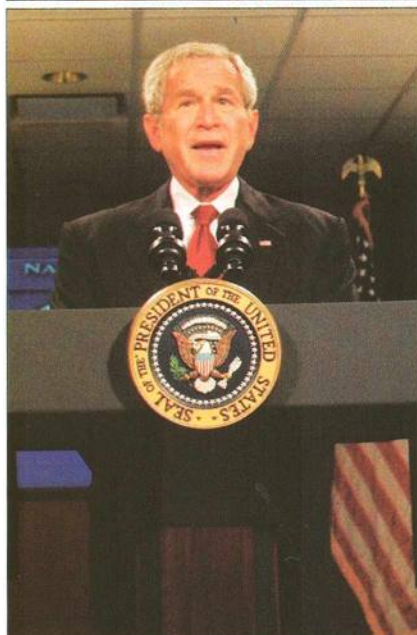


# Pensionari, vă ordon: Treceți Styxul!

E clar, a fost sezonul bălbelor. Și nu numai la români. Fiecare s-a dat în stambă cum a putut. S-au încărcat tâmpenii cu lopata. Mai întâi, să dăm Cezarului ce-i al Cezarului: cel mai important om din lume a fost cel care a dat tonul. George Bush a slobozit-o: a mulțumit APEC-ului și OPEC-ului deopotrivă, deși nu era nici vorbă/urmă/pată de petrol pe acolo, decât pe manșetele sale. Ca să nu rămână la o singură gugumănie, a mai trântit o vântoasă a minții: a mulțumit militarilor austrieci care niciodată n-au fost pe acele teatre de operațiuni împreună cu americanii. Da' parcă la urma urmei ce mai contează: și austriecii sunt tot un fel de australieni care au emigrat de la antipozi. La IQ-ul lui Bush orice e posibil. Sau, poate, și asta e o strategie. Să fii prost în mod transparent. Nu discret. Nu în particular. Să fii prost așa, în public. Pentru că tot e sezonul dumelor, avem una și din sport. Proaspăt așteptat la aeroport de către fanii „câinilor roșii”, Walter Zenga e gata să jure cu mâna pe inima sa de italian: venind aici, înapoi, în România, cam așa zice el, am uitat complet de episodul cu *Steaua* și mi-am pus toate cunoștințele de *fulbolist* (sic!) în slujba echipei *Dinamo*. Ca mai apoi să facă vreo câțiva pași și un suporter/ziarist stelist să îi strige: *Walter, sempre Steaua!* Iar fostul goal-keeper să îi strige înapoi: *Sempre Steaua!* Caragiale, hotărât lucru, n-a fost român. A fost italian. Și, pentru că trebuia să poarte un nume, i s-a spus: mare om, mare caracter! Dar cel care ne-a înduioșat până la lacrimi a fost Mircea Geoană. Da, da, chiar șeful PSD. Încă. La o cuvântare în fața pensionarilor, el le-a spus că, undeva, scrie alb pe negru... ba nu, s-a răzgândit el, scrie negru pe alb... E greu, uneori, să îți amintești cu ce se scrie pe ce. Și mai ales ele, motiunile, se scriu greu. Geoană a avut un ton de-a dreptul mobilizator cu care s-a adresat



**Nici Călin Popescu  
Tăriceanu n-a fost  
scutit de bălbe. Dar  
cel mai afectat a fost  
PSD, care a bălbăit  
incredibil motiunea de  
cenzură.**



**Până la urmă, PSD s-a  
decis să înainteze  
motiunea în  
Parlament. Rămâne de  
văzut cum se va solda  
până la capăt acest  
meci (în curs!) al  
voturilor pe care le vor  
da politicienii. Și cât  
de bine va (mai) sta  
pe umeri capul lui  
Geoană.**

pensionarilor, de parcă ar fi spus: *Pensionari, vă rog, treceți Styxul!* Aplauze prelungite. Mai ales pentru motiune. Acum s-a văzut cât de slabă, cât de fragilă e susținerea lui Geoană în partid. Și că nu are, ca principal/viitor/virtual candidat la cele mai înalte poziții în stat, un hrebenciuc care să îl piloteze din spate. În PSD, cum se vede, ai nevoie de un sforar care să îți țină spatele. Chiar dacă s-ar depune motiunea, la ce bun? După ce a fost întârziată atât, ea arată ca o bombă fâsăită. Ea a avut putere de bumerang, s-a întors tot asupra celui care a lansat-o. Greu de înțeles, însă, de ce s-au împotrivit mai-marii și capii partidului. Singura explicație e tot cea avansată de Geoană: frica de dosare. Procese. Etc. DNA cere verde pentru Miron Mitrea. DNA cere verde pentru Adrian Năstase. Se cam mișcă nisipurile sub picioarele PSD. Și tot acum se mișcă și unitatea de nezdruinc din cadrul partidului.

## Managerii de campanie

Spune-mi ce manageri de campanie ai ca să-ți spun cine ești. Un proverb politic și care ar putea funcționa de minune în cazul partidelor politice. Dar cine sunt managerii? A fost, la ultima campanie PSD, Dan Nica? Sau adevăratul artizan este cam șobolănos și argintiu, cum ar zice presa, și îl cheamă Viorel Hrebenciuc? Și, mai ales, ce înseamnă manager de campanie? Înseamnă cel însărcinat oficial cu chestia asta sau, mai curând bizantin, cel din umbră, eminența cenușie, cum i se mai spune lui Hrebe... Adică, oricum, lumea ar trebui să i se adreseze cu „eminență”. Da, dar cine e, în fapt, managerul de campanie „și ce vrea ei”? Păi, managerul este prezența cea mai „acoperitoare”. Cea mai vizibilă. Este cel care „baleiază”, în permanentă, sediul general al campaniei. El este, de fapt, generalul cartierului-general. Șeful „corpului de armată” al angliștilor, dătorilor cu părerea profesioniști, experților parlamentari, oamenilor de bine dă pân jurul partidelor. Este, în altă ordine de idei, lociitorul pe pământ al catindatului (la funcția supremă), profetul & trimisul său pe pământ. El este *motorul lucrurilor* și, în același timp, *primum movens*. Are/dacă nu este/ aerul unui *factotum* & *știutotum*. El este creierul. Ține teșchereaua cu bani. Știe proveniența fiecărui leuț. Discuția despre directorul de



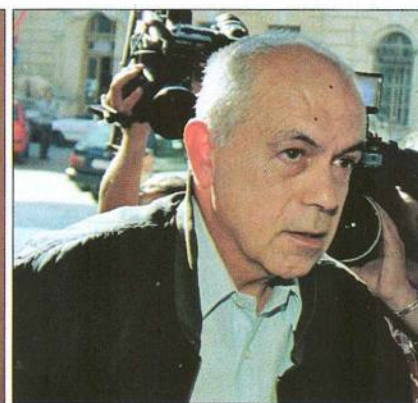
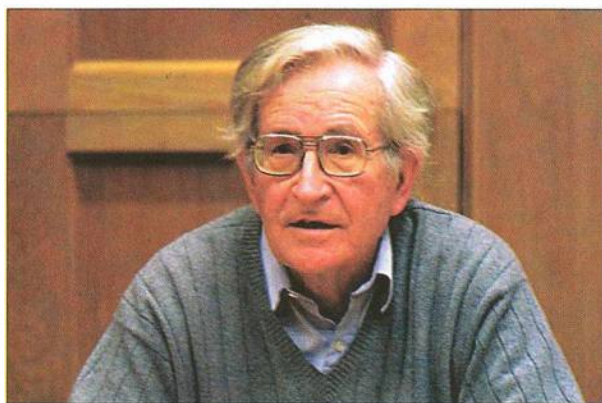
campanie nu e tocmai inutilă, pentru că, hop, peste fix opt luni intrăm în primele alegeri, cele locale, din noul ciclu al campaniilor electorale (asta ca să nu mai punem la socoteală „europarlamentarele”). Și în aceste viitoare asalturi electorale, directorii de campanie vor fi decisivi. Ei vor sta în spatele candidatului, gata să încaseze săpuneala sau să-și facă soclu de glorie. Ei vor mânca gogoși, la 23.45 noaptea, în luna premergătoare finisului, în sediul de campanie, și vor dormi, botțiți, pe o canapea, în dependențe sau chiar în biroul de lucru. Ei e, managerul de campanie, vrem-nu vrem, un fel de antrenor d-al nostru, d-ăia dă la fotbal. Trebuie să știe la milimetru ritmul campaniei, pașii, să nu încurce algoritmul, să știe turnanta dezvoltărilor la care ne puteam aștepta pentru candidatul nostru – și învăluirilor, pentru candidații *celorlalt*. În rest, *cupluri de taină*, cum ar spune spiritul cațavencesc: Dan Pavel – Jiji Becali, Emil Boc – Traian Băsescu. Sau figuri proeminente din advertising: Bogdan Teodorescu, Felix Tătaru sau din presă: Dan Andronic, Octavian Știreanu, Mugar Ciuvică. Nu trebuie să îi omitem și pe cei care țin sacul cu bani (și, uneori, și cu publicitate electorală): Șerban Mihăilescu, Miron Mitrea, Dan Ioan Popescu sau Raluca Turcan. Există, de multe ori, și cazul unor *low-profiles*, care nu mișcă în peisaj, nu ies în față, dar au un cuvânt de „spus” din umbră. Acum, cu o jumătate de an sau un an înainte de alegeri, este momentul în care „echipele au ieșit la încălzire”. Se pregătesc. Aleargă pe tușă. În curând, vom vedea reprezentăția. Iar în acest meci electoral putem să ne propunem să îi urmărim cu mult mai mari atenție pe „strategii” din spatele viitoarelor înfrângeri sau victorii electorale.

## De la doctorul Noam Chomsky la doctorul Naum Ciomu

## Elefantul liberal

Îțic se duce la Ștrul și-i spune: Băi Ștrul, am cumpărat un elefant, o minunăție. Face de toate. Știi că eu am o spălătorie, elefantul ia vesela, o spală cu trompa, nevastă-mea e în culmea fericirii, că la restaurantul de lângă spălătorie totu-i lună. Nu mai spun că ia apă-n trompă și spală și mașinile, copiii se amuză, sunt fericiți, dar se amuză și trecătorii, clienții, ce să mai zic, lasă bacșișuri grase. Afacerea a început să meargă ca pe roate și totu-i bestial de nu se poate. Auzind, Ștrul zice: Bă İțic, da' știi că și io am o spălătorie, vinde-mi, mă, mie elefantul tău! İțic: nici nu poate fi vorba, o ruinez pe nevastă-mea, mă omoară copiii, știi, e de-acuma ca un membru al familiei, în plus, am dat cincizeci de mii pă el. Nu-i nimic, İți dau o sută, plusează Ștrul. Implorat, mai cu chiu, mai cu vai, İțic renunță și vinde elefantul. Se întâlnesc peste trei luni. Ștrul posomorât. İțic: Ce ai? Ce să am, replică Ștrul, e vorba de elefantul pe care mi l-ai vândut. Păi, ce are? Păi, ce să fie, explică îmbufnatul Ștrul, iaca, e un dezastru. Total. Nevastă-mea e terminată, i-a spart toată vesela. Copiii plâng toată ziua, cu capul plin de cucuie. A călcat deja pe mașina unui client și a făcut-o armonică. Nu știu ce să mă mai fac. Sunt disperat. Disperat, înțelegi? La care İțic îi spune: Măi, Ștrul, măi, îmi ești prieten, măi, dar nu îmi place deloc cum gândești! Păi, zi: așa vrei să vinzi tu elefantul? În aceeași situație ne aflăm și noi cu liberalii noștri. Ei nu prea știu să vândă elefantul. Cum se apucă să încerce mărirea pensiilor, cum hop, vin pesedeii și își arogă meritul

acestei binefaceri sociale. Fostii tovarăși de drum, cărora, mai de curând, le-au schimbat prefectii, vezi cazul Mantale, PD, adică, sunt fierți și le dau cu flit liberalilor, colegi de fostă coaliție electorală. Apoi, ce să facă, se trezesc să facă alianțe. Dar asta-i întrebarea: cu cine? Că-s cam singurei, vai dă capu' lor și cam golași pân sondaje. I-a erodat guvernarea dă i-a băgat în pământ. Păi, cu Alianța Populară și cu PNȚCD-PPCD? Ar fi culmea ca PNȚCD să intre în Parlament și să se afle la guvernare, deși n-a obținut decât vreo câteva votulețe amărâte și răzlețe la ultimele alegeri. Și, deși au luat o scatoalcă peste bot la referendumul din mai, liberalii s-au decis să reitereze problema alegerii președintelui de către Parlament. Păi, zi și mata, așa vor să vândă ei elefantul? Cred că, în patru luni, opinia publică a uitat de „cei 322”. De aceea, a și venit plesneala peste bot a lui Boc, care nu e nici el chiar înțeleptul cetății. Dincolo de faptul că au sau nu dreptate, adică dacă președintele trebuie ori nu ales de către parlamentari, liberalii și-au ales cel mai prost moment cu putință. Chestie nu de adevăr, ci de strategie. Oricâtă dreptate ai, nu îți alege exact clipa când acesta o să cadă ca nuca în perete. Este ceea ce le-au spus și celelalte partide. E clar pentru toată lumea că vor să-i scoată dinții lui Băsescu, mai mult, că vor să facă din el un dinozaur Dino dresat corespunzător, o marionetă care să cadă la pulpana liberală. Cu atât mai mult, ei compromis șansele reale ale unei republici curat-parlamentare. Se vede că n-au priceput nimic din lucru' cu elefantul. Dar asta nu mă miră. Mă miră că marii experți americani, care erau anunțați cu surle și trâmbețe, că îl diriguiesc pe bietul Tăriceanu dinspre Moliceanu spre Strongniceanu, au dat bir cu fugiții. Nu se mai aude nimic despre ei. Au plecat acasă? Că se pare că, după ce liberalii au terminat găștele, experții israelo-americani au terminat și ei sfaturile.



Suntem, de fapt, țara în care Noam Chomsky e, de fapt, Naum Ciomu. Așa se spune pe românește. Căci fiecare are doctorii pe care îi merită. Aflăm cu stupeoare că medicii de la Spitalul *Elias* erau niște mici veduțe. Se pregăteau, ca niște primadone, nu pentru operații, ci pentru conferințele de presă. Chestie de imagine, nu? Și aflăm asta după câteva luni bune. Că puneau de-o chetă să încropească instrumentar de operație așa cum am pune-o noi de-un pocher. De-o miuță. Ce mai, țara lui Naum Ciomu! Bag samă, o să ajungă așa, ca o referință istoricească și livrescoidă: ca pe vremea lu Pasvanti Chioru, la

Maglavit, când cu Ciuma lu Caragea, ca și cum ai dzice, ca la letopisetz, pă timpu lu' Castratoru'. Că și boierii, într-o vreme, se scurtau de cap. Păi și noi, bunăoară, de ce nu am aflat de toată povestea de la *Elias* la timpul potrivit? De ce tocmai acum după episodul Spitalul Militar Central? Păi, dacă ai noștri capi, la operații simple se împotmolesc și li-e frică, noi, norodul, coada vacii, cizma țării, ce să zicem? Iar Băsescu-boășetari, de ce nu a avut curajul să ne-o spună până acum?

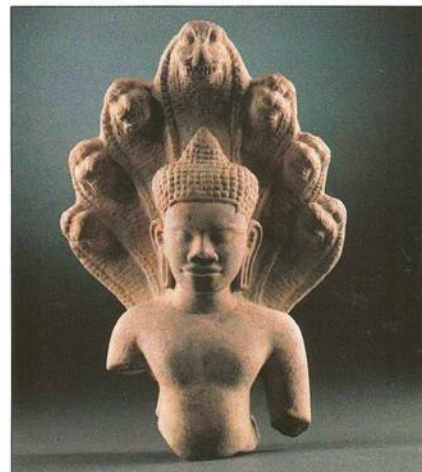
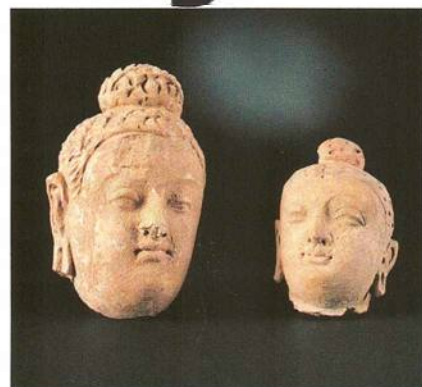
text, **Mihail Gălățanu**

foto, **Mediafax Foto**



# KHMERII ROȘII

Asia de sud-est: junglă luxuriantă, temple budiste și climă tropicală. Ar putea fi un paradis dacă extremele comportamentului uman n-ar fi împins această zonă a lumii pe calea unor regimuri totalitare, prea puțin propice pentru omenie. Vietnamul, Birmania, Laosul, Thailanda, Cambodgia se află în mica noastră zonă de interes. Vietnamul și Laosul sunt țări comuniste, amândouă foste colonii franceze. Birmania este o dictatură și la putere se află *junta* militară; este țara celebrei Aung San Suu Kyi. Thailanda, o monarhie constituțională, este în prezent cea mai democratică țară din regiune, o oază a libertăților de tot felul, către care se scurg azilanții politici. Și, în sfârșit, Cambodgia, actualmente o democrație, în care procesul khmerilor roșii nu s-a încheiat încă, din care ei nu au dispărut și unde, de la o zi la alta, se poate întâmpla orice. Un adevărat butoi cu pulbere, în ciuda aparent pașnicei capitale Phnom Penh, a templelor budiste ale țării, printre care faimosul Angkor Vat ale cărui pietre străpung vertical verdele junglei. Destinație: versiunea contemporană a vechiului regat khmer, cu sângeroasa sa istorie a secolului al XX-lea și totodată farmecul său.





## Tuol Sleng

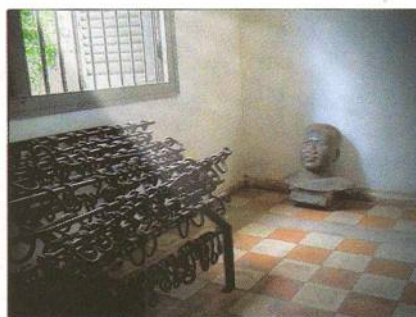
### Un grup de intelectuali

### Ascensiunea la putere

Vin de la Angkor Vat și sunt încântată de vechea măreție khmer. O parte din spirit mi-a rămas acolo, în templul zecilor de Buddha și al lui Vishnu. *Vat* înseamnă, atât în khmeră cât și în thailandeză, „templu”. Iar locul prin care mă plimb acum nu are nimic din frumusețea unui templu; este, din contră, un loc al terorii în care nu poți să nu te întrebi despre inechitatea condiției umane. Este muzeul Tuol Sleng al Genocidului. Se află în vechea locație a unui liceu transformat într-un lagăr de concentrare sub conducerea faimosului Khang Lhek Ieu, cunoscut popular sub denumirea de *Tovarășul Duch*. Aproximativ 17.000 de oameni au trecut prin acest centru înainte de a fi duși la așa-numitele Câmpii ale Asasinatelor dinafara Phnom Penh-ului unde majoritatea au fost executați cu sulițe, pentru a nu mai consuma gloanțe. Dintre miile care au intrat în Centrul Tuol Sleng, cunoscut și sub denumirea de S-21, numai șapte au supraviețuit.

Mă uit la craniile dezgropate de la Choeung Ek, una dintre „Câmpii”, înșirate pe mai multe rafturi într-una dintre săli. Sunt o grămadă, toate frumos curățate, martore peste timp ale atrocităților Khmerilor Roșii pentru care un craniu uman era fix egal o tărtăcuță. Am văzut multe filme *horror* la viața mea, dar Tuol Sleng și istoria sa le întrec pe toate.

Comunismul cambodgian datează încă dinaintea celui de-al Doilea Război Mondial și a apărut sub influența vietnameză. Perioada este cea a luptei pentru câștigarea independenței de sub stăpânirea franceză. În anii 1945, unități ale *Viet Minh*-ului făceau incursiuni ocazionale în bazele cambodgiene și, alături de guvernul de stânga care conducea în acea perioadă Thailanda, ei au încurajat formarea unor bande khmer de stânga. Departe de aici, în Europa anilor '50, comunismul este privit cu mult romantism și speranță. Este perioada de înflorire a mișcărilor de stânga în Vest, mai ales în Franța, unde Partidul Comunist Francez are mare influență în cercurile intelectuale. Și tocmai la Paris se adună câțiva tineri studenți cambodgieni al căror destin este îngemănat cu cel al țării lor. Printre ei Saloth Sar, cunoscut ca Pol Pot după 1976, care s-a născut în 1928 în provincia Kampong Thum de la nord-est de Phnom Penh. Saloth Sar a absolvit un liceu tehnic în Phnom Penh și apoi a mers la Paris pentru a studia electronica radiocomunicațiilor. Având însă alte



veleități – el este mai degrabă interesat de literatura clasică franceză și de marxism – nici nu se străduie probabil să obțină o diplomă.

Un alt student cambodgian la Paris este Ieng Sary. Născut în 1930, este student la Sorbona la *Sciences Po*. Un altul, Khieu Samphan, considerat „unul dintre cei mai străluciți intelectuali ai generației sale”, născut în 1931, studiază economia și politica, iar Hou Yuon, născut în 1930, studiază economia și dreptul. Amândoi au primit doctoratul de la Sorbona. Son Sen merge la cursuri de educație și literatură, iar Hu Nim, la cursuri de drept. Sunt născuți în 1930 și respectiv în 1932.

Acești oameni au fost probabil cei mai educați și cei mai mari intelectuali din istoria comunismului mondial. Cum au ajuns să devină criminali odioși este o sinistru curiozitate a temperamentului uman. Majoritatea erau bursieri în Franța ai guvernului cambodgian și aveau o situație materială privilegiată. Proveneau din familii de proprietari de pământ sau angajați civili, iar Pol Pot și Hou Yuon aveau rude în familia regală. Sora mai mare a lui Pol Pot fusese concubina regelui Monivong.

Influențat profund de comunismul francez, întors la Phnom Penh, ei își câștigă deja o reputație de politicieni de stânga prin scrisoarea deschisă pe care i-o trimit regelui Norodom Sihanouk în care îl denumesc pe acesta „strangulatorul tinerei democrații”.

Oricum, suntem cât se poate de departe de comunismul românesc, de cizmarul Ceaușescu și soția sa semianalfabetă. Cu atât mai trist. Cartea nu te face întotdeauna mai omenos.

După întoarcerea lor în Cambodgia prin 1950, Pol Pot și ceilalți studenți de la Paris au început activitatea pentru răspândirea comunismului. Inițial au înființat Partidul Lucrătorilor din Kampuchea, avându-l ca Secretar General pe Tou Samouth. În 1962, acesta a fost asasinat, iar locul lui a fost luat de Pol Pot. De atunci încolo foștii studenți la Paris au ocupat rolul central în conducerea partidului, înălțându-i pe veteranii pe care îi considerau pro-vietnamezi. Ulterior, urmărit de Poliția lui Sihanouk, ei s-au mutat din Phnom Penh în regiunile ocupate de minorități etnice, precum Khmer Loeu, pe care i-au pregătit pentru lupta de gherilă. În 1966, organizația și-a luat denumirea de Partidul Comunist Kampuchean. În 1968, Khmerii Roșii, așa cum fuseseră denumiți de Sihanouk,



## Choeu stek arom

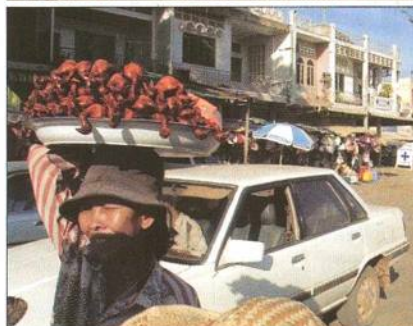
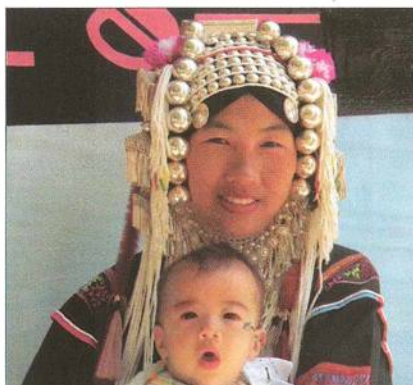
## Khmerii Roșii astăzi

au lansat o insurgență națională pe tot teritoriul Cambodgiei. În paralel, în 1970, regele Sihanouk a fost înlăturat de la conducerea țării de către Premierul Lon Nol și Adunarea Națională. În exil la Beijing, el se aliază cu Khmerii Roșii și devine conducătorul guvernului acestora în exil. Iată așadar, la celălalt capăt al lumii, un rege comunist. Popularitatea regelui Sihanouk a rezultat în succesul în rândurile cetățenilor al Khmerilor Roșii care, prin 1973, dețineau deja controlul în fapt al celei mai mari părți a teritoriului cambodgian. În același timp, nu se știe ce a fost în capetele americanilor, dar, în orice caz, ei au intervenit în zonă, susținându-l pe Lon Nol, inclusiv împotriva fostului rege. Un mare istoric, Ben Kiernan, ne spune că „revoluția lui Pol Pot nu ar fi câștigat fără destabilizarea economică și politică a Cambodgiei practică de Statele Unite.” Greu de înțeles jocurile unchiului Sam și ale C.I.A., nu-i așa?

În sfârșit, în aprilie 1975, Khmerii Roșii cuceresc Phnom Penh-ul.

Odată ajunși la putere, Khmerii Roșii au pus în aplicare un program radical izolând țara de influența străină, închizând școli, spitale și fabrici, abolind sistemul bancar, financiar și, inclusiv, moneda! Au confiscat toate proprietățile private și au mutat un mare număr de cetățeni din regiunile urbane la țară pentru a-i obliga să muncească în societăți agricole. Voiau să transforme astfel cambodgienii în „oameni vechi” prin munca agricolă. Aceasta a rezultat într-un mare număr de pierderi de vieți omenești prin uciderea celor care se împotriveau, extenuare din cauza muncii, înfometare și boală. Khmerii Roșii căutau astfel să transforme societatea într-una fără clase. Practic, întreaga populație a fost silită să muncească în lagăre de concentrare agricole. Noii țărani erau obligați să producă trei tone de orez pe hectar, pe când, înainte, producția medie era de numai o tonă. Khmerii îi obligau pe oameni să muncească douăsprezece ore pe zi, fără hrană corespunzătoare. Ei nici nu credeau în medicina occidentală, ci în medicina khmeră tradițională. Cu asemenea tratamente, foarte mulți au murit.

Despre câte alte chestii sinistre ne povestește ghidul nostru încât ele nici nu încap într-o mică istorisire! Rețin câteva amănunte precum cel că, în timpul dominației Khmerilor Roșii, culesul de fructe sălbatice precum fragi sau mure era considerată o întreprindere privată pentru care se aplica pedeapsa cu moartea!



Ca absolventă a unei facultăți de filologie, rețin de asemenea faptul că Khmerii Roșii au modificat până și limba khmer. Ei au introdus termenul de *mitt* – tovarăș, camarad – și au anulat vechiul *samphea*, salutul tradițional cu împreunarea palmelor și plecaciune. Oamenii erau îndemnați să-și dezvolte – *lot dam* – un caracter revoluționar, să fie instrumente – *opokar* – ale organismului conducător numit *angkar*. Nostalgia după timpurile pre-revoluționare – *choeu stek arom* – „boala amintirii”, putea duce la execuție.

Dar, în sfârșit, orice coșmar își are o limită. Regimul Khmerilor Roșii a durat astfel numai din 1975 până în 1979. Mă întreb dacă, în acest caz, „numai” este un cuvânt potrivit.

După 1979, Khmerii Roșii s-au retras către Vest, unde au continuat să stăpânească un teritoriu la granița cu Thailanda. Ei au fost susținuți de către Armata Thaiandeză și Forțele Speciale ale Statelor Unite și se întrețineau prin contrabanda cu diamante. Au deținut până și un loc la O.N.U. până în 1993. Pol Pot era încă în fruntea grupului. Ciudat este faptul că înșiși Khmerii Roșii l-au judecat și arestat în 1997. El a murit însă în 1998, fără a primi nici o pedeapsă. În anul următor, majoritatea conducătorilor Khmerilor Roșii au fost arestați de către noul guvern ori s-au predat și au fost acuzați de genocid. Aceștia există însă și astăzi în regiunea Pailin sau în ascunzători din Phnom Penh. Poți să-i întâlnești în Thailanda, dacă ai curiozitatea să circuli cu mașina pe autostrada dinspre Nord spre Raiong, litoralul thai, unde îți pot opri mașina, te pot deposea cu totul și chiar lua ostatic. E mai bine să mergi cu un autocar pe acea autostradă sau s-o eviți de-a dreptul.

Mă învăț prin muzeul Tuol Sleng și sentimentul că viața este nedrept de îngrozitoare cu unii îmi atâră ca o pată pe creier. Naziștii și comuniștii: tot atâtea epoci *horror* în istoria omenirii, genociduri, privări de libertate practicate de oameni care nu mai sunt oameni, ci adevărați monștri hidoși, a căror existență însăși este un sinistru mister. Sunt în îndepărtata Cambodgie, dar nu pot să nu-mi amintesc de România ceaușistă și timpurile atât de întunecate de la noi de acasă. Ies din muzeu și nu simt deloc nevoia să-mi deschid umbrela. Las ploaia tropicală să-mi cadă pe față și pe brațe și stropii îmi șterg amintirile și sentimentele neplăcute.

text **Claudia Golea**



# GO P R U

## Hotel 5\*

de la **599** euro

pachet de 7 nopti cazare  
cu DEMIPENSIUNE / persoana

## Hotel 4\*

de la **489** euro

pachet de 7 nopti cazare  
cu DEMIPENSIUNE / persoana

## Hotel 3\*

de la **395** euro

pachet de 7 nopti cazare  
cu DEMIPENSIUNE / persoana

## Hotel 2\*

de la **299** euro

pachet de 7 nopti cazare  
cu MIC DEJUN / persoana

**PRESTIGE  
TOURS**

Str. George Enescu nr. 31 (langa mag. EVA),  
sector 1, Bucuresti - Romania  
Tel: 004 - 021 - 319 77 94/95/96/97  
Fax: 004 - 021 - 312 77 93



Love Cyprus

Cupon  
reducere  
**5%**

Reducere valabila pentru prezentarea revistei  
cu acest cupon la agentile de turism

Detalii pe: [www.besttourism.ro/cupoanereduceri](http://www.besttourism.ro/cupoanereduceri)







Laura Badea Cârlescu:

# Moda? Un domeniu care mă fascinează!

În 23 de ani de carieră sportivă la cel mai înalt nivel, Laura Badea are un palmares cu care puțini sportivi din lume se pot lăuda: 22 de medalii europene, mondiale și olimpice, la acestea adăugându-se și numeroasele titluri de campioană națională și câștigătoare a Cupei României. Vârful carierei Laurei Badea l-au reprezentat, fără doar și poate, Jocurile Olimpice de la Atlanta (1996). După o semifinală de infarct, Laura devine campioană olimpică. Astăzi, frumoasa și eleganta scrimeră activează în cadrul *Comitetului Olimpic și Sportiv Român (COSR)* unde este directorul Departamentului de educație olimpică, sport școlar și universitar. Într-adevăr, un model!

„Niciodată  
nu m-am gândit  
că voi ajunge  
campioană  
olimpică”

„E frumos  
să faci  
educație  
olimpică”

„Îmi place  
să tac  
și să fac”

▶ **Stimată doamnă, hai să ne aducem aminte de povestea acelei medalii olimpice de aur din 1996. V-ați gândit vreodată că veți ajunge campioană olimpică?**

– Nu. Mi-am dorit însă acest lucru abia după ce, la Atlanta (Statele Unite), am văzut că am șanse reale de a urca pe podium. De fapt, visul de a ajunge campioană olimpică a încolțit la Haga, în Olanda, unde în 1995 am luat aurul Mondialelor. Atunci mi-am zis că pot deveni și campioană olimpică, dar parcă visul era prea frumos...

– **Povestii-ne așa, pe scurt, ziua marii finale de la Atlanta. Știați cu cine vă veți „duela”?**

– Calificările au fost extrem de dure, dar eu veneam cu un avantaj față de adversare, oferit de regulament, care consta într-un număr dublu de puncte, acumulat la Campionatele Mondiale. L-am întrebat pe antrenor dacă pot atinge laurii olimpici. Mi s-a spus că, dacă cred doar jumătate din ceea ce spun, voi lua aurul. Să știți că este greu ca, după un succes la Mondiale, să câștigi în anul următor la Jocurile Olimpice. Nici acum nu le-am uitat pe adversare. Am avut parte de o semifinală de infarct cu Giovanna Trillini. Italianca a condus cu 13-8 însă nu toate deciziile arbitrilor au fost corecte până la acel scor. Atunci mi-am spus că nu mai am ce pierde și că trebuie să atac decisiv. Ce-o fi, o fi... Am ajuns tușă cu tușă să egalez, ba chiar să și iau conducerea cu 14-13. Când eram sigură că voi câștiga, Trillini a egalat, iar apoi timpul efectiv de concurs a expirat: 14-14.

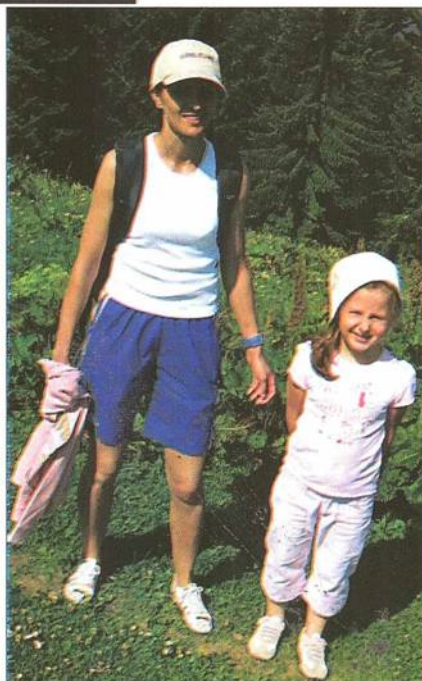
– **Și? Mai departe?**

– A urmat un minut de foc în care cine dădea prima tușă mergea în marea finală. Mai era o problemă. Nu eu aveam prioritate la asalt, ci italianca. Era un handicap în plus. Trillini s-a năpustit spre mine crezând că dacă va ataca rapid va fi și decisiv. M-am retras și am ajuns la ultima linie care delimitează planșa. Dacă o depășeam, totul se termina... Am evitat tușă tehnică și am făcut un atac – remiza. S-a aprins becul și asta a fost: jucam finala cu o altă sportivă din Italia, Valentina Vezzali. N-am avut probleme, medalia de aur se jucase în semifinala cu Trillini.

– **La Jocurile Olimpice de la Atena, din 2004, ați ocupat doar locul 5 la floretă individual. V-a dezamăgit acest moment din carieră pentru că, imediat, v-ați decis să renunțați la sportul de performanță pentru o carieră la COSR?**

– Nu este așa. Nu m-am supărat pentru locul 5. După ce am născut-o pe Maria, calificarea și participarea la Jocurile Olimpice din 2004 au reprezentat o altă provocare a carierei. Normal, eram tristă,





„Maria este tot ce e mai frumos pe lume“

„Copiii fug de sport, iar asta e rău“

„Sunt prietenă cu creatoarele de modă Eli Lășlean și Liza Panait“

dar în nici un caz supărată. Să nu uităm că, în 2003, înaintea calificărilor la Jocurile Olimpice, am suferit o operație de menisc. Faptul că tot în 2004 am devenit dublă campioană europeană la Copenhaga, în Danemarca, mă determină să nu regret locul 5 de la Atena.

– **Vă mândriți cu o carieră fabuloasă. Acum, după trecerea anilor, sunteți mulțumită de modul în care vi s-a apre-**

**ciat performanța? În opinia multor iubitori de sport sunteți o campioană care ar fi meritat o mai mare atenție, o mai puternică mediatizare. Ați trăit vreodată senzația asta?**

– De felul meu sunt o persoană căreia nu-i prea place să iasă în public, mai pe direct, să iasă-n față. Dacă ar fi să accept toate invitațiile care mi se fac din sectorul mass-media ar trebui să neglijez activitatea profesională, să stau mai puțin timp cu fiica mea, cu familia. Personal, consider că am fost suficient de mediatizată atunci când am avut rezultate. Subliniez însă că refuz numeroase invitații la un eveniment sau altul, fie din partea presei, din cauza programului extrem de încărcat. Sunteți norocos, pentru că acest interviu este una dintre excepții...

– **Vorbeați de familie. Haideti să trecem puțin și pe acasă. Sunteți căsătorită cu Adrian Cărlășcu, un fost sportiv de performanță tot din lumea scrimei. Cum este o familie alcătuită din campioni?**

– Suntem o familie de sportivi. Făcând performanță poate că e firesc să ai lângă tine un om care a făcut performanță, care să știe bine ce înseamnă să activezi în sport. Sunt momente când trebuie să pleci cu ziua de acasă, în cantonamente, la competiții, iar dacă nu ai pe cineva care să te înțeleagă și să te ajute este foarte greu. Ne-am căsătorit în 1999, iar Maria este tot ce e mai frumos pe lume.

– **Maria va urma o carieră sportivă?**

– Fiica mea are doar cinci ani și nouă luni, dar deja cochetează cu sportul. Face tenis de masă și uneori scrimă, dar nu de performanță. Deocamdată. A, și mai merge la înot!

– **Văd că Maria se îndreaptă spre sporturi mai puțin „eficiente“ în plan financiar. Este doar întâmplare sau o orientare**

**venită de acasă?**

– În sport aspectul financiar este important, dar nu determinant pentru performanță. Dacă mă gândeam doar la bani, astăzi nu eram campioană olimpică. Important este să fii mulțumit de ceea ce faci, să te autodepășești mereu, să crezi în tine. Mariei îi place scrima, dar sincer vă spun, eu n-aș vrea să se dedice acestui sport. Mă tem că toată viața ar avea asupra ei presiunea imensă a rezultatelor mele. Nici eu n-am visat că voi câștiga atâtea medalii. Dar cine știe...

– **Apropo, sunteți mulțumită de modul în care sunt educați copiii de astăzi față de sport?**

– Din păcate, este o rană deschisă. Baza de selecție scade dramatic de la un an la altul și principalii vinovați suntem noi, părinții, dar și cei care se ocupă de organizarea activității educaționale. Copiii fug de sport, iar cauzele sunt multiple: tentațiile noi oferite de societate, calculatorul fiind pe primul loc; interesul exclusiv pentru cariera profesională în detrimentul unui corp sănătos; încurajarea de către părinți a absenteismului de la orele de educație fizică, acestea și așa fiind prea puține în raport cu alte state din Uniunea Europeană. Trebuie cu toții să oprim această stare dacă vrem să avem copii sănătoși și, nu în ultimul rând, performanțe în sport.

– **Cum a fost trecerea din sala de concurs la un birou al COSR? E mai greu decât pe planșă?**

– Nici nu m-am gândit că voi ajunge la COSR. Când am decis să mă retrag din activitatea competițională am avut trei alternative: *Federația Română de Scrimă*, *Clubul Sportiv al Armatei Steaua* și *COSR*. M-am gândit și am ales să activez la Comitetul Olimpic.

– **În prezent sunteți directorul Departamentului de educație olimpică. Ce faceți aici?**

– Mi-a fost greu să preiau acest post pentru că, înaintea mea, de educația olimpică s-a ocupat doamna Mihaela Peneș. Și a făcut-o foarte bine. Dar am colegi deosebiți, care m-au ajutat la început și care, acum, mă susțin în tot ceea ce fac. Principalul scop al educației olimpice este de a promova pe toate planurile ideile generoase ale Olimpismului. Alte obiective vizate sunt: studierea aspectelor istorice, culturale, etice și sociale ale mișcării olimpice mondiale, din România, precum și a Jocurilor Olimpice; protejarea sportului și a sportivilor de orice influență negativă care poate duce la îndepărtarea de principiile olimpice; stimularea activității de studiu și cercetare, precum și a creației artistice cu

tematică sportivă și olimpică; promovarea spiritului de *fair-play* etc.

– **Proiecte vechi? Proiecte noi?**

– Destule. COSR a organizat, în perioada 3-7 septembrie, la *Centrul Olimpic Sydney 2000*, de la Izvorani, un stagiu de educație olimpică și sportivă la care au participat tineri din liceele sportive și membrii cercurilor olimpice din 25 de județe. Proiectul, realizat de departamentul nostru împreună cu un grup de profesori voluntari, membri ai unor filiale județene ale Academiei Olimpice Române, și-a propus să-i apropie, pe tineri de valorile Olimpismului. Tinerii s-au întâlnit cu Nicu Vlad, Elisabeta Lipă, Sorin Babii și Valeria Răcilă, mari campioni în sport dar și în viață. Excursiile la bazele sportive, expunerile, modulele de pictură, fotografie și jurnalism au constituit o modalitate de a aborda Olimpismul și din perspectiva culturală. Vor urma și alte evenimente: *Un condei numit fairplay* – concurs de jurnalism sportiv; *Jocurile Olimpice în imaginația copiilor* – concurs de desene pentru elevi între 6 și 16 ani; *Beijing 2008* – masă rotundă organizată de COSR.

– **Sunteți și ambasador al României pentru sport, toleranță și spirit sportiv pe lângă Consiliul Europei. Intenționați să candidați la europarlamentare?**

– A, nu. În nici un caz. Am preluat acest rol în 2005, de la marea atletă Maricica Puică. Până acum am fost la două întruniri ale ambasadorilor. Din păcate, la reuniunile de lucru vin puțini ambasadori, cam 10 – 12 la fiecare ședință, deoarece cheltuielile pe care le implică deplasarea la Strasbourg trebuie suportate de către participant. Eu o să-mi fac datoria și voi promova aceste valori, la care aș adăuga lupta împotriva dopajului și a violenței pe stadioane.

– **Ați surprins plăcut multă lume prin frumusețe și eleganță. Chiar vă stă bine pe podiumurile de prezentare a modei. A fost o altă provocare?**

– Sunt prietenă cu creatoarele de modă Eli Lășlean și Liza Panait. Nu am refuzat atunci când am primit invitația de a urca pe un altfel de podium decât cel de premieră. Dacă a ieșit bine, asta o pot spune Eli, Liza, publicul și presa. Eu cred că a fost OK.

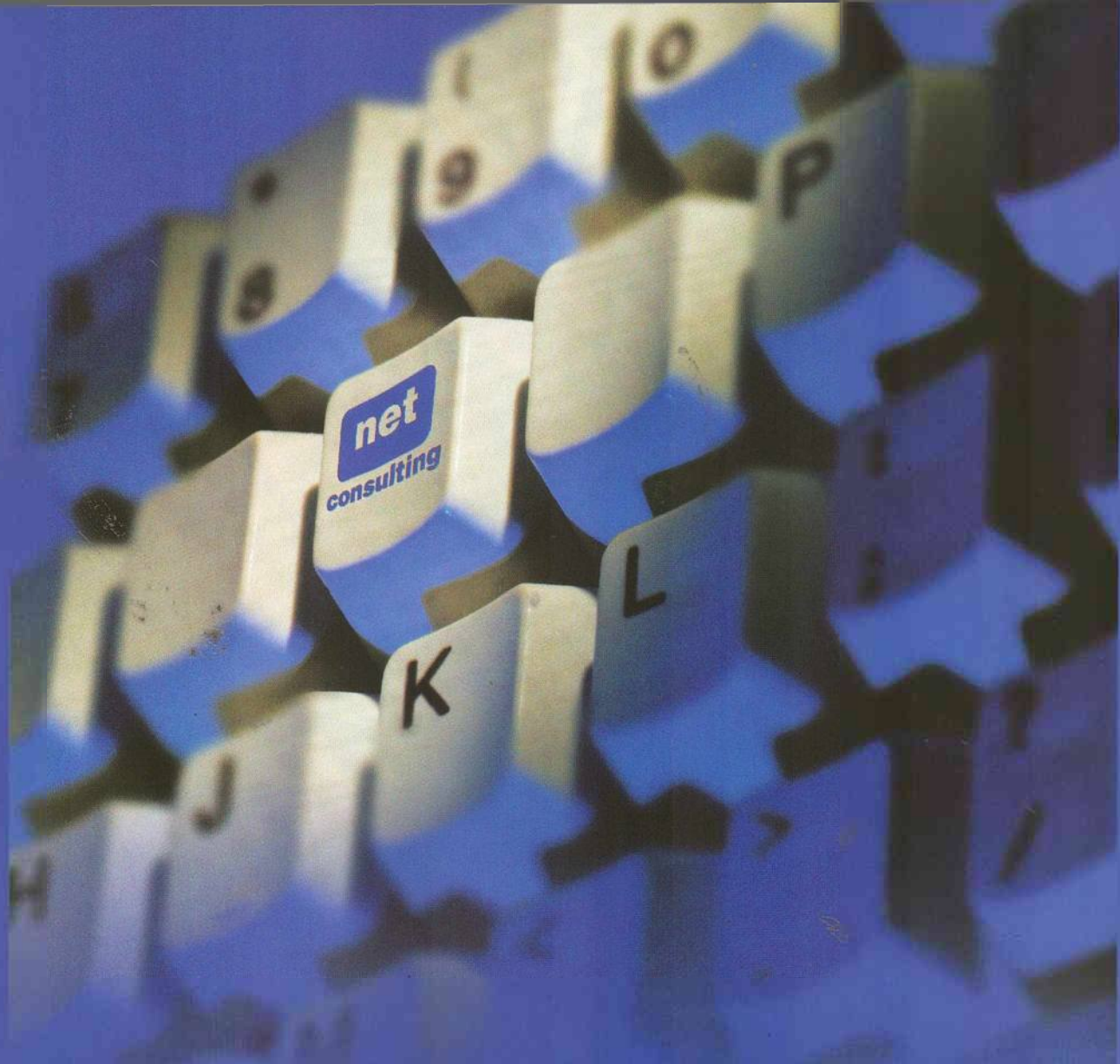
– **În încheiere, sunteți mulțumită de ceea ce faceți?**

– Categorie. În toate proiectele în care sunt implicată îmi place să fac performanță. Pentru mine acest gen de abordare a devenit deja un țel în viață.

interviul realizat de **Nicolae Predesel**

foto: **Octavian Tibăr** și **arhiva**





# Soluții integrate pentru afaceri

■ **Continuitatea proceselor de afaceri**

Tehnici de recuperare a datelor după dezastre și gestiunea resurselor IT.

■ **Automatizarea proceselor de afaceri**

Eficientizarea introducerii datelor în sistemele de aplicații.

■ **Proiecte de infrastructură**

Servicii profesionale, aplicații mesagerie, soluții ERP, soluții de management de proiect.

■ **Dezvoltare software**

Expertiză .NET, XML, J2EE, dezvoltare baze de date, Content Management, Total Business Integration.



Str. Știrbei Vodă, nr. 150, sector 1, București, Tel.: 021 206 45 00; Fax: 021 312 41 99;  
E-mail: [office@netconsulting.ro](mailto:office@netconsulting.ro); Website: [www.netconsulting.ro](http://www.netconsulting.ro)





Cât de departe poate ajunge un om? Cât de limitați suntem, de fapt, de trupul în care ne petrecem existența terestră? Ce este durerea dincolo de un semnal de alarmă în complicatul sistem de apărare al organismului uman? Sunt două moduri în care poți răspunde la întrebările astea: fie te scufunzi adânc în biblioteca de filosofie, cu niște tratate de medicină la îndemână, fie te arunci în ceea ce este, probabil, cel mai dur sport din lume – triatlonul **IRONMAN**. Încearcă mai întâi să înoți 3,8 km, apoi să parcurgi 180 km pe bicicletă și, la sfârșit, de revenire, să alergi maratonul! Numai 42 km! Care îți mai sunt limitele acum?



# IRONMAN – ziua cea mai lungă



M-am hotărât să scriu acest articol în urmă cu câteva luni când, inspirată de provocarea lui Vlad Stoica, prietenul și antrenorul meu, încheiam cu bine primul meu maraton. (Eu, care nu făcusem sport niciodată în viața mea!) În cele cinci ore lungi de alergare pe străzile Romei mi se întâmplaseră de toate: de la veselie și glume făcute cu parteneri de alergare de toate națiile, la clipe de blocaj în care nici nu mai știu să spun ce mă ducea mai departe sau minute lungi când, între km 38 și 40, plângeam nestăpânit din cauza unei deshidratări puternice.

Dacă asemenea experiențe la limită sunt posibile doar într-o cursă de maraton, imaginați-vă prin ce trece o ființă umană care își propune să încheie cursa celui mai dificil sport din istoria lumii – triathlonul *Ironman*. Vlad a făcut asta de patru ori deja și eu am avut privilegiul să îl asist.

În orice cursă *Ironman*, sportivii se trezesc devreme – la 4-5 dimineața – pentru a lua startul în prima probă, cea de înot. Câteva mii de atleți se aruncă în apă la un semn și pornesc la un drum care începe cu 3,8 km de înot (cât din Piața Universității și până în Piața Charles de Gaulle în București, dacă vă e greu să vă imaginați distanța) dar care pentru toți înseamnă o aventură de o zi întreagă. Cei mai buni termină cursa în mai puțin de 9 ore! Greu imaginabil, nu? Însă un sportiv senior – și, credeți-mă, am văzut destul de mulți participanți de peste 70 de ani! – poate petrece în competiție 14 sau chiar 16 ore. Și nu cred că cele 9 ore ale liderului cursei sunt mai scurte sau mai ușoare decât cele 16. Ei spun că, oricum ar fi, în *Ironman* mori și reînvi de câteva ori. Când am văzut prima dată o astfel de competiție, la Campionatul European de

*Ironman* la Frankfurt, încă nu știam prea bine, ca jurnalist și spectator, la ce să mă aștept, la ce să mă uit mai întâi. Aveam emoții pentru Vlad, singurul român înscris în acea competiție, dar eram și fascinat de liniștea și aerul concentrat cu care, unul câte unul, cei 2.500 de sportivi coborau în apele lacului, așteptând startul. În ziua aceea, pe care n-o s-o uit, i-am urmat pas cu pas, am vorbit cu ei între etape, am fugit după ei la cursa de bicicletă, am alergat lângă ei la maraton, m-am străduit să le citesc expresiile fețelor – durere, concentrare, chin, speranță, ambiție, mobilizare, disperare, victorie.

L-am urmărit pe Vlad, a cărui performanță la înot ca fost poloist îi dă întotdeauna un start confortabil în cursă, cum iese șiroind din apă și aleargă ușor, în țarcul de biciclete, până la rastelul cu numărul lui de concurs, locul în care, cu o zi în urmă, și-a aranjat în ordine desăvârșită echipamentul pentru bicicletă. Asta este zona de tranzit unu (T1) și la *Ironman*, spre deosebire de alte sporturi, timpii intermediari, petrecuți între probe, se adună la timpii finali. Sportivii, marea lor majoritate amatori, își scot în grabă costumele de înot și se echipează cu pantaloni bazonați, tricouri speciale, pantofi de bicicletă (și ei special concepuți ca să se prindă în pedale cu un fel de pinion), cască de protecție, mănuși. Nu zăbovesc mult, nici nu apucă să își tragă suflul și pornesc la cei 180 de km ai cursei. Când trece pe lângă mine, zâmbind, Vlad îmi spune „Ne vedem la maraton! Doamne ajută!” și știu că asta este promisiunea lui că, orice s-ar întâmpla, va termina concursul. Pentru că, într-adevăr, nu știi ce se poate întâmpla în cei 180 de km pe bicicletă. Uneori, ai o clipă de

neatenție – moment de lipsă de concentrare, sau ai întors capul după un alt concurent – și la bicicletă e foarte ușor să cazi. Așa s-a întâmplat la Frankfurt cu favoritul cursei, Norman Staedler, care a căzut, s-a lovit și apoi a continuat restul cursei cu durerile provocate de căzătură. Alteori, ziua care începuse frumos se schimbă brusc și rafale de ploaie transformă asfaltul și piatra cubică, pe care roțile subțiri ale cursierei dansează, într-un joc periculos. Oricând roata poate aluneca, ghidonul îți poate scăpa din mână, bicicleta unui alt sportiv te poate lovi. Sau, pur și simplu, poți avea ghinionul ca în cele patru, cinci sau șase ore să faci până de două sau trei ori. Sau să „tragi” tare într-o pantă abruptă și să simți cum ceva îți plesnește de-a lungul gambei, un tendon sucit, poate, iar tu știi că asta este durerea cu care o să faci tot restul cursei. În primii kilometri de bicicletă e încă devreme să speri, dar dacă nu te lupți în fiecare minut pentru finis, nu ai nici o șansă. „În *Ironman* trebuie să faci un parteneriat cu durerea, să devii conștient ce rol are și cum te ajută să mergi mai departe. Nu poți s-o ignori, nu poți să o eviți sau să o păcălești. E acolo, oricând. Și singura cale este să faci din ea un partener care te ține în permanentă în contact cu obiectivul tău,” îmi explică Vlad Stoica. Dar Vlad nu vorbește doar despre durerea din concurs. Și antrenamentele se petrec de multe ori dincolo de pragul durerii, mai ales dacă sunt antrenamente scurte, foarte intense și solicitante.

Probabil că asta explică perfect una dintre vorbele favorite ale *Ironmen*-ilor, un motto pe care îl găsești inscripționat pe tricouri: *Pain is temporary, pride is forever!* (Durerea este trecătoare, mândria rămâne!)

## Limite? Nu există așa ceva!

Sunt multe povești impresionante legate de *Ironman*, dar una dintre cele care l-au marcat pe Vlad este povestea unui tată care s-a apucat să se antreneze pentru *Ironman* de dragul fiului său de 18 ani, paralizat, afectat de o boală foarte gravă care îi răpise și vorbirea. În primul an în care au participat, tatăl a înnotat trăgându-și fiul după el într-o barcă specială, a parcurs cei 180 km de bicicletă cu un cărucior special atașat și a alergat împingând la un alt cărucior, astfel încât, tată și fiu, să fie clipă de clipă împreună în cursa asta fantastică de durabilă. Astăzi, cei doi fac asta de 20 de ani.



De 80 de ori

# Ironman Finisher

Toată lumea știe că în cursa asta victoria constă în a termina. Să fii Ironman Finisher, chiar și o singură dată, este un lucru cu care te poți mandri apoi toată viața. La Campionatul European Ironman la Frankfurt, în 2006, am avut onoarea să-l întâlnesc pe John Wragg, un canadian, fost profesor de sport. În ziua aceea împlinea 56 de ani și se pregătea să intre în cea de-a 81-a cursă Ironman a vieții lui. „Sunt mult mai încet acum, la vârsta asta.

Făceam Ironman în mai puțin de zece ore, iar acum termin în 14 ore. Dar vreau să fac 100 de curse până la sfârșitul lui 2010“, mi-a spus atunci John.

L-am urmărit în duminica aceea, concursa ca și cum respira, cu o familiaritate totală cu durerea și momentele de cădere. Fără să se uite la oameni. Concură pentru el. 81, 82, 83...

## Durerea – definiție wikipedia

Durerea este parte din sistemul de apărare al organismului: declanșează mecanisme mentale și strategii de rezolvare a problemei astfel încât experiența neplăcută să fie curmată și promovează învățarea prin faptul că face mai puțin probabilă repetarea experienței dureroase. Un organism confruntat cu o senzație de durere este prevenit rapid asupra potențialelor daune și distrugerii, astfel încât sistemul nervos central poate reacționa în sensul limitării dezastrului.

Pentru a participa la Ironman, un sportiv petrece între 18 și 24 de ore de antrenament pe săptămână și asta, tipic, înseamnă vreo 12 km înot, peste 350 km bicicletă și 75 alergare. Toate astea, așa cum zice Vlad, cot la cot cu durerea. „Prima dată când am făcut cunoștință cu durerea la antrenament a fost când am ieșit cu tata la primul meu antrenament de cățărare cu bicicleta la Poiana Brașov. Nu eram foarte antrenat și de la început și până la sfârșit am simțit că îmi ard articulațiile și mușchii. În fiecare clipă era ca și când se rupea ceva. Tata era în spate și mă urma cu mașina și mi-era rușine să mă opresc, pentru că în cariera lui sportivă tata făcuse de mii de ori asta fără să se oprească sau să se dea bătut și eu nu vroiam ca tata să se îndoiască nici o clipă că eu pot să fac Ironman.“

Datorită tatălui sau și unei voințe de fier, Vlad și-a propus acum patru ani să facă Ironman, văzând la început doar provocarea fizică extraordinară a concursului, mai ales pentru cei 22 de ani ai lui de atunci. „Oare pot să o fac? Sunt capabil de un efort așa de mare?“, dar curând Vlad și-a dat seama că provocarea mentală este chiar mai mare decât cea fizică. Dacă în mod normal oamenii se antrenează până la pragul durerii și se opresc, în pregătirea pentru Ironman trebuie să fii dispus să mergi dincolo. Pentru că în cursă organismul este supus unui asemenea stres – efort extrem, deshidratare puternică, crampe musculare, lovituri, posibile accidentări – încât prietenia cu durerea este probabil unica garanție că

vei termina competiția.

Obişnuința Ironman-ului nu uită nici astăzi acea cursă de la Hawaii din 1982 când Julie Moss conducea în clasamentul feminin și, la numai câteva sute de metri de finis, a început să se clatine ca un boxer săgetat de un pumn, pentru ca în scurt timp să se prăbușească la pământ. După câteva clipe dramatice în care publicul se întreba încordat dacă se va ridica sau nu, atleta de pe locul doi a ajuns-o din urmă, luând titlul. În momentul acela, cu titlul pierdut după atâta efort, Julie s-a ridicat și s-a târât efectiv pe ultimii metri până la linia de sosire, sub privirile uluite ale tuturor. Și așa s-a născut mantra care a devenit emblema Ironman: „Orice este posibil!“

În fiecare an, în fiecare cursă, oameni obișnuiți fac lucruri extraordinare. Dacă într-un concurs sunt 2.000 de atleți, înseamnă că sunt tot atâtea povești dramatice despre cum să treci linia de sosire. Ironman este singurul sport din lume în care s-a decretat că doar să termini este o victorie și fiecare participant primește la sfârșit o medalie și un tricou inscripționat Ironman Finisher. A doua zi, epuizați dar fericiți, Ironmen-ii poartă cu mândrie tricourile, se întâlnesc la ceremonie și în oraș și își povestesc, nu atât timpii scoși în concurs, cât ce a fost necesar pentru fiecare dintre ei ca să termine cursa, cu ce s-au confruntat și ce greutăți au depășit.

Și chiar este o extraordinară victorie să termini. Am văzut-o cu ochii mei la Frankfurt, urmărindu-l pe John Wragg, canadianul de 56 de ani care era la cel

de-al 81-lea Ironman, cum intră aproape desfigurat de efort în etapa de alergare a cursei și, tură după tură, trece prin momente în care trupul i se mișcă mecanic, în afara controlului voinței. Pentru fiecare dintre atleți punctele de maxim declin ale cursei sunt poate altele. În cazul lui Vlad, cele mai grele momente sunt atunci când trebuie „să te forțezi să mănânci, să bagi în tine calorii și să faci asta fără să vomite și să fie suficiente cât să eviți să intri în hipoglicemie. Când trebuie să te forțezi să te rehidratezi și să înghiți băuturi electrolitice care au un gust groaznic. Pentru că atunci când faci efortul extrem din Ironman nu ți se face foame, trebuie să știi când e necesar să mănânci și să bei și cât, altfel organismul intră în colaps și ești nevoit să abandonezi.“

Într-una dintre competițiile Ironman, Vlad era deja la maraton. Se resimțea teribil în urma unei accidentări din timpul cursei de bicicletă și alerga cu dureri foarte mari la tălpi. Nici nu era nevoie să îmi spună, pe față i se citea efortul și faptul că părea să își fi atins propria limită. Era terminat. Mi-a spus mai târziu abia că în special proba de alergare este foarte dură în Ironman – nu doar pentru că este ultima, după înot și bicicletă, dar este și cea mai solicitantă, pentru că, spre deosebire de ciclism unde îți împarți propria greutate cu bicicleta, aici ți-o cari singur în spinare. La alergare apar cel mai adesea acele puncte moarte în care ai impresia că nu mai ai energie, că nu mai poți să continui. Ai crampe musculare și abdominale, dureri





## Ironman – cum a început totul

În timpul unei ceremonii de premiere la o cursă de alergare în Hawaii, se stârnește o dezbateră între participanți legată de pregătirea fizică a atletilor – cine este mai bine pregătit, înotătorul, alergătorul sau ciclistul. Unul dintre participanți, John Collins concepe o cursă nemaipomenită care să clarifice disputa. Competiția lui combină trei curse deja consacrate în Hawaii, pe cea de înot de la Waikiki, pe distanță de 2,4 mile (3,8 km), cu cea de bicicletă de 112 mile (180 km, la origini o cursă de două zile) și maratonul de la Honolulu (42 km). „Cel care va termina primul va fi desemnat **IRONMAN**,” declară Collins în 1977. Un an mai târziu, prima cursă de triathlon *Ironman* începea în Hawaii cu 15 participanți și era câștigată de Gordon Haller, cu 11 ore și 46 de minute. Ceea ce este, probabil, cea mai dură competiție sportivă din lume adună anual peste 2.000 de atleți la Campionatul Mondial, în legendara cursă de la Kona, Hawaii.

articulare și senzație de epuizare și pierzi total controlul asupra organismului tău. De pe margine, în acel moment pentru Vlad tensiunea se simțea foarte tare, îmi imaginez ce era înăuntru. Mi-a spus să îi aduc o bere fără alcool – lucru permis în cursele *Ironman* – și după ce a sorbit câteva înghițituri și-a revenit, chiar dacă a terminat atunci alergând desculț ultimul kilometru ca să suporte durerea.

„În momentele acelea trebuie să reușești să te motivezi suficient. Totul în organism îți spune *renunță!* Și tu trebuie să găsești portita din creier care să te ajute să preiei controlul din nou. După ce ai depășit asta, ești ca noul!” spune Vlad, care, la ultimul *Ironman*, a parcurs cei din urmă șase km ai maratonului cu o medie de viteză mai bună decât pe primii.

Și asta este ce ajungi să iubești când ești *Ironman*. Clipa aceea în care renaști. Și știi cine ești mai bine ca oricând. Nu ești limitele tale. Nu ești nici măcar un sportiv aflat într-o încălețare nemaipomenită. „Sportul acesta cere maturitate, responsabilitate, angajament – de genul celor pe care, îndeobște, le avem după 30 de ani. Nu e de mirare că peste jumătate din participanții la *Ironman* au peste 35 de ani. Atunci începi să îți dai seama că ești ceea ce spui că ești. Și atunci faci *Ironman* nu pentru rezultate, pentru ceva, ci pentru că ai spus că îl faci!”

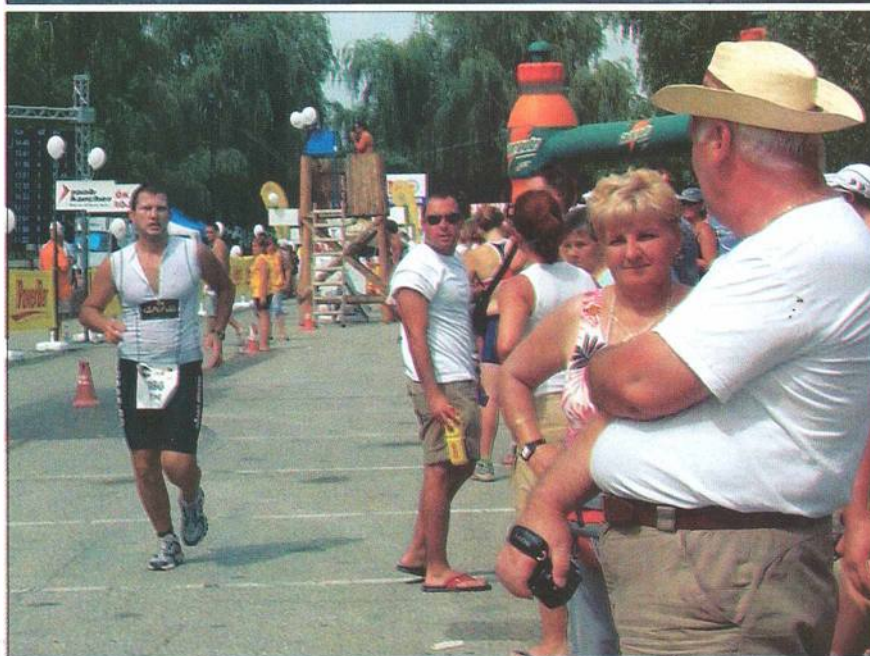
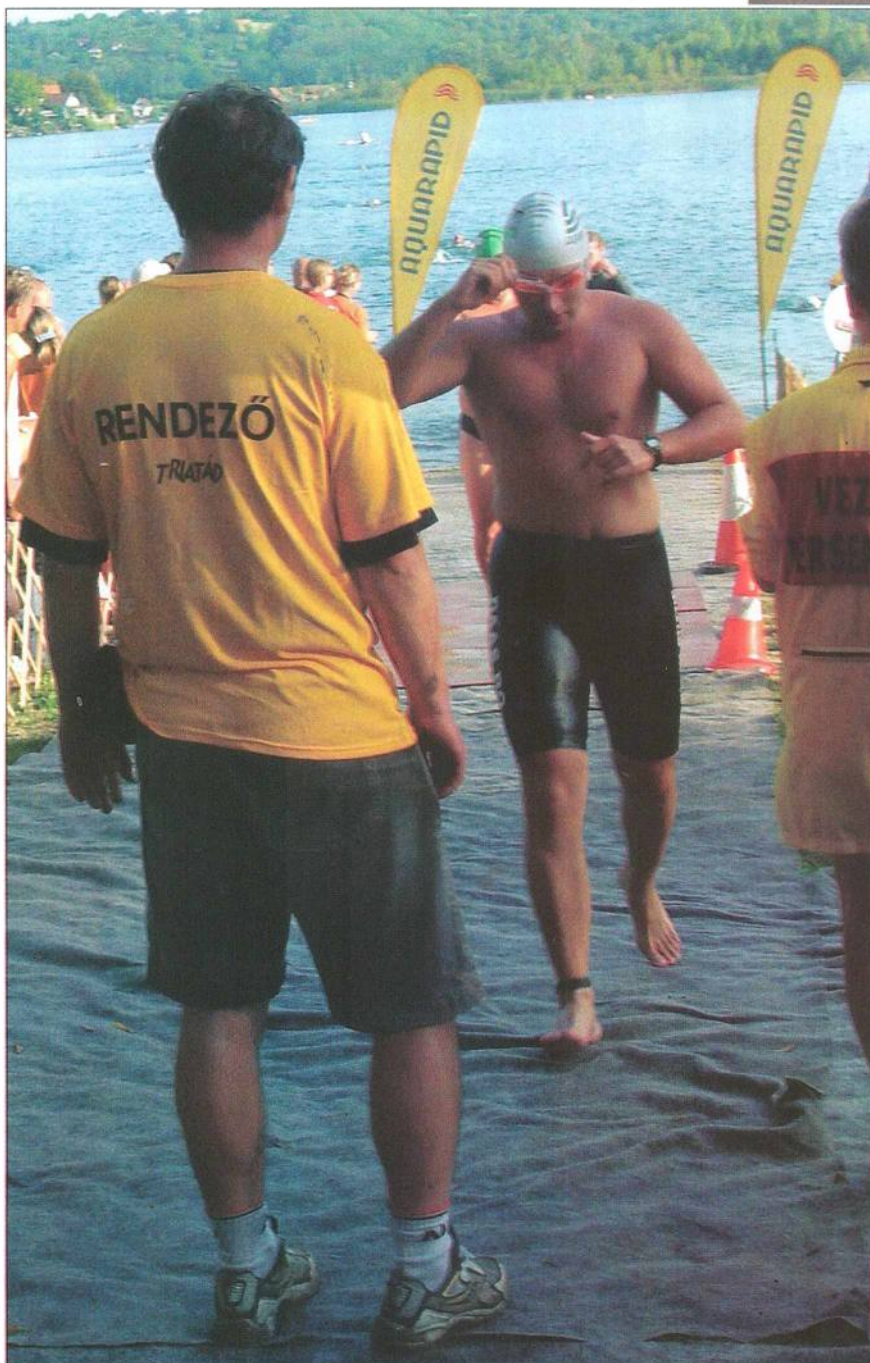
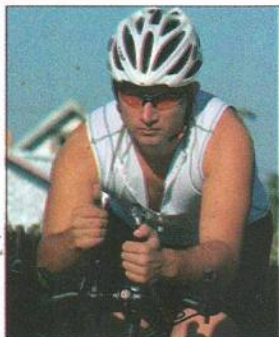
Text: Diana Voicu

Foto: Octavian Tibăr și Arhiva



## Vlad Stoica – profil de *Ironman*.

Are 26 de ani, din care 9 de polo și 3 de triathlon. A făcut de patru ori *Ironman*, numai anul acesta de două ori. Nu este un sportiv profesionist, însă. Vlad are o slujbă ca noi toți. Până de curând a fost director de vânzări al unei firme lider mondial în aparatură de fitness, iar din toamna asta și-a luat o nouă provocare, poziția de director general pentru România al *PowerPlate*, cei mai cunoscuți producători și locul unu pe piața tehnologiei de antrenament prin vibrații. Timpul lui e împărțit între business, sport și prieteni – acei norocoși pentru care Vlad ar face orice și pe care i-a inspirat să facă sport, astfel încât să se antreneze cot la cot cu el (știți ce spun, mă număr printre ei).





# „Ne dorim să transformăm cancerul într-o boală cronică“

Interviu cu prof. univ. dr. Christoph Zielinski, directorul Departamentului de oncologie din cadrul Spitalului Universitar din Viena, președintele *The Central European Cooperative Oncology Group (CECOG)*



**„Orice medic care este devotat profesiei lucrează 24 de ore pe zi. Oncologia este un caz particular, pentru că nu te poți debarasa niciodată complet de gândul că ești responsabil de o persoană aflată în suferință.“**



Conceptul  
„a trăi  
cu cancer“

„Am o mare  
stimă pentru  
oncologii  
români“

„Lupta  
cu durerea  
și suferința  
este parte  
integrantă  
din viața mea“

▼ Când au o problemă serioasă de sănătate, în special când e vorba de cancer, dar nu numai (să ne amintim că însuși președintele României a fost operat la clinica AKH, anul trecut), mulți români aleg să se trateze în Austria. Care sunt atuurile școlii austriece de oncologie și ale sistemului de sănătate austriac, în general?

– Pentru cetățenii austrieci, serviciile și investigațiile medicale, oricât de complexe ar fi, sunt complet gratuite, datorită sistemului de asigurări sociale, care a funcționat impecabil până acum. Fără îndoială, medicii din Viena doresc să ofere servicii medicale excelente pentru locuitorii acestui oraș, ceea ce implică costuri destul de ridicate: 30% din bugetul local este destinat sistemului medical. Faptul că actul medical se face la un nivel atât de ridicat și acest lucru este foarte vizibil îi ajută pe cei din exterior să își facă o impresie cât mai clară în legătură cu performanțele noastre și cu nivelul de îngrijire acordat pacienților.

– Care este cea mai importantă noutate în materie de tratare a cancerului?

– Cea mai mare noutate este apariția unor terapii targetate, direcționate direct către o anumită disfuncție, manifestată prin apariția unor celule canceroase care se multiplică, se răspândesc și ajung în metastază.

– Ne putem aștepta în următorii ani la apariția unui tratament care să vindece această maladie?

– În primul rând, ne dorim să transformăm cancerul într-o boală cronică. Acest lucru ar conduce către conceptul „a trăi cu cancer“ și este posibil prin folosirea chimioterapiei, fie în paralel cu administrarea unor medicamente direcționate, despre care am vorbit anterior, fie urmată de un alt tratament cu astfel de medicamente.

– De ce cancerul a devenit o boală atât de frecventă, în ultimii ani?

– Cancerul, ca atare, nu a devenit neapărat o boală frecventă. Adesea este diagnosticat în stadii incipiente, prin programe de diagnosticare și screening. În ceea ce privește cancerul mamar, de pildă, avem impresia că stoparea administrării de înlocuitori de hormoni la pacientele aflate în postmenopauză, din 2003 încoace, a condus la o scădere a incidenței apariției cancerului la sân. Pe de altă parte, cancerul pulmonar, o afecțiune strâns legată de obiceiul foarte nociv de a fuma, este încă în creștere și are o incidență din ce în ce mai mare.

Dacă oamenii s-ar lăsa de fumat, ar fi mult mai feriți de riscul de a dezvolta un număr de afecțiuni maligne.

– Ce ne puteți spune despre tratarea cancerului prin comparație cu tratarea altor afecțiuni la fel de des întâlnite? Este mai costisitoare? De mai lungă durată? Rata de vindecare este înșelătoare?

– Tratarea cancerului se face în echipe multidisciplinare, alcătuite din oncologi, chirurghi, radioterapeuți etc. Fiecare specializare medicală realizează o cercetare care vizează principalele probleme ale fiecărei forme a bolii. Rezultatele acestor investigații sunt analizate în cadrul unei echipe multidisciplinare. Desigur, tratamentul cancerului devine și mai scump prin folosirea unor medicamente recent apărute pe piață. Totuși, o analiză recentă făcută în Austria a arătat că numai 1% din fondurile alocate sănătății sunt folosite pentru tratarea cancerului, ceea ce înseamnă că tratamentul acestei boli nu este chiar așa de scump. În ceea ce privește durata, unele afecțiuni maligne, cum ar fi cancerul metastazic la sân, necesită, într-adevăr, un tratament foarte îndelungat. Dacă vorbim despre rata de vindecare, nu există garanții foarte solide. În anumite cazuri, cum este cancerul de colon, știm că dacă boala nu reapare (celulele aflate în metastază nu se mai răspândesc) în trei ani de la operație, posibilitatea de recidivă este foarte scăzută. În cazul altor forme de cancer, cum ar fi cancerul la sân, celulele respective pot reapărea după intervale foarte lungi, chiar după câțiva ani.

– Cât de importantă este profilaxia, prevenirea cancerului? Puteți să le dați cititorilor noștri câteva recomandări?

– Descoperirea cancerului în fază incipientă este extrem de importantă. Mamografiile, colonoscopiile, examenele urologice și ginecologice făcute la intervale regulate contribuie la descoperirea majorității afecțiunilor maligne. Aceste investigații, combinate cu un stil de viață ce presupune limitarea expunerii la soare, controlul greutății, renunțarea la fumat și consumul moderat de alcool, pot da rezultate foarte bune.

– Este cunoscut faptul că atitudinea pacientului este foarte importantă pentru succesul tratamentului. Cum ar trebui să fie, în opinia dv., pacientul ideal?

– Ideal ar fi ca pacientul să discute cu medicul tot ceea ce i se pare important, în legătură cu boala lui. Nu faceți nimic înainte de a vă anunța medicul curant!

– Știm că sunteți președintele The Central European Cooperative Oncology Group (CECOG). Care este menirea acestei organizații și care sunt principalele sale obiective?

– CECOG reunește 120 de centre academice, din 13 țări din Europa centrală, de est și de sud-est, în ideea de a realiza teste clinice controlate care contribuie la îmbunătățirea cunoștințelor legate de tratarea cancerului. Aceste teste clinice oferă pacienților acces la cele mai noi medicamente și, în același timp, oferă centrelor medicale din regiune șansa de a colabora la eforturile științifice internaționale pentru succesul proceselor clinice în oncologie.

– Care este părerea dumneavoastră despre școala românească de oncologie? Colaborați cu specialiști români?

– Am o mare stimă pentru oncologii români. CECOG cooperează îndeaproape cu profesorii Anghel și Ciulanu, dar și cu alți specialiști. Schimbăm opinii în mod regulat și ne întâlnim des pentru a discuta probleme de interes comun legate de oncologie.

– În fiecare an, 50.000 de români, dintr-o populație de 22 de milioane, sunt diagnosticați cu o formă de cancer. Cum apreciați această cifră, prin comparație cu alte țări europene?

– Este o cifră normală, cam la fel stau lucrurile și în alte țări europene.

– Ce părere aveți despre metodele alternative de tratare a cancerului? Sunt bune pentru pacienți sau, în unele cazuri, pot fi chiar dăunătoare?

– Metodele alternative de tratare nu și-au dovedit eficiența în nici unul dintre cazurile investigate de mine. Câteodată, acestea pot fi chiar periculoase pentru starea pacientului. În plus, sunt și destul de costisitoare!

– Cum faceți față numărului mare de oameni suferinzi pe care îi vedeți în fiecare zi? Ce faceți ca să compensați această imagine?

– Suferința este o parte a vieții noastre. Atitudinea pe care o au oamenii din ziua de azi față de viață ne face să uităm acest lucru atât de simplu și de clar. Consider că lupta cu durerea și cu suferința este o parte integrantă din viața mea, ca individ și ca medic. Compensația este simplă: pur și simplu continui să vindec și să minimalizezi durerea pe care o vezi în jurul tău.

interviu realizat de Alexandru Arion

și Liliana Petruș

foto: arhiva CECOG



Un thriller real, al istoriei:

# ORDINUL CAVALERILOR DE M

În dimineața zilei de 23 iunie 1565, în fața fortului St. Elmo puteai vedea o priveliște fără seamăn: o sută de cavaleri ai ordinului de Malta și, în plus, cinci sute de soldați, erau la suprafața apei. Fuseseră executați de către turci. Și trupurile lor pluteau crucificate, ținute în piroane, asemeni lui Hristos, patronul și modelul lor, pe cruci de lemn, în apele insulelor malteze. Scopul măcelului: să îi înfricoșeze pe cavalerii rămași și fugiți în afara fortului și care, datorită acestui lucru, scăpaseră.



de un Mare Maestru, ci de un președinte, o adunare constituțională alcătuită din câteva zeci de persoane. Dar toate întreprinderile importante au loc tot în Palatul Marilor Maeștri, care e și sediu oficial al instituțiilor esențiale ale statului, iar în umbra acestei forme de guvernământ, republică, se poate ghici – sau insinua, cum vreți – figura Marilor Maeștri, a cavalerilor. Cei din urmă au stabilit o zi din an în care vin din Italia sau din țările în care s-au mai risipit și se întâlnesc aici, ca pe vremuri. Probabil cel mai impresionant lucru la vizitare este Catedrala Sfântului Ioan în care (și expresia a devenit loc comun, clișeu reportericesc) poți călca pe cavaleri. E drept, cavalerii sunt jos, cumiți, sub lespezi. Acolo sunt înmormântați și ți se adresează ție, cel de deasupra, cu un epitaf. Ți spun ceva de genul: acumă calci tu pe mine, dar asta e numai părere, mai târziu o să calce și alții pe tine.

O întâmplare memorabilă s-a petrecut într-o biserică a insulei: în timpul războiului, o bombă/schijă nazistă (e vorba de cel de-al Doilea Război Mondial) a lovit biserica. Dar nu s-a întâmplat nimic, pur și simplu nu a explodat. A distrus doar locul prin care a intrat și cel

**Cinism  
de schijă**

Turcii erau de fapt oștenii lui Soliman, sultanul din acea vreme. După ce încheiase un fel de pace care nu a durat prea mult, Soliman a mobilizat 38.000 de oameni și 138 de corăbii împotriva celor (doar) cinci sute de cavaleri și cinci mii de soldați care erau împrăștiați în punctele întărite ale arhipelagului. Este, doar, o singură pagină din istoria cavalerilor ioaniți. Care e, realmente, unul dintre cele mai senzaționale thrillere istorice, dar, de data asta, perfect reale. N-aș fi ajuns să „citesc” pe viu această epopee efectiv întâmplată, dacă n-aș fi ajuns în Malta, lucru întâmplat grație agenției *Malta Travel* ([www.malta.ro](http://www.malta.ro)) și managerului ei

Mark Neville Farrugia, căruia îi mulțumesc îndeosebi pentru informațiile pe care mi le-a dat despre „ioaniți”). Dar cea mai importantă parte a istoriei mi se pare cea pe care o vezi cu ochii tăi și aici trebuie să începem cu începutul. Adică, mai ales, cu vizitarea capitalei, La Valletta, care poartă numele unui mare maestru. De altfel, aproape orice pas, orice metru de pământ poartă amprenta cavalerilor. Ei au schimbat definitiv fața insulei. Pe drum către insulele Maltei, chiar mă întrebam: cum ar putea arăta o țară făcută și condusă de inițiați? Care sunt cutumele, cum e să fi supus într-o astfel de țară? Astăzi, teoretic, Malta nu mai e condusă



# ALTA

În care a nimerit. Adicătelea, tocmai loja germană. Coincidență sau semn? Cinism al schije? Sau spirit patriotic? Oricare ar fi, expediția noastră pe urmele cavalerilor continuă. Dacă mergi prin coclaurii insulelor, din când în când, pe o colină, pe o creastă de țarm sau de munte, poți vedea câte un castel aruncat ici-colo. Acolo, cavalerii vânau iepuri și, poate, potârnici (insula nu are alți locuitori apti să intre în manualele de zoologie). Pescuiau, căci apele sunt foarte bogate în pește, principală resursă de hrană. Viața de cavalier era, precum se vede, cam austeră. Ei se înfruptau din resursele de apă, puține, ale izvoarelor, care, acum, au dispărut. Toată apa care se consumă în Malta este adusă din altă parte. Din Italia, din Sicilia. Pe o singură insuliță, în prezent, se năi află un firicel de izvor.

În rest, pe tărâmul cavalerilor, poți și să te distrezi. Și cavalerii, la urma urmei, știau să bea, și ei, „ca niște templieri”. Dacă ieși, seara, după ora zece, în St. Julian's, vei întâlni, pe mal, păduri de adolescenți & *teenageri*, care-și trag în venă diverse chestii: vin, cocteiluri, bere sau dragoste. Sunt cupluri înlănțuite, tradiționale locurilor de petrecere, care stau pe dig atât de îndesite încât nu poți să prinzi nici un loc liber, asta chiar dacă ești cu ibovnica personală din dotare. Ca să prinzi loc, trebuie să te instalezi încă de devreme.

Poți și să îți prinzi pe piept o cruce în opt colțuri, cea malteză, care, după cum ghidul nostru, Ciprian Fanaca – de la *Malta Travel* – spunea, e, de fapt, împrumutată de la orașul italian Amalfi, un minunat orașel de lângă Napoli, așezat chiar pe coasta salernitană. Istoria cavalerilor de Malta începe „doar” de la 1530 și rămâne în vogă mai bine de trei secole și jumătate, până în 1798. Ce-i drept, cavalerii existau cu mult mai dinainte, dar încă nu-și spuneau „de Malta”. Ordinul este întemeiat încă de la 1099, la Ierusalim, imediat după ce prima cruciadă a reușit să își atingă ținta.

Către 1187, Ordinul Ioanit (viitorii *Cavaleri de Malta*) a fost alungat din Ierusalim. După ce au venit în Malta, la 1530, cavalerii au rămas acolo până în anul cuceririi insulei de către Napoleon Bonaparte. La început, ordinul s-a ocupat de îngrijirea pelerinilor, asistență spirituală acordată lor și, la vreme de nevoie, doftoricire. Așadar, un ordin aproape „medical”. Dar, în timp, sub amenințarea musulmană, s-au schimbat. Au devenit un ordin războinic. Atenția lor s-a îndreptat către insule – și s-au îndreptat spre Rhodos, dar au fost aruncați și de acolo de către cucerirea otomană. Deci, invazia turcească i-a



alungat pe traseul Ierusalim – Rhodos – Malta, via Cipru, unde au ajuns imediat după cucerirea fortificatei cetăți Akkra de către Islam. Până către anul 1300 au fost „încartiruiți” pe insula Rhodos, de unde au fost „aruncați” de către sultanul Soliman, la 1523. După episodul Rhodos, au reușit să se „împământenească” pe insula Malta, sub asistența puterilor europene creștine. Și, mai ales, la intervenția Papei. Trebuiau, pentru asta, să plătească, anual, un șoim – ca un soi de tribut. De aici și faimoasa narațiune, precum și filmul, nu mai puțin faimos, cu Humphrey Bogart. Șoimul, care era o bijuterie, a aprins imaginația scriitorilor și, poate, în egală măsură, și a istoricilor. Și pe a lui Dashiell Hammett, mai cu seamă. O istorie medievală care, ușor, poate deveni thriller.

Dar ce poți face azi pe insula cavalerilor? Poți, în primul rând, să vezi cum arată un muzeu medieval în aer liber. Căci insula asta este. Spiritul ioanit este prezent peste tot, în cultul Fecioarei, în nenumăratele biserici care își trimit cupolele să se împlante în cerul insular. Cavalerii sunt și ei prezenți peste tot, sunt șterși de praf și puși pe soclu, înapoi, în fiecare seară în care se anunță fiesta, sărbătoarea. Dacă ajungi în Malta, poți să te contopești cu legenda: să ajungi să iubești petecul ăsta de pământ – și chiar să îți placă, să fii în stare să te gândești să rămâi acolo. Să depeni întreg firul auriu al poveștii, să afli că, potrivit ritualului și datinii, Marele Maestru era ales pe viață. Că, peste câteva zeci de ani, ordinul ioanit va face mileniul de când s-a luptat cu cotropitorii musulmani, pentru teritoriile creștine. Motiv pentru care nu ai să vezi mulți arabi făcând purici nici prin Comino, nici prin Gozo, prin nici o insulă malteză. Deși, culmea culmilor, rudimentul limbii vorbite în Malta are calcuri orale și aduce aminte pregnant de limba arabă, prima vorbită de cavaleri, la 1099, în cetatea sfântă a Ierusalimului, pe care o protejau. Din sec. XIX, ordinul a revenit la ceea ce făcea la început: caritate și doftorică. Pericolul turcesc s-a eclipsat de la sine, cu ajutorul, simplu, al istoriei. Crucea malteză a trecut pe ordinul Crucii Roșii. Cu tot cu însemnătatea ezoterică a celor, ale sale, opt colțuri: 1. TRĂIREA ÎN ADEVĂR. 2. ÎNTĂRIREA ÎN CREDINȚĂ. 3. ÎNDEPĂRTAREA DE PĂCAT. 4. DOVEZI DE UMILINȚĂ ȘI SUPUNERE. 5. IUBIREA DE JUSTIȚIE. 6. ÎNDURAREA. 7. SINCERITATEA. 8. ÎNDURAREA PERSECUȚIILOR ȘI SUFERINȚELOR.

text și foto **Mihail Gălățanu**

**Să bei &  
să te distrezi  
ca un templier  
în St. Julian's**

**Pe insula  
cavalerilor**



Trei cazuri într-o singură poveste: un material special despre trei emigranți români care și ambele. Trei destine diferite, trei oglinzi în care spiritul se privește: un eutanasiator, un as

# Aselenizarea unui emigrant îndrăgostit

După Revoluție, ieșirea din România, fie și până la Ruse sau Istanbul, era ca o întâlnire de gradul trei, cu „alienii” de peste granițe, pe care regimul comunist ne împiedica să-i vedem. Cu atât mai mult, venirea într-o țară ca Italia avea ceva din contactul cu o planetă străină, o aselenizare, în termeni tehnici, pe care Mihai Mircea Butcovan, 37 de ani, a avut inspirația s-o descrie în autobiografia romanțată *Allunaggio di un immigrato innamorato* (Editura Besa, preț 10 euro), în traducere *Aselenizarea unui imigrant îndrăgostit*.

„Imigrant pe toată viața”

Mihai face parte din asociația *Românii în Italia* din Milano, și tocmai pe site-ul acestei asociații ([www.romanii.it](http://www.romanii.it)) găsim primele indicații despre cartea sa: „Un roman cu note biografice, un roman care aduce în prim-plan experiența unui imigrant, adaptarea lui într-un alt spațiu, altă cultură și altă mentalitate. Deși romanul a fost prezentat încă din 2003, fără a fi însă publicat, chiar de la apariție s-a bucurat de succes din partea criticii italiene, care i-a acordat în 2003 premiul pentru cel mai bun roman străin. Anul 2006 a adus și publicarea cărții la Besa Editrice. (...) Debutul său ca scriitor și poet s-a făcut prin publicarea mai multor schițe și nuvele în diverse antologii, între care: *The Poetry of Migrant Writers in Italy* (ediție îngrijită de Mia Lecomte și Luigi Bonaffini, Los Angeles 2006), *Ai confini del verso. Poesia della migrazione in italiano* (îngrijită de Mia Lecomte, Firenze 2006), *Nuovo Planetario Italiano. Antologia della letteratura italiana della migrazione* (îngrijită de Armando Gnisci, Troina 2006) etc.”

Am profitat de prezența lui M. M. Butcovan la zilele culturii românești de la Roma, pentru a afla mai multe despre aventura sa italiană.

► **Mihai, cine ești?**

– Sunt născut în '69 la Oradea, dar am trăit în Sălaj până când am plecat. Sunt ardelean, dar țin să precizez că nu cred că suntem noi nordiștii din România, așa cum sunt percepuți milanezii în Italia. Acasă am lucrat scurt timp într-o fabrică

de produse lactate, după care am plecat în armată, cu valiza de lemn. Ziua în care am împlinit 18 ani am sărbătorit-o în armată, unde m-a prins și Revoluția.

– **Ai tras în noi în decembrie?**

– Eu doar am scris și înregistrat gloantele care se trăgeau în acele zile. Nu știu cine a tras și cine n-a tras, eu doar înregistram conștiincios încărcătoarele golite. M-au ținut în armată peste termen, am ieșit în februarie '90, după care m-am întors o perioadă la fabrica de produse lactate. În '91 am venit în Italia, la o bursă pentru studii teologice, fără nici o intenție să rămân. Voiam să mă întorc acasă.

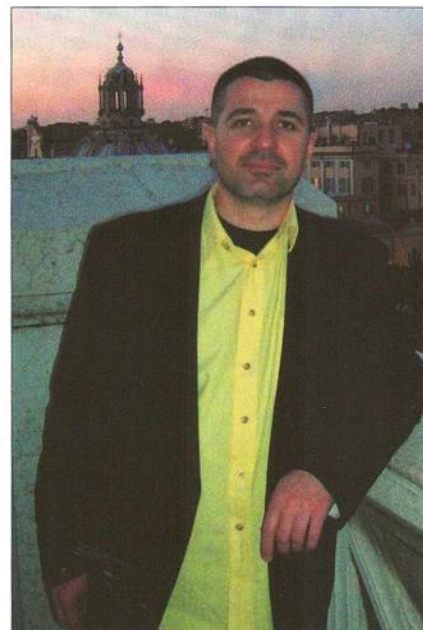
– **Aveai înclinare către teologie?**

– Mereu am fost întrebat despre „vocația” mea pentru teologie. Era un interes pentru studiu mai mult. Am făcut primii doi ani, apoi am părăsit seminarul. Dar n-am plecat în România. Am rămas cu permis pentru studiu. Am lucrat o vreme ca încărcător-descărcător de camioane, apoi am lucrat într-o școală ca asistent pentru activitățile de după-amiaza.

– **Te-ai apropiat de domeniul asistenței sociale?**

– Am făcut un curs de *laurea breve* de trei ani, de educator profesional, și am început să lucrez în școli, într-un centru de recuperare a toxicomanilor, apoi în centre pentru minori. Acum lucrez tot într-o structură care oferă asistență dependenților de droguri.

– **Pasiunea pentru scris datează din**



**România?**

– Aveam pasiunea scrisului din școală. Am scris din plăcere și acasă n-am publicat niciodată și n-am avut niciodată intenția să public ceva. Această carte este prima carte tipărită și n-a fost scrisă cu intenția de a fi publicată. Pur și simplu așa s-a întâmplat.

– **Despre ce e vorba?**

– Tehnic, este o autobiografie romanțată, practic este un pretext pentru expunerea gândurilor unui imigrant, străin pe o Lună străină, străin care încearcă să cunoască noua planetă pe care a aterizat și pe locuitorii acesteia. Personajul meu se întâlnește cu tot felul de persoane necunoscute și se îndrăgostește de o fată care, întâmplător, este militantă în *Lega Nord*. Istoria de dragoste este tot un pretext pentru anumite considerații. Între dragoste și ideologie, a izbândit incompatibilitatea ideologică, acolo unde, de fapt, eu nu aveam nici o ideologie.

– **Și a fi imigrant poate fi o ideologie...**

– Sunt imigrant pe toată viața. Și chiar dacă integrarea mea a reușit, rămân un român, tot ce am e în rucsacul pe care îl țin în spinare, cu care mă urc în tren, rucsac în care bag în fiecare zi lucruri noi. Mă simt un cetățean al lumii, dar rădăcinile mele tot acasă sunt. Rămân un român care a plecat din țara lui, dar care trăiește această experiență cu armonie.



**au dorit să scrie literatură prin străinătăți: în Italia, în română sau în italiană (ori chiar în stent social și un muncitor în fabrică. *Flacăra* este cea care vi-i prezintă aici, la noi. (M.G.)**

# Toma Barbăroșie,

## poetul care asistă bolnavii terminali la Florența



Toma Barbăroșie, 45 de ani, recunoaște că nu s-a obișnuit cu scrisul pe computer. „Fac parte din vechea gardă, adică din Galaxia Gutenberg, sunt obișnuit cu pixul și hârtia”. Toma Barbăroșie este poet și vrea să împărtășească lumii această pasiune. Este infirmier și asistă bolnavi de cancer în ultimul stadiu, la Florența. Aflați cum se îmbină pasiunea pentru poezie cu această meserie dură.

### Măgăoaia imposibilă

I-am cerut lui Toma Barbăroșie să trimită la redacție un text, pe e-mail. Am primit o scrisoare, mai multe foi scrise de mână și argumente contra scrierii pe computer. Și dintr-un simplu comentariu asupra răspândirii calculatoarelor, Toma Barbăroșie reușește să facă poezie: „«Scrie, pentru ca florile gândului tău să rămână, care altfel, le va lua vântul», spunea cândva Nicolae Iorga, iar cei din generația mea așa au făcut, au scris. Vin băieții ăștia cu măgăoaiele lor pline de sticlă colorată, plastic, cabluri, prize, antene, tastiere, mausuri și alte cele și nu ne mai spun să scriem, ci să clicăm, să tastăm, c-altfel rămânem de căruță. Am încercat, chiar am o măgăoaie de-asta acasă, dar nu mă pot lipi de ea cum nu se lipește ghebosul de perete.”

### Asistența bolnavilor terminali

Toma, fost subofițer sanitar, este din Focșani, căsătorit, un copil (o fată, acum studentă în anul I). În prezent lucrează la Florența ca asistent medical. Îngrijind la domiciliu bolnavi incurabili. „Asist bolnavi terminali de cancer care sunt lăsați acasă de la spital, după ce nu se mai poate face nimic. E o meserie foarte dură. Am un suflet negru ca păcura, pentru că nu e ușor, am de-a face cu tot felul de oameni. Dar din punct de vedere material e bine, pentru că am un venit care, unit cu cel al soției, ne ajunge să trăim onorabil și să răim punem și ceva deoparte pentru România. Pentru că visul nostru este de a construi ceva de pe urma căruia să trăim acolo, la Focșani. Niciodată n-am gândit să rămânem în Italia. De fapt, am putea spune

că suntem un soi de navetiști, eu și soția mea. Venim aici vreo 9 – 10 luni pe an, muncim, facem ceva bani și apoi ne întoarcem în țară să-i facem praf, bineînțeles în sensul bun al cuvântului.”

### Imitator al lui Eminescu

De șapte ani duce această viață, înainte și înapoi Focșani – Florența, dar nu intenționează să se stabilească în Italia. Nu a închiriat nici o casă la Florența, ci vine direct la locuința bolnavului pe care îl asistă până moare, pentru ca apoi să se mute în alte case, pentru același timp de muncă. „Vreo 8 – 9 luni pe an fac asta, după care mă întorc acasă să mă refac. Vrem doar să ne vedem un pic sachie în căruță.”

În aceste condiții, Toma Barbăroșie își găsește timp să-și cultive pasiunea pentru

cuvânt. „Citesc foarte mult, literatură italiană, orice-mi cade în mână mai de calitate și, printre picături, din când în când mai arunc pe hârtie și ceva versuri.”

De mic copil era pasionat de poezie: „Scriu de la 16 ani, de când îl imitam pe Eminescu. Dar pe vremuri n-am pupat în fund partidul și n-am putut să public. Abia în 1998 am debutat cu primele poezii, în V, revistă literară din Focșani. Acum intenționez să public primul meu volum”. E scump? „Cam 15 milioane mă costă, tipografia și lansarea, pentru un tiraj de circa 300 de exemplare. Poezia nu se face pentru bani, pentru că dacă era să trăiesc din scris, eram mort demult. E pur și simplu o pasiune.”

Am primit la redacția Gazetei Românești mai multe poezii în manuscris, din care am ales una pentru publicare. ■

### Constatare

*Merg către vânt cu  
măinile căzute-n buzunare  
ca în două prăpăstii  
adânci și goale, cu ochiul  
rămas la anul acesta ce  
vine și care într-un an va  
dispărea, divin visând  
nemaîtrăitul  
nemaifericitul rock  
de artă  
totală.*

*Imensitate oarbă și de  
necuprins privesc în zare,  
chipuri  
de oțel,  
de lemn,*

*de piatră,  
de pânză de in:  
pesimism – nihilism,  
două prietenii stelare  
pierdute într-un ocean  
de nevroză transparent  
până la inimă  
și nervi.*

*Ca un fachir în piața  
nimănui  
mă strâng tot mai  
intens  
în jurul eului acesta  
odios, mereu tot mai  
plin de-o ură  
ce pare c-a-nceput  
să creeze.*

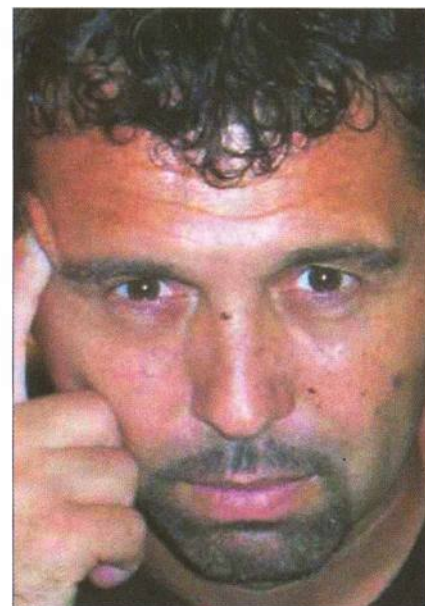
*Sub obișnuințele  
cartagineze, paleocreștine  
sau franceze moderne,  
sufletul este mereu același  
– zeul timpului său.*

*Contează numai tu să  
ai curajul  
să devii un animal,  
o culoare,  
un nor  
sau o forță obscură și  
individa  
în plină expansiune  
atunci când înțelegi  
că nu mai ești  
decât o biată  
cartoafă  
bătrână.*

*Merg către vânt, teribil  
menestrel de fantezie  
corală, plângăcios și  
pasional între bucuria  
unui moment  
imposibil și prea  
prezent  
și grija orei ce urmează  
ca un dans în cerc  
al Copilelor-Flori în  
Vinerea Mare  
când voi striga pierdut  
și confuz ca o undă de  
flaut:  
acesta este  
Necunoscutul  
și-acesta ești  
chiar  
tu!*



# Da solo nella fossa comune



Viorel Boldiș s-a născut pe 16 martie 1966 la Oradea. „Satul în care am copilărit se numește Țigănești de Criș, la 30 km de Oradea. Este o minune de sat, adică era, pentru că acum e aproape pustiu și-i trist”, spune Viorel, care a publicat deja în Italia un volum de poezii – *Da solo nella fossa comune* (Singur în groapa comună, Editura Gedît, 168 de pagini, 14 euro).

**Viorel ține să sublinieze că a crescut la țară. „Sunt fiu de țăran, școlit puțin pe la oraș și apoi pierdut prin lume”. Poet, țăran, muncitor, croitor, paznic de noapte, chelner, barman, agent comercial, mic întreprinzător, jurnalist, redactor-șef, Viorel a făcut multe în viață. „Nu am terminat nici o facultate, nu pentru că nu am avut posibilități sau pentru că sunt prost (sau poate sunt?), ci pentru că am fost întotdeauna un «bun de nimic», cum spunea tata. Oricum, citiți poeziile de mai jos și veți înțelege ceva mai mult despre mine”, își face Viorel prezentarea pe site-ul [www.letteranza.org](http://www.letteranza.org).**

În 1993 a plecat din România. La început la Atena, unde a locuit până în 1995, apoi în Italia. De 11 ani locuiește și muncește la Cellatica, în provincia Brescia. Căsătorit cu o italiancă, doi copii, o slujbă de muncitor în fabrică și marea pasiune pentru poezie. În anul 2000 a câștigat concursul *Culture a confronto*, organizat de primăria din Brescia, cu povestirea *L'emigrazione spiegata a mia figlia*. În 2005 a câștigat premiul EKS & TRA cu volumul de poezii *Da solo nella fossa comune*, din care face parte și poezia *Il conto*. Ultimul pe listă, premiul doi la a zecea ediție a concursului *Racconto da leggere a Natale*, cu povestirea *Il fazzoletto bianco* publicată de cotidianul *La Provincia di Como* pe 6 ianuarie 2007.

▶ **Viorel Boldiș, acasă ai avut legături cu viața literară?**

– În România, prin anii '80, participam la viața literară din Oradea. Frecventam cenaclul literar *Iosif Vulcan*. Dar apoi am

făcut o grămadă de meserii. Am fost și jurnalist, am ajuns și redactor-șef la *Jurnalul de dimineață* din Oradea. La un moment dat mi-am dat seama că nu pot rămâne acolo. Am plecat în Grecia întâi, apoi am venit în Italia.

– **Cum a fost începutul în Italia?**

– Am luat-o de la zero. Am dus viața emigrantului obișnuit, am dormit prin parcuri, case părăsite, gări... E foarte ușor să te pierzi în această lume. Mai ales când pleci dintr-un birou de redactor-șef și ajungi să dormi în fața gării din Milano. Era descurajant. Apoi am reușit să-mi fac acte, am găsit o revistă a unei cooperative care m-a angajat. Acum muncesc într-o fabrică, pentru că din poezie nu pot să trăiesc.

– **Ai publicat poezii în italiană. Scrii direct sau întâi în românește?**

– Multe sunt scrise în italiană, dar la fel de multe sunt scrise în românește și apoi traduse, mai bine zis refăcute în italiană.

– **Ce planuri literare ai?**

– Deocamdată colaborez cu mai multe publicații de poezie pe internet și mai public în diferite ziare și reviste italiene. Ultima oară am publicat un text în *Il Giornale*.

– **Publici în ziare de dreapta?**

– Când am venit în Italia eram foarte anticomunist, cu idei de dreapta. Ajuns aici, obligat să fac tot felul de munci, dintre cele mai de jos, a trebuit să recunosc că e nevoie de valorile sociale promovate de stânga. Acum m-aș defini de stânga și anticlerical convins.

– **Sunt mulți români în Italia pe care îi chinuie talentul și se apucă de scris.**

– Este o vârstă la care toți scriu poezii. Eu nu cred că a scrie este o prerogativă a unor academicieni sau intelectuali. Nu-i rău dacă omul scrie. Dar până la a scrie de calitate și apoi a publica, e cale lungă.

text Sorin Cehan

## Il conto

non tengo niente  
né case né terre  
nemmeno  
un conto corrente  
mi affido al vento  
incostante stridente  
ormai non mi spavento  
non tengo denaro  
nada nulla naffing  
che cazzo di vita  
da lupo mannaro  
che faccio  
ignaro  
di cose e vizi  
incolore  
non bevo non fumo

faccio poco all'amore  
sono un nulla facente  
non spero  
e non credo più in  
niente  
cavalco la vita  
come fosse una troia  
e lei brutta stronza  
sfottendo s'annoia  
cavalco cavalco  
ma domani la smonto  
me ne vado in banca  
e mi faccio un conto.

## Scrisoare mamei

Hei mamă, ce mai faci,  
cum mai ești!

Ce mai e nou pe la  
Țigănești?  
Eu n-am crescut, sunt tot  
așa cum mă știi,  
Cu capul în nori și plin de  
poezii  
Cum îmi prezise o țigancă  
cu ochi de catifea  
Uitându-se pieziș pe fun-  
dul ceștii de cafea.

Hei mamă, eu casă încă  
nu mi-am luat.  
Trăiesc într-o carte ca și  
într-o gură de sat.  
Mă hrănesc cu cuvinte... te  
doare ce-ți spun?  
Știu, mamă, dar hai pe la

noi de Crăciun.  
Fetele sunt bine, îți trimit  
o poză de-a lor  
Să le vezi, să-ți mai treacă  
din dor.

Hei mamă, nici nu știu ce  
să-ți mai scriu.  
Eu tare mult acasă aș  
vrea să viu,  
Dar lumea e rea, banii  
lipsesc, tu știi bine.  
Oh, mamă dragă, nu fi  
supărată pe mine.  
Tu roagă-te, așa cum știu  
că faci mereu,  
Să ne ajute pe toți bunul  
tău Dumnezeu!



HUMANITAS

*paulo  
Coelho*

*„Găsește curajul de a fi tu însuți,  
chiar dacă încă nu știi cine ești!”*

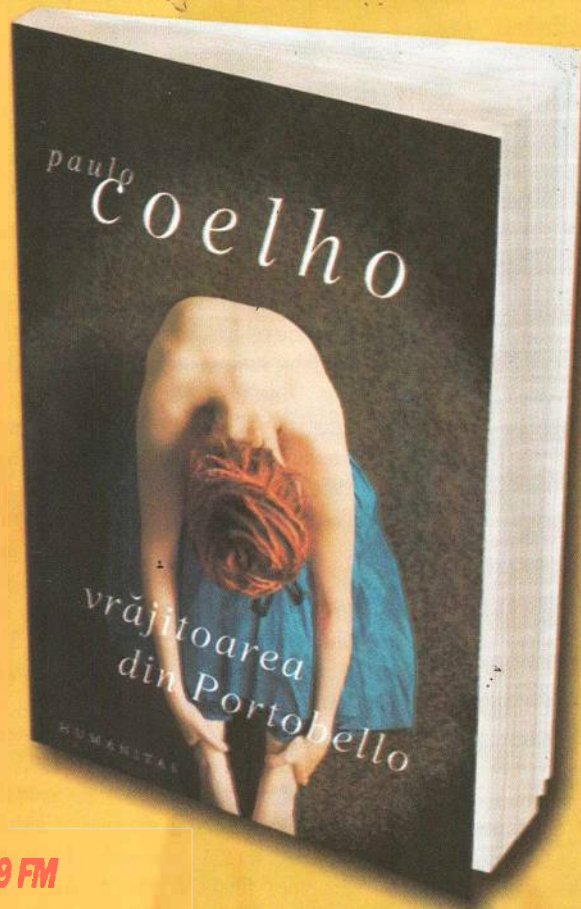
*un nou roman  
de Paulo Coelho*

*vrăjitoarea  
din Portobello*

[www.paulocoelhoblog.com](http://www.paulocoelhoblog.com)

Parteneri media:

**Evenimentul zilei** **ELLE** **Radio Total 96.9 FM**



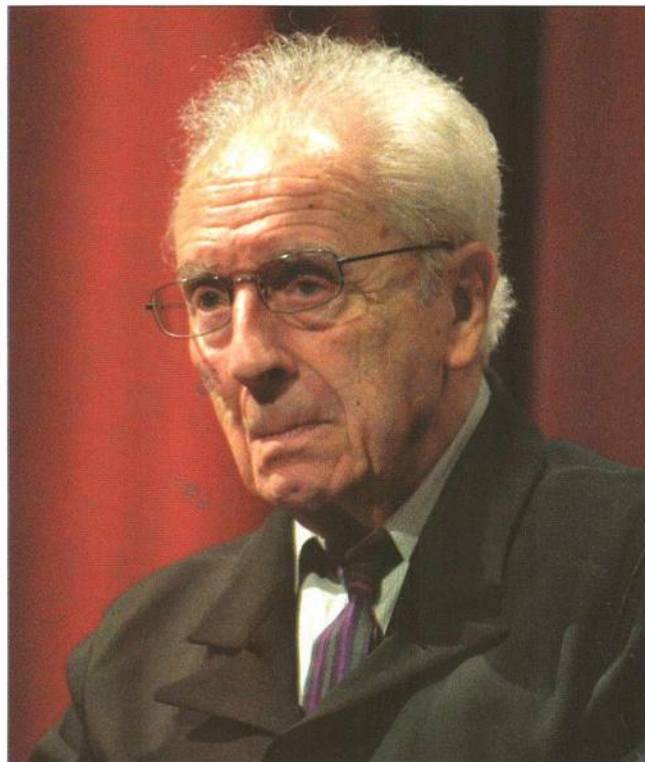
[www.humanitas.ro](http://www.humanitas.ro)  
[www.librariilehumanitas.ro](http://www.librariilehumanitas.ro)

Pentru comenzi prin poștă  
021 311 23 30; [cpp@humanitas.ro](mailto:cpp@humanitas.ro)



# Michelangelo Antonioni: Moartea unui regizor

O întâmplare stranie (care în orice film ar fi fost deplasată și melodramatică) a făcut ca doi dintre cei mai mari regizori din generația de aur a cinematografului european, adevărați monștri sacri și puncte de referință pentru istoria culturală a secolului XX, Ingmar Bergman și Michelangelo Antonioni, să moară în aceeași zi, luni 30 iulie 2007, fiecare la o vârstă respectabilă, pe care au onorat-o creând constant până în ultimul moment, fiecare în locul care i-a inspirat viața și opera: insula Faro și Roma. În ultimul său documentar, *Intermezzo*, Ingmar Bergman îl citează îndelung pe Antonioni (deși nu-i plăceau decât două filme de ale acestuia, *La notte* și *Blow-Up*), despre care spune că a fost singurul care a înțeles nevoia artistului de a se retrage într-o lume întunecată, creație unică și personală, pentru a scăpa de demonii zilnici.



Antonioni este regizorul care a știut să exprime cel mai bine prin imagini răul existențial și iubirea imposibilă. Activitatea sa a fost recunoscută unanim pe plan internațional, filmele lui luând numeroase premii: *Leul de aur* la Bienala de la Veneția în 1964 pentru *Deșertul roșu*, *Palme d'Or* la Festivalul de la Cannes în 1967 pentru *Blow-Up*, premiul special al juriului la Cannes pentru *Identificarea unei femei* în 1982, *Oscarul* în 1995 și *Leul de aur* în 1997 pentru ansamblul carierei sale cinematografice. Devenit destul de repede un artist-cult, o icoană a unei întregi generații de cinești, el s-a impus treptat și și-a diversificat mereu stilul, căutând, uneori fără ca acesta să fie scopul lui final, noi forme de redare a realității prin artă. Într-un interviu el a spus: „Când filmez, niciodată nu mă gândesc cum vreau să arate imaginea finală, ci pur și simplu filmez. Tehnica mea, care variază de la film la film, e complet instinctivă și nu se bazează niciodată pe meditații apriorice. (...) Nu sunt, în nici un caz, un teoretician al cinematografului.

Dacă sunt întrebat ce înseamnă meseria de regizor, primul răspuns care îmi vine în mod constant în minte este: Nu știu. Iar al doilea: Toate opiniile mele despre acest subiect sunt filmele mele, și nimic mai mult.”

## O viață dedicată filmului și eternei reinnoiri

Michelangelo Antonioni s-a născut în 1912 într-o familie burgheză din orașul Ferrara, din nordul Italiei (prezentat în mod pictural, impresionist, în prima poveste din filmul *Dincolo de nori*, în care personajul-regizor spune că „Doar aici oamenii pot înțelege ce înseamnă o iubire care nu s-a împlinit niciodată”). În timpul studiilor de economie și comerț, la Bologna, a început să picteze și să scrie articole de critică de film pentru un ziar local. În 1939 s-a mutat la Roma, unde a lucrat ca redactor la revista *Cinema* și a studiat regia la Școala Experimentală de Cinema (care pe atunci erau centre de rezis-

tență ale fascismului italian). În 1942, la Paris (un oraș cu o semnificație deosebită în evoluția lui ca artist și care apare, de altfel, în *Dincolo de nori*, ca decor al unei povești mature, tenebroase, de triumfi conjugal torturat) este asistentul personal al lui Marcel Carné, care filma *Les visiteurs du soir*. Devine apoi co-scenarist al filmului lui Roberto Rossellini *Întoarcerea unui pilot*. În 1943 face primul său documentar, *Gente di Pô*. Primele lui filme aduc tribut neorealismului și mediului urban burghez în care și-a petrecut adolescența: *Cronaca di un amore* (1950), *La signora senza camelie* (1953), *Le amiche* (1955).

Adevăratul succes a venit cu tetralogia *L'avventura* (1960), *La notte* (1961), *L'eclisse* (1962) și *Deșertul roșu* (1965), filme introspectivă despre imposibilitatea comunicării și despre singurătatea feroce în cuplu. Acestea o au ca actriță principală pe Monica Vitti, devenită apoi o adevărată legendă a artei cinematografice, care i-a fost lui Antonioni iubită, muză, sfătuitor și imagine vie a ideilor existențialiste care îl dominau. Într-un



interviu realizat pentru ediția *Criterion* al DVD-ului cu *L'avventura*, Monica Vitti povestește despre relația lor creativă, care are anumite asemănări frapante cu cea dintre Ingmar Bergman și actrița Liv Ullman. Antonioni a remarcat-o pe Monica Vitti pe un platou de filmare unde ea avea o slujbă obscură de dublaj vocal. A venit la ea și i-a spus: „Ai o ceafă extraordinar de frumoasă, nu am mai văzut niciodată așa ceva. Vrei să joci în filmele mele?” Diferența de vârstă dintre ei și-a spus deseori cuvântul în desele lor conflicte de cuplu, dar care au fost punctul de plecare pentru filmele trilogiei. Tot Monica Vitti spune, în același interviu, că o ceartă minoră pe o insulă, când ea a plecat de acolo fără să îi spună, cu barca unor turiști, a fost combustibilul care a dus la realizarea, cu doi ani mai târziu, a *Aventurii*. În aceeași seară, Antonioni a venit la ea, cu chipul transfigurat, și a întrebat-o: „Ce te-a făcut să pleci de pe insulă? Ce ai gândit atunci despre mine?”

Succesele acestor filme din perioada italiană i-au permis lui Antonioni să facă apoi pasul către filmele în limba engleză, cu o distribuție internațională, gen *Blow-Up* (1966) sau *Zabriskie Point* (1970). *Blow-Up* este povestea unui fotograf de modă care descoperă în fotografiile lui dovezile unei crime comise în Londra. *Zabriskie Point* este consi-

diferitele ei forme: fațadele clădirilor, corpul femeii, chipurile celor implicați în exercițiul fizic al iubirii. De altfel, ideea de fațadă, de decor urban, natural sau uman, l-a obsedat pe Antonioni încă din copilărie, când construia din carton orașele întregi, pe străzile cărora se desfășurau dramele mărunte ale unor personaje imaginate de viitorul mare regizor. De altfel, în toate filmele lui, trecerea personajelor din exterior către interior sau invers, sași, traversarea încăperilor fastuos decorate în stil *Bauhaus*, echivalează sau cu o autoexilare într-un alt mediu, pătrunderea într-o nouă aventură umană, sau cu o regăsire a unei intimități înșelătoare. Aceste filme de bătrânețe sunt considerate ca fiind ratate, incoerente și simpliste, în care Antonioni și-ar fi trădat vocația de artist al aluziilor dureroase pentru o prezentare directă, carnală, fără mister, a relațiilor de cuplu, poate simptom al unei frustrări corporale datorate vârstei. Totuși, aceste filme sunt, dincolo de orice considerație critică, de o frumusețe a imaginilor și de o fragilitate a conversațiilor rar de găsit în cinematografia contemporană.

## *L'avventura* — imagini și singurătate



derat a fi un film ratat, pueril, în care critica la adresa societății americane este naivă, fără consistență. Criticul american Roger Ebert analizează motivele eșecului acestui film, spunând că toate scenele au o încărcătură ideologică și militantă greu de înțeles, în care conversațiile personajelor sunt goale, fără rezonanță, de o ambiguitate frizând snobismul. Titlul filmului se referă la scena în care cei doi eroi fac dragoste în deșert, la *Zabriskie Point*, care e altitudinea cea mai joasă din Statele Unite.

Pe jumătate paralizat de un atac cerebral în 1985, Antonioni a continuat să facă filme în care a explorat frumusețea și misterul femeilor (ajutat de cineastul și prietenul său Wim Wenders: *Dincolo de nori* (1996) și *Eros* (2004)), și să realizeze colaje picturale, care au fost expuse la Roma, în cadrul unei expoziții personale, în octombrie 2006. În aceste două filme de bătrânețe, realizate în condițiile unei sănătăți subrezite și ale unui mutism impus de boală, ideea centrală este *Fațada* în

Pe 15 mai 1960, la Festivalul de la Cannes, publicul fluieră a dezaprobare filmul *L'avventura*, iar Monica Vitti iese din sală plângând. După câteva luni de filmare infernală, în cele mai grele condiții naturale și umane, și după o muncă de montaj în timpul căreia Antonioni s-a simțit deseori nesigur pe mesajul său, și, mai ales, după un *travelling* al filmului în care se pune accent doar pe depravarea sexuală a înaltei burghezii europene, *L'avventura* părea să nu fie prea accesibil publicului larg. Totuși, filmul a câștigat marele premiu de la Cannes, datorită unor membri ai juriului vizionari. Azi chiar, nu numai că *L'avventura* (al cărui scenariu Antonioni l-a scris cu Elio Bartolini și Tonino Guerra, colaboratorii săi permanenți) nu este depășit, ci își păstrează misterul minimalist, prospețimea incompreensibilă și actualitatea dramelor ascunse, cât și o doză de inacceptabil în desfășurarea acțiunii: Anna (jucată de Lea Massari), personaj central, fiica unui bogat industriaș din Roma,

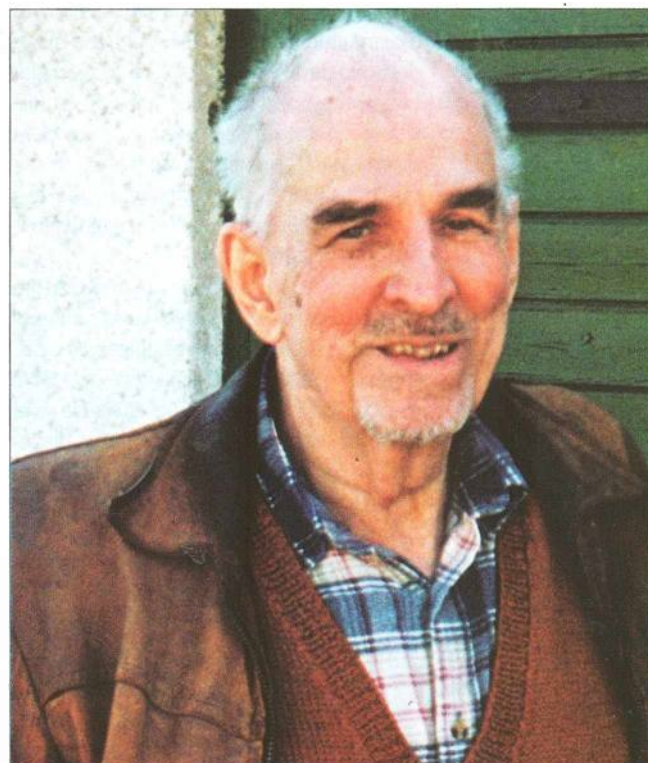
pleacă într-o croazieră împreună cu logodnicul ei și alți câțiva prieteni. Grupul se oprește pe o insulă pustie, o rocă abruptă în mijlocul mării, se leagă câteva conversații care schițează relațiile dintre cei prezenți și starea lor de spirit, apoi, după o vagă altercație cu iubitul ei, Anna dispare pur și simplu, fără să mai apară pe tot parcursul filmului, și fără ca ulterioarele cercetări ale celor apropiați de ea (care oricum erau niște căutări ca pretext pentru dezvoltarea unei intimități bolnavicioase între logodnicul ei Sandro, jucat de Gabriele Ferzetti, și prietena ei cea mai bună, jucată de o Monica Vitti statuară, de o frumusețe aproape inumană) să ducă la vreun rezultat. De altfel, în același an 1960, a fost făcut și *Psycho* al lui Hitchcock, în care regăsim aceeași dispariție totală din scenariu a personajului feminin care până atunci părea că duce cu sine coloana vertebrală a acțiunii și unitatea de sens a acesteia. *L'avventura*, chiar mai mult decât celelalte filme ale seriei dedicate singurătății urbane contemporane, redă un prezent suspendat care îi neagă desfășurării filmului necesitatea unei intrigi diacronice sau a unui trecut al personajelor care se dizolvă în peisajele pe care nu mai reușesc să le domine: marea cu insulele de rocă, orașele pustiite de căldură ale Siciliei, culoarele anonime ale trenurilor lente, sălile luxoase de bal întreținând o atmosferă de plictiseală și de déjà-vu. Ca și Bergman, Antonioni preferă să surprindă cuplul atunci când dragostea a murit deja, când actanții acesteia au început să fie conștienți de eșecul apropiierii lor, sau atunci când o intimitate fără viitor este construită, aproape ca un efort de voință, între doi oameni a căror singurătate viscerală îi împiedică să comunice cu adevărat. În filmele lui Antonioni, ființa iubită poate deveni un străin la interval de două scene; într-un fel de mecanică naturală a unor ființe a căror singură formă de manifestare a sensibilității este uitarea. Nimic nu este constant, nici fericirea, nici nefericirea, de aceea atmosfera este una neliniștitoare, personajele au nevoie să atingă, să posede, pentru a fi siguri de senzațiile lor. Într-un decor în aparență static, mort, fără o dinamică vizibilă, personajele evoluează sau involuează într-un ritm amețitor, o oboseală constantă citindu-se în ochii lor. Acțiunea propriu-zisă e înlocuită de o așteptare în care fiecare pasiune se trăiește în singurătate, într-o tăcere dublată de o coloană sonoră halucinantă, pe care Antonioni o voise „ca un fel de jazz în Grecia antică”. Locul Annei în acțiune este preluat, aproape martiric, printr-o dizolvare a contururilor personalităților, de prietena ei cea mai bună, Claudia, care își asumă rolul de iubită a unui Sandro banal, mărunț, deschis oricăror experiențe umane și, în același timp, închis oricărei înțelepciuni existențiale.

text: Alina Savin



# Maestrul scandinav al angoasei: Ingmar Bergman

Regizorul suedez Ingmar Bergman a încetat din viață la 89 de ani, în locuința sa de pe insula Faro, loc unde își petrecuse o bună parte din viață, într-o izolare creatoare autoimpusă. Bergman se retrăsese definitiv din meseria de regizor la 85 de ani, odată cu filmul pentru televiziune *Saraband*, meditație asupra patologiei relațiilor dintre generații și nostalgică revenire asupra cuplului din celebrul său *Scene dintr-o căsnicie* (jucat de aceiași Liv Ullmann și Gunnar Björnstrand). Cel mai cunoscut și premiat regizor suedez, Ingmar Bergman a fost un model pentru mulți cineaști ce i-au urmat, de la Woody Allen și Andrei Tarkovski până la Lars von Trier sau coreeanul Chan Wook-Park.



Ingmar Bergman s-a născut în Uppsala, Suedia, ca fiu al unui pastor luteran, Erik Bergman, și al soției sale Karin (nume propriu care a revenit în mod obsesiv în filmele lui Bergman). Educația religioasă strictă primită de la tatăl său, precum și pedepsele dese și uneori crude administrate de acesta, au influențat mult personalitatea regizorului și, inevitabil, creația sa (Bergman își amintește, în autobiografiile sale și prin gura unora dintre personajele sale, de momente în care era închis în dulap, fiind amenințat cu monștri mici care îi vor ronțai degetele de la picioare). Deși a declarat deseori că și-a pierdut credința încă de la opt ani, problema existenței lui Dumnezeu și a viabilității credinței l-a preocupat până târziu în maturitate, aspect vizibil și în filmele sale – ultimul care abordează în mod explicit această temă fiind *Comunianții* (1962), studiu asupra angoasei unui preot măcinat de îndoială și incapabil de a primi și oferi căldură celor din jur.

Un moment decisiv în copilăria lui Bergman îl constituie primirea unei lanterne

magice (obiect prin care putea proiecta imagini pe perete cu ajutorul unei lumini încorporate) și a unei mici role de film care prezenta o secvență scurtă cu dansul unei tinere femei, încheiat cu ieșirea ei din cadru. Crearea iluziei mișcării prin dispozitivul cinematografic l-a fascinat irezistibil, și acest sentiment l-a animat toată viața. La cinci ani vede prima piesă de teatru și se îndrăgostește la fel de iremediabil. De altfel, acestor două medii înrudite le va dedica întreaga sa carieră, rezultatul fiind 62 de filme și peste 150 de piese de teatru regizate sau produse.

Anii '30 îl găsesc pe Bergman studiind literatură la Universitatea din Stockholm și implicându-se din ce în ce mai mult în teatru. A lucrat apoi ca regizor asistent și ca salvator de scenarii proaste ale unor scriitori mai cunoscuți. Astfel a ajuns să scrie primul său scenariu pentru filmul *Hets* (Frământări) regizat în 1944 de mai cunoscutul (pe atunci) Alf Sjöberg. Doi ani mai târziu își regizează singur primul film, *Criza*, o poveste moralizatoare fără calități deosebite dar în

care, ca în toate filmele sale timpurii, se pot ghici atenția pe care Bergman o acordă tehnicilor de filmare și preocuparea pentru condiția umană. Primele sale filme sunt, de altfel, și singurele în care nu a folosit propriul scenariu și, în mare, nu au altă valoare decât cea de a-i fi mijlocit progresul către capodoperele de mai târziu. Evoluția sa ca regizor de film este dublată de un debut timpuriu în teatru, Bergman regizând prima piesă la 20 de ani. El va rămâne implicat în teatru de-a lungul întregii vieți, punând în scenă capodopere precum *Castelul*, *Mizantropul*, *Macbeth* sau *Un tramvai numit dorință* și îndeplinind diferite funcții creative și administrative la Teatrul Regal din Stockholm și Teatrul de Stat din Malmö.

Progresul său ca regizor este evident deja la începutul anilor '50, Bergman fiind apreciat pe plan internațional pentru filme precum *Noaptea saltimbancilor*, *O vară cu Monika* (filmul care l-a convins pe Woody Allen să devină regizor, după propriile declarații) sau *Surâsul unei nopți de vară*, pentru care a primit și un premiu la Cannes,



pentru „cel mai bun umor poetic”.

Perioada de început a carierei lui Bergman se caracterizează, de altfel, prin diversitatea de genuri abordate, de la drame de familie la comedii ușoare, toate acestea constituind, însă, un corp solid de creații, care au făcut din Bergman un regizor respectat încă înainte de a intra în istoria cinematografului, cu filme precum *A șaptea pecete* sau *Persona*.

1957 este un an de cotitură atât pentru opera lui Bergman, cât și pentru ceea ce va însemna filmul de artă european, eliberat de constrângerile genurilor și gata să își pună în sfârșit mari întrebări, misiune rezervată de obicei teologilor sau filozofilor. Într-o perioadă de mare fierbere creativă, Bergman scrie și regizează în ceva mai mult de un an *A șaptea pecete* și *Fragii sălbatici*. Primul dintre acestea ne prezintă un cruciat suedez și scutierul lui, întorcându-se din război într-o Suedie pustiită de ciumă, pradă, în același timp, decăderii morale și exceselor religioase. Cavalerul Antonius Block, interpretat magistral de Max von Sydow, rătăcește pe aceste tărâmurile damnate declamându-și incapacitatea de a crede într-un Dumnezeu absent. Moartea este prezentă nu numai în atmosferă, ci chiar întrupată într-un bărbat

activitate, călătorie care îi prilejuiește o meditație asupra vieții pe care a dus-o și a relațiilor cu apropiații săi. Un amănunt interesant este faptul că intriga filmului a fost copiată deschis de către Woody Allen în filmul *Deconstructing Harry*, dar într-un registru ironic, pentru că Harry urmează să fie premiat de liceul său, și este însoțit la ceremonie de către o prostituată.

Odată cu aceste două capodopere putem considera că Bergman a devenit în totalitate stăpân pe meșteșugul lui, măiestrie pe care o va pune ani de-a rândul în slujba materializării cinematografice a viziunii sale artistice. Particular pentru el este însă și mediul de libertate aproape absolut în care a putut să își manifeste creativitatea. Un caz aproape singular în lumea filmului, colaborarea strânsă a lui Bergman cu *Svensk Filmindustri* i-a permis să creeze fără a trebui să depindă de încasările propriilor filme sau să suporte intervențiile unor producători prea autoritari. Astfel, în fiecare an, Bergman aduna actorii săi preferați împreună cu legendarul Sven Nykvist (directorul său de fotografie) și făcea exact filmul pe care voia să-l facă, privilegiu de care maeștri incontestabili precum Orson Welles sau Akira Kurosawa nu s-au putut bucura nici

Erland Josephson, Gunnel Lindblom. Aceștia au constituit un grup de artiști fideli regizorului și viziunii sale asupra filmului.

În acest mediu propice, susținut de o inegalabilă etică a muncii, Bergman a continuat să creeze, timp de aproape 50 de ani de la primele sale capodopere, o operă solidă și impresionantă – din care nu au lipsit, inevitabil, eșecurile –, din care am selectat câteva dintre exemplele cele mai sugestive pentru esența spiritului bergmanian.

La începutul anilor '60, la distanță de doar un an între fiecare, apar *Prin oglindă*, *Comunianții* și *Tăcerea*, filme considerate de majoritatea criticilor (și de Bergman însuși, deși mai târziu avea să se dezică de această poziție) ca făcând parte dintr-o trilogie, fie a tăcerii lui Dumnezeu, a incomunicabilității sau a dramelor „de cameră” (termen inspirat din muzică și sugerat regizorului de către una dintre soțiile sale, faimoasa pianistă suedeză Kåbi Laretei).

Primul dintre filme, *Prin oglindă* (Sasom i en spegel), se petrece pe o insulă (metaforă a însingurării) și are doar patru personaje. Karin, o tânără fragilă psihologic, pentru care problema existenței lui Dumnezeu și a naturii acestuia se reduce la o halucinație cu un păianjen respingător, nu poate fi salvată de nebunie de nici unul dintre cei care o iubesc și încearcă să fie alături de ea: tatăl ei este exagerat de cerebral și incapabil de sentimente reale, prizonier al propriei crize existencialiste, soțul este alături de ea doar formal, îndeplinindu-i dorințele, dar eșuând în a o ajuta la un nivel mai profund, iar fratele ei este doar un adolescent naiv și puber. Incomunicabilitatea este cuvântul cheie, deși finalul are o tentă optimistă, cu tatăl handicapat sentimental explicându-i fiului că Dumnezeu e iubire, concluzie care însă nu îi mai poate salva fiica.

*Comunianții* (Nattvardsgästerna) este poate cel mai auster și mai pesimist film al lui Bergman, și ultimul în care problema credinței în Dumnezeu ocupă primul plan. Gunnar Björnstrand este un pastor care, victimă a unei crize de credință, este incapabil să ofere consolare unui enoriaș speriat de posibilitatea unui dezastru nuclear, și care se sinucide imediat după conversația lor. Pastorul nu reușește să mai găsească vreo semnificație în ritualurile religioase pe care le practica în fiecare zi în fața unei congregații din ce în ce mai rarefiate, și nici în exercițiul spiritual al iubirii pentru viitoarea lui soție, a cărei eczemă pe fond nervos îl oripilează și îl face să se îndepărteze și mai tare de oameni, care i se par niște creaturi de neînțeles.

*Tăcerea* (Tystnaden), ultimul film din această trilogie, este cel mai abstract și mai greu de supus criticii.

Text: Răzvan Sofroni



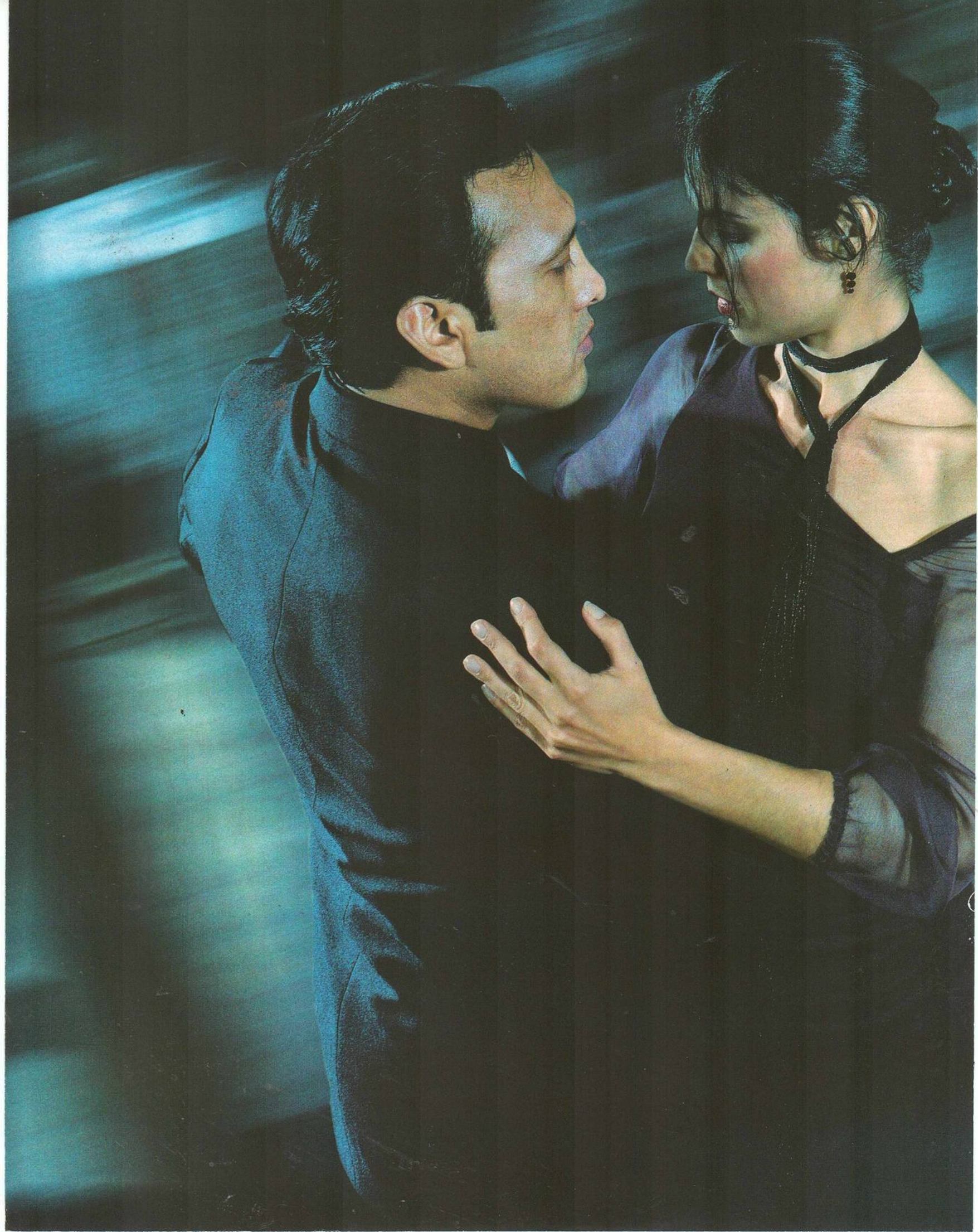
misterios, îmbrăcat în negru și cu chipul pictat în alb, Bergman dorind ca aceasta să semene cât mai mult cu un „clown apocaliptic”. Anunțându-l pe cavaler că a venit să îl ia, este provocat la o partidă de șah, premiul fiind însăși viața personajului lui von Sydow. Dincolo de imaginea, de o forță incredibilă, a cavalerului jucând șah cu moartea, filmul se remarcă prin abordarea deschisă a unei tematici existențialiste, reușind, în același timp, să nu fie un simplu eseu filozofic. Proiect ambițios până la sfârșit, *A șaptea pecete* evită să ofere sau să impună răspunsuri la întrebările ridicate, încheindu-se cu imaginea pe cât de memorabilă, pe atât de deschisă interpretărilor, a morții conducându-și victimele într-un dans macabru stilizat la orizont, ca niște umbre chinezești.

Mărturie a forței creatoare a lui Bergman, *Fragii sălbatici* este un alt film valoros, prezentând, într-o notă nostalgică și cu un melanj de realitate și vis, călătoria unui bătrân om de știință spre orașul unde urmează să fie onorat pentru întreaga

măcar la apogeul carierei lor.

Profitând de această libertate, Bergman a putut să își dezvolte un stil propriu, bazat pe un decor auster, cu puține personaje (în așa-numitele filme „de cameră”) ale căror relații și vieți interioare sunt explorate și analizate exhaustiv, lucru subliniat de abundența prim-planurilor pe expresiile actorilor. Aceste prim-planuri nu erau un simplu dispozitiv stilistic menit să șocheze sau să pună accentul pe frumusețea actrițelor sale. Bergman considera aceste prim-planuri ca fiind mijlocul cel mai extrem de a pătrunde în adâncurile sufletului personajului, de a penetra identitatea exterioară pentru a revela cele mai intime fluxuri sufletești. Firește, aceste intenții nu s-ar fi putut materializa fără jocul expresiv al unei Liv Ullman, Harriet Andersson sau Ingrid Thulin. Regizorul suedez este cunoscut, de altfel, printre altele, și pentru faptul de a fi avut o mână de actori preferați cu care lucra, începând cu anii '50, în aproape toate filmele sale: Bibi Andersson, Gunnar Björnstrand, Max von Sydow,







THE  
**CHIVAS**  
LIFE

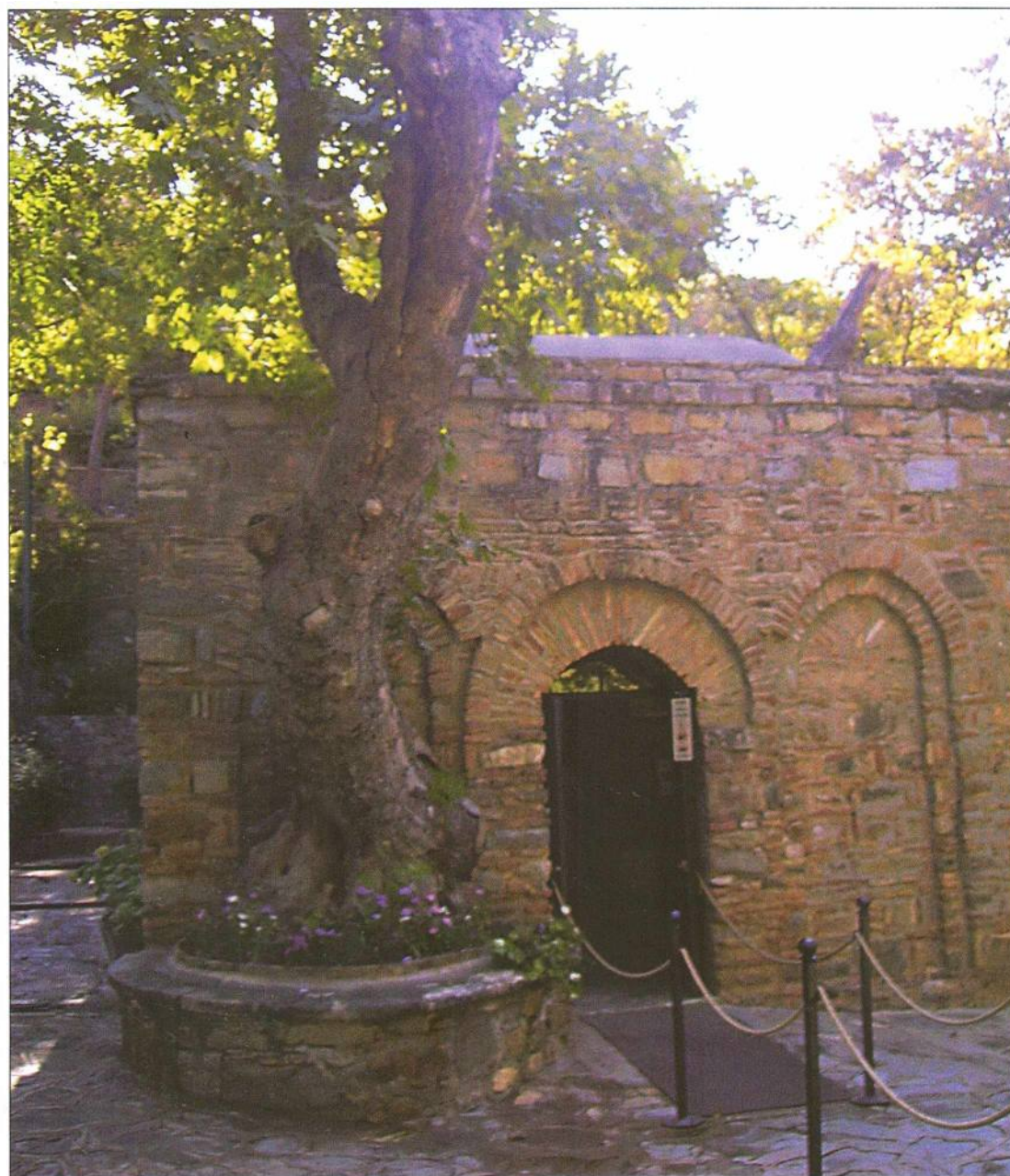




Turcia, între mare, soare & turism religios:

# Acasă la Fecioara Maria

În 1812, o călugăriță din Germania se zbătea prinsă în propria ei infirmitate, ca o muscă închisă într-o cutie întunecată. Și, la un moment dat, cutia s-a deschis. Printr-o viziune. De fapt, printr-un șir de viziuni. Călugărița se numea Anna Caterina Emmerich. O boală o țintuia la pat. La un moment dat, ea a văzut casa Fecioarei Maria și locul unde aceasta, conform tradiției (sau, cel puțin unei ramuri a ei) și-ar fi petrecut ultimii ani ai vieții pământești. Și, încrezători în sârgul și evlavia femeii, alții au pornit să o descopere. Cum ar fi să pornim pe urmele unei fantasmă din viziunea unui exaltat, dar, până la urmă, să o mai și descoperim în realitate? Asta este miza povestirii de față.



**E**rau niște ruine. Niște ruine lângă Efes. Eu am ajuns acolo cu agenția *Europa Travel* ([www.europatravel.ro](http://www.europatravel.ro)) prin șansa pe care Teodor Călimănescu, managerul de grup al agenției, pe care îl cunosc de mai mulți ani, mi-a oferit-o. Spun șansă pentru că e o adevărată șansă ca să faci un pelerinaj la un loc sfânt și, în rest, de a îți fixa cartierul general la Kuşadasi, unde te poți bucura, deopotrivă, de mare, soare și briză. Spre Casa Fecioarei Maria am plecat de la prima oră a dimineții, după ce am înfulecat un mic-dejun pe fugă la Hotel *Ozcelik*, unde am fost cazați. Nu e singurul obiectiv pe care îl poți atinge la Efes, oraș fondat de atenieni, cu zece secole înainte de Hristos. Ar mai fi de bifat Templul Zeiței Artemis sau Basilica Sfântului Ioan. Dar, pentru mine, magnetul locului era, indubitabil, Casa Fecioarei. În primul rând, așa cum ar spune Vasile Lovinescu, Efes e unul dintre locurile unde cerul se despică. Dacă până și mahomedanii fac pelerinaje la locurile lor sfinte, iar noi, creștinii, ne umflăm în pene că ei sunt păgâni (cât de fals lucru!), iar noi nu (bineînțeles că și ei fac același lucru, ne consideră, la fel, păgâni), atunci cum am putea noi, cei care ne considerăm credincioși, să nu știm nimic despre locurile fundamentale ale credinței noastre? Desigur că acele locuri sunt în noi, înlăuntru, dar, iată, există și un corespondent fizic al lor, la care putem ajunge, îl putem atinge, ca să urlăm: *este!* Iar acel loc, ei bine, este! De fapt, ce sărbătorim noi, cei ce ne numim creștini,





la 15 august? O moarte? Neîndoios că nu, sărbătorim Ascensiunea. *L'Asunción*, cum spun catolicii. Adormirea Maicii Domnului, scrie în calendarul nostru, ortodox. Și Ascensiunea, ce e? E o ridicare la cer, așa cum puținora li se întâmplă, dar cum i se întâmplă chiar lui Hristos, fiul Mariei. Iar pe 15 august, cerurile se deschid, se despică, spre a-i lăsa pe îngeri să treacă la tronul ceresc cu tot cu Fecioară. Cei care poartă numele Mariei nu ar putea, dacă stăm bine și ne gândim, să își sărbătorească numele cu o moarte. Ci, dimpotrivă, cu o Înviere. Sau, altfel spus, cu trecerea la cele sfinte. Așa, poate, se explică și existența mai multor presupuse, false morminte ale Mariei. Dar cum s-a ajuns la această casă? Casa Fecioarei fusese distrusă de mai multe cutremure succesive, după ce ea părăsise acest loc pământesc. E o casă alcătuită în stil roman, dar are formă de cruce. Prima ridicare a construcției îi este atribuită chiar Apostolului Ioan, cu mâinile lui. Însă, hai, să mergem mai departe, de fapt întorcându-ne la prima secvență a poveștii: viziunile Annei. Au urmat expediții. Care s-au dus către locurile precizate de măicuță. Ca și cum ar fi căutat cai verzi pe pereți. Să te duci să explorezi visul unui bolnav care, la prima vedere, poate nici nu e întreg la minte? Și totuși, expedițiile care au urmat au ajuns la locul indicat. Au găsit ruinele. De aici, până în 1951, începe o întreagă operă de restaurare.

Murat, șoferul care ne-a condus, cu mașina din dotare a agenției *Asero*, partenerul local al omologului român *Europa Travel*, ne-a povestit că, asemeni Greciei, Turcia a cunoscut, în acest an, mai multe incendii cu totul devastatoare. Unul dintre ele, foarte mare, s-a produs la Efes. Au luat foc munți întregi. Hectare de pădure au fost arse. Devastarea a depășit orice limită. Progresând, incendiul a ajuns la câteva zeci de metri de Casa Fecioarei, după ce înghițise zeci

sau chiar sute de hectare. Acolo s-a oprit. Se pot vedea (eu i-am văzut cu ochii mei) copacii arși doar pe o parte, nu cea care era dinspre partea Sanctuarului. Pe jumătate. Arși doar pe jumătate. Localnicii spun că ea, casa, i-a ocrotit, împiedicând arderea și nimicirea lor. Iar dacă Murat, șoferul nostru, un student musulman habotnic, a întrezărit minunea în faptul acesta, eu ce ar trebui să spun? Noi, ce ar trebui să vedem aici? Ni se pare, oare, miracolul prea facil? Sau, poate, ar trebui să admitem că locul sfânt se apără singur, prin cine știe ce câmpuri nevăzute de forță? Eu cred că ar trebui să avem, măcar, umiliția de a recunoaște că nu știm ce s-a întâmplat acolo. Dar să ajungem, mai întâi, la statuia Fecioarei, foarte înaltă, amplasată la marginea șoselei pe care mergem, cu câțiva kilometri înainte de a ajunge la casă. Este vizavi de o privesc de sus a amfiteatrului grecesc din zonă. Și apoi să urcăm, așa, ca o penitență. Casa e o construcție foarte austeră. Se pot vedea, la bază, cărămizile primei construcții, de acolo de unde a fost refăcută. De altfel, casa e loc sfânt și pentru musulmani, pentru că, în religia mahomedană, Maria este mama unuia dintre cei mai importanți profeți, Iisus, recunoscut de credința Islamului. Există, chiar, și o capelă micuță destinată acestui tip de credincioși. Casa este deservită de un șir de măicuțe care, pesemne, fac cu schimbul la altare, la curățenie, la treabă. Înăuntru se găsește un altar mic, modest, auster, ca și viața Fecioarei, la care te poți reculege, în acordurile unor piese corale sau muzică simfonică. Fotografiiile nu sunt permise în incintă. Toate cadrele noastre a trebuit să le luăm de dinafară. La ieșire, când cobori, dai peste un zid de câteva zeci de metri, cu bilețele, șireturi sau snururi ale unor copii, vindecați sau care năzuiesc spre vindecare.

Text și foto: **Mihail Gălățanu**

## facts & figures / Zece motive de a ajunge în Turcia

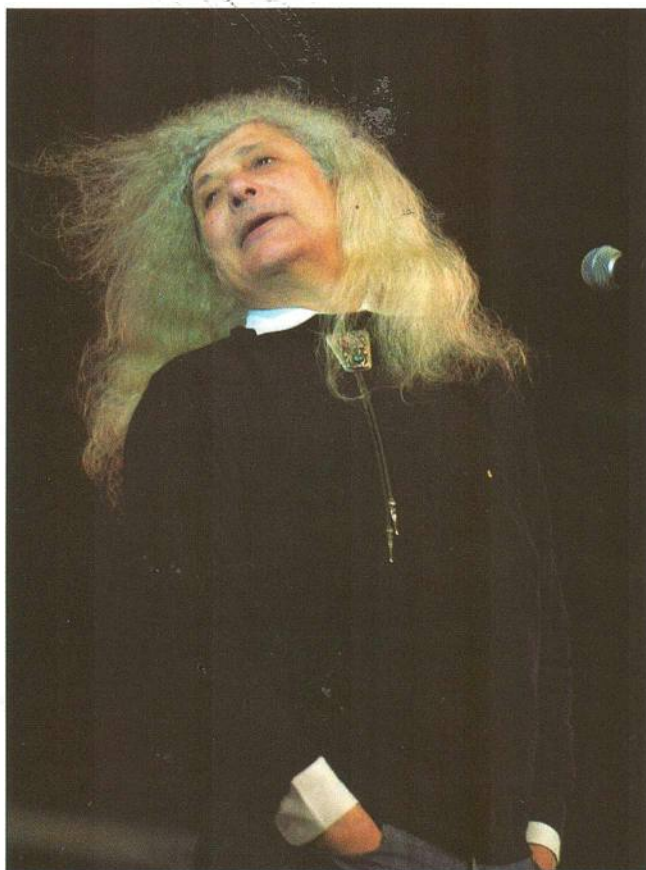
Turcia e, poate, mai aproape de Uniunea Europeană decât România • în sensul că poți intra aproape oriunde cu euro, cumperi ceva – și ți se înapoiază restul în aceeași monedă • e o țară doldora de aur turcesc, mai slab ca și carate, dar, uneori, și mai convenabil • bijuteriile au forme speciale, motiv pentru care femeile se simt mai atrase de „modelele speciale” ale locului • poți să îți cumperi tricouri la discreție, formele, designul și culorile întrecând, de multe ori, imaginația mea înceată • poți gusta toate dulciurile „de sarai”, baclavale, sarailii și alte minunății • poți să te înfrunți din sucuri și fructe meridionale • ai, la îndemână, cetățile vechi grecești, pentru care îți poți face, oricând, program de vizitare • poți să te duci, într-o excursie de o zi, în insula grecească Samos (firește, n-ai nevoie de viză, pentru că, nu uita, ești

deja în UE!) • și cel mai important lucru: o poți face aproape oricând, în decursul oricărui anotimp, pentru că vremea de aici e blândă și clima prietenoasă: nu ninge niciodată, iar temperaturile sunt, aproape întotdeauna, peste zece grade • ai la dispoziție două variante: avion sau autocar (vreau să spun că pentru cei care se tem de avion, cu autocarul ajungi în mai puțin de o zi, după 18-24 de ore de drum) • dacă alegi autocarul (cum am făcut noi), te poți bucura de peisaj • la vama bulgaro-turcă dai peste cel mai ieftin free-shop din lume: poți cumpăra, la prețuri aiuritoare, tot felul de bunătăți (*ouzo* – 4 euro, vodcă rusească originală – 2 și 3 euro sticla de 0,75 sau 1 litru, absint, ehei – la 4 euro, *Bailey's* – 10 euro)



# „Pittiș a preferat să nu facă tra

„La un moment dat, Moțu și-a pus cotul sub cap și a adormit brusc. Am stat așa și l-am vegheat mai bine de o oră”, este amintirea cea mai frumoasă despre Florian Pittiș pe care o are Vlad F. Vasiliu, directorul Teatrului dramatic *Fani Tardini* din Galați. Prieten cu Moțu încă din '67, Vasiliu își amintește cu emoție de regretatul artist, care era „un om cald, liniștit și extrem de hotărât în tot ceea ce făcea”. La rândul său, Doru Ionescu, realizator emisiuni *TVR*, îl evocă pe Moțu ca pe un om care rostea vorbe de duh memorabile, un idol pentru generații de români.



Florian  
„Moțu” Pittiș,  
ultim portret

„Pe Moțu l-am cunoscut în casă la Petrică Gheorghiu de la Teatrul L.S. *Bulandra*. Eram niște copii nebuni care voiam să facem teatru. El era nemaipomenit la improvizație și mișcare scenică, iar Petrică îl luase ca un fel de asistent pe lângă el la cursurile particulare pe care le făceam ca să ne pregătim pentru teatru”, își amintește Vlad F. Vasiliu, directorul Teatrului dramatic *Fani Tardini* din Galați. „Eu jucam la *Teatrul Mic*, el fusese luat la *Bulandra* – acolo a făcut figurație inițial. Cred că era în iarnă, pentru că noi cursurile astea le făceam cam din octombrie până în vară. În 1968 am intrat și eu în facultate, prietenia noastră a început să se cimenteze. După ce am terminat *IATC*-ul, eu am fost repartizat la Petroșani, apoi

am venit la Galați, ne întâlneam mai rar, dar am rămas prieteni. Îl vizitam ori de câte ori aveam ocazia și treceam prin București. Întâlnirile astea ale noastre erau superbe, stăteam pe jos și ascultam muzică și vorbeam despre orice pe lumea asta. Era un tip liniștit, cald, nu l-am auzit niciodată enervându-se. E drept că întâlnirile astea ale noastre nu aveau de ce să ne enerveze, dar nu l-am văzut niciodată nervos, agitat. Era o persoană fantastic de calmă și de caldă. Aduna oamenii în jurul lui, ne plăcea să-l ascultăm, să stăm de vorbă cu el. Ne plăcea să tăcem împreună. Puteai să tați cu el și să asculti o oră întreagă muzică și nu simțeam nevoia să vorbim. Puteam să ascult muzică și la mine acasă, dar parcă nu era același lucru. Crea o liniște, o stare de bine, de veghe, iar când lucram, copiii fiind, era foarte încrâncenat în ceea ce făcea. Făcea întotdeauna cu credință lucrurile și asta i-a rămas și în restul vieții. Eu nu l-am văzut pe Moțu niciodată mințind pe scenă! Actorii mai mint, dar pe el niciodată nu l-am văzut mințind pe scenă!”, povestește Vasiliu. Deși Vlad F. Vasiliu și Florian Pittiș se vedeau rar, prietenia celor doi a durat în timp. „În general, prietenia noastră s-a cimentat pe când el împreună cu Anda Călugăreanu (colegă de an cu mine la *IATC*) și cu soțul acesteia, Dan Tufaru, realizau acel trio celebru la *TVR*. Atunci a fost perioada noastră cea mai strânsă, ne vedeam des. După aceea, ne întâlneam doar noi doi când aveam timp, separat, nu prea ne-am mai întâlnit cu alți prieteni comuni. Ne povesteam și atâta tot. Chiar dacă ne vedeam rar, ne revedeam cu o deosebită plăcere. Anul trecut am vorbit cu el la telefon, dar nu ne-am văzut niciodată, anul acesta l-am văzut de două ori, o dată când a venit el la Galați și altă dată când am fost eu în București. Acum vreo doi ani, ne-am întâlnit la *Bulandra* și odată când am avut eu treabă pe la Radio, deci ocazional”, spune Vasiliu.

Și cum ori de câte ori un prieten drag dispăre dintre noi păstrăm în taină, într-un colț special al sufletului, una-două clipe de mare valoare, imagini ale trecerii celui dispărut pe pământ, lui Vlad F. Vasiliu îi revine în memorie un moment deosebit legat de Florian Pittiș: „Juca în Shakespeare, la *Bulandra*. Era foarte încordat. Mi-aduc aminte când a ieșit de la *Bulandra*, după repetiții, și mi-a spus că nu vrea să vorbească despre rol sau despre piesă. Erau niște repetiții foarte, foarte solicitante cu Liviu Ciulei – asta știu fiindcă asistasem la câteva repetiții anterioare. Și am plecat împreună la *Ciresica*, celebrul local *Ciresica*, pe vremea aceea lângă Piața Kogălniceanu. Am băut vreo două-trei cafele. Noi de obicei obișnuiam să ședem pe jos, uneori pe o pernă, alteori direct pe jos. La un moment dat, Moțu s-a întins așa, pe un cot, și pur și simplu a adormit. Probabil din cauza oboselii și stresului de la repetiții. Am stat și l-am păzit cred că vreo oră și ceva, până s-a trezit. Și m-a întrebat: *Eu am adormit; ce s-a întâmplat?* A fost un moment SUPERB!

Cea mai cruntă amintire a fost însă din primăvara aceasta, în mai, când a venit la noi la Galați, fiind invitat la festivalul de folk studentesc *Baladele Dunării*. Mi-a spus că e obosit și că de data asta va veni în mod sigur. În fiecare an, de când eu sunt directorul teatrului din Galați, l-am invitat la festivalurile noastre de comedie și nu putea să vină. Dar de data aceasta a zis: *Anul acesta sunt atât de obosit încât am să-mi iau liber și să stau cu tine*. Atunci nu mi-a spus clar de ce anume suferea – era un tip foarte discret – am dedus din ceea ce mi-a spus că probabil urma să facă niște citostatice și chimioterapice și că asta însemna să-i cadă părul, ori el ținea mai mult la aspectul lui, la părul pe care nu i l-a tuns nimeni niciodată, decât la un tratament de genul acesta, dar nu mi-a spus concret despre ce boală avea. Asta



# „Mai mult decât să îi cadă părul“

„Îmi plăcea  
să tac alături  
de Moțu“

„Ce cancer  
să aibă  
Moțu?“

m-a lăsat să înțeleg, că el are acel păr lung și nu poate să lase să-i cadă.”

Dar ce-i lega pe Vlad și pe Moțu în această lungă prietenie? Preocupări comune. „Mie, dar și lui, ne plăceau foarte mult melodiile mai vechi. Bine, el era axat pe genul de rock și muzica anilor '60-'70-'80, dar eram pe aproape. Anul trecut, mi-a dat niște CD-uri în care a selectat muzică despre care știa că ne place, atât lui cât și mie. Cu Moțu vorbeam despre viață, despre muzică, chiar și în politică ne-am băgat, dar la nivel conversațional. În afară de nebunia cu muzica, despre care știa tot ce era și apărea, alte hobby-uri nu am cunosțință să fi avut. În memoria mea Florian Pittiș rămâne ca *Pasărea colibri*. Pentru mine a fost un șoc foarte mare când s-a făcut ruptura între el și *Pasărea colibri*, Moțu va rămâne nervul acelui grup și fără el nu mai are farmec. Tânărul rebel căruia, pe vremuri, i-a tăiat pantalonii poliția în Piața Romană.”

Doru Ionescu, realizator de emisiuni TVR, este un alt om care l-a întâlnit în viața sa pe Florian Pittiș. „Amintiri? Tone de amintiri există în arhiva TVR cu Florian Pittiș, vor apărea în curând pe un DVD. Eu l-am cunoscut pe Moțu abia pe *stil nou*, în 1990, înmânându-i prima revistă *Rocker* pe care am scos-o. Și pe celelalte, mai apoi, pentru că asta a devenit regula noastră. Era, astfel, primul care citea fiecare nouă revistă, primul critic. Pentru că – gândeam eu – el ar fi trebuit să facă prima revistă muzicală după 1989, nimeni altcineva, asta îmi era imaginea despre domnia-sa! După ani buni, a devenit director la postul care s-a identificat și cu vocea lui pe vremuri, *Radio 3 – România Tineret*. Aici făceam emisiunea *Underground*, luni noaptea, imediat după *Pittiș Show*. Rămânea de fiecare dată să asculte trupele noi românești pe care le programam în premieră. Nu o dată, îmi cerea caseta sau CD-ul și le dădea mai departe, în eter sau altor redactori... După ce-am început emisiunile TV, mă agăța de fiecare dată când vedea ceva «de soi», de la *Sideral* la *Rock Filarmónica Oradea*, de la Dorin Liviu Zaharia, Nicu Vladimir sau Dan Aldea până la *Luna amară*!

Pittiș este în continuare idolul meu, înainte de Covaci, Aldea sau Minculescu, și cu fiecare nouă întâlnire cu Moțu,

resimțeam o anumită neputință, după ce comunicam scurt și la obiect informațiile pe care le-aveam de schimbat între noi, aceea de a întreține încă un dialog care nu mai avea obiective clare. Până la un punct mă salva el, dar nu voiam să-i cheltuiesc din timpul prețios și găseam un motiv să mă retrag. Deși altfel îi sorbeam spusele, pe care mi le asumam invariabil ca judecăți de valoare, încercând să memorez cât mai multe vorbe de duh (da, chiar așa erau) pe care să le rumeg mai târziu, în liniște. Acum îmi pare rău că nu l-am înconjurat mai mult, pentru că ocazii au tot fost...”, regretă Doru Ionescu. „Prin ianuarie 2003, m-a chemat după emisiunea de la radio (care între timp se mutase miercuri noaptea) la el în birou. Se purta oarecum conspirativ, mă simțeam foarte mândru, intuind că are să-mi zică ceva important. Punea la cale trecerea pe net a postului de radio, și mi-a făcut planul în mare pe loc, mi-a căutat câteva posturi din «eterul electronic» să le ascult... Am fost entuziasmat atunci, dar în octombrie, când *Radio 3* a dispărut «din aer», nu am putut să-l urmez; în TVR aveam deja vreo trei emisiuni, alte evenimente rock și folk, și o noapte întreagă pe net cerea eforturi suplimentare din partea mea... Și a venit lansarea cărții *Timpul chitarelor electrice*, *Jurnal de călătorie* în arhiva TVR din 26 ianuarie 2006 (*Humanitas Educațional*, acum scriu la ediția a doua, prefăcută de el...)! La câte personalități urmau să fie prezente, nu mi-a venit decât un nume în gând, pentru moderator... Și ce frumoasă a fost acea întâlnire – spectacol cu ei între ei, în intimitatea lor, muzicienii rock – folk – jazz din anii '60 – 2000. Prezentarea sa de-nceput va fi și prefăta primului volum reeditat, despre care spunea că trebuie continuat, ceea ce se va și întâmpla anul viitor.

A venit vara și, amânându-l de câteva ori, spre rușinea mea, am reușit să-i trimit în fine câteva înregistrări audio rarissime, descoperite în TVR, piesele în cauză neexistând în Radio ori la *Electrecord*. În paralel, ne-am revăzut la *Folk You!* (ediția a

doua, 2006), la Costinești, când m-a tras deoparte spunându-mi că e bucuros că biopsia i-a ieșit OK. Pentru mine a fost o veste rea, parcă nu mă trezeam: Ce cancer să aibă Moțu?, Nu există!

Prin primăvara lui 2007, când n-am mai avut buget la emisiune și am început să remontez temele și personalitățile importante, i-am propus un portret, un... *Cântec despre sine însuși*. Răspunsul nu a venit, aveam să aflui mai târziu de la soția sa că Moțu fusese în acea perioadă la Paris, la un concert Dylan, apoi în America... Discutam cu doamna Anda despre oportunitatea festivalului *Nicu Vladimir* din iulie, de la Vama Veche, când și-a adus aminte de portretul pe care-l puneam la cale cu două luni înainte. *Ține-te de Moțu, că o să-ți dea și interviul acela, prinde-l când e mai bine, insistă...* N-a mai fost să fie, nici intenția Andei de a da un premiu în memoria lui Nicu Vladimir, la festival, nu s-a mai concretizat, altele deveniseră urgente. Portretul s-a difuzat, într-o primă formă ocazională de dispariție, luni, la TVR Cultural, ca de obicei noaptea, underground, pentru cunoscători. Nu l-am mai putut intervieva despre copilul său, *radio3.net*, cu care convinsese în acești ultimi ani atâta lume...”

text, Alice-Claudia Gherman

foto, Rompres





# Dubai, orașul căre-ți ia respirația

*Arăbesc, dar cu puternice accente occidentale, suprareal, colorat, strălucitor, zgomotos, aglomerat... Orașul care a cunoscut cea mai rapidă dezvoltare din lume (după descoperirea, în anii '60, a petrolului în zonă) se prezintă.*

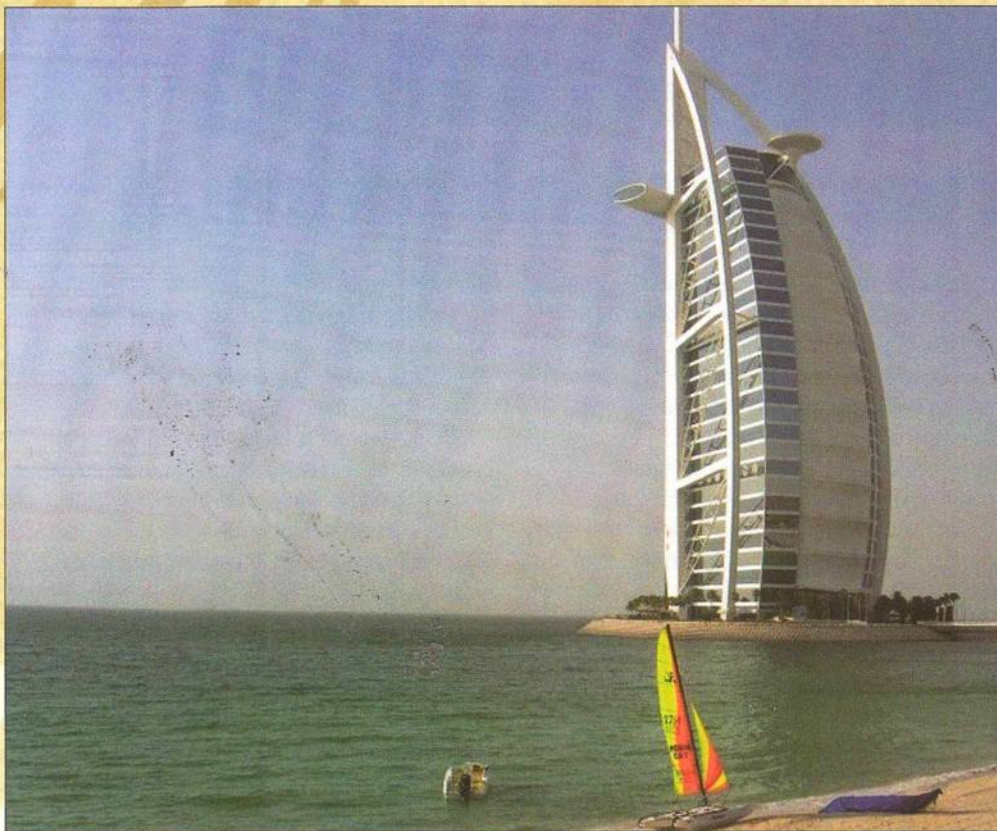


Renumit pentru nisip, soare și *shopping*, cândva a fost un orașel liniștit. Casele lui erau adăpostite de curți interioare și aveau ca element distinctiv coralul, iar colibe de la periferie erau acoperite cu frunze de palmieri. În cele dintâi locuiau neguțătorii persani, în cele din urmă pescarii beduini. La dezvoltarea așezării au contribuit din plin și neobosiții căutători de perle. Azi, imaginea moscheilor și a tururilor de vânt, atât de caracteristice vechii lumi arăbești, se oglindește atât de *cool* în armata intransigentă de zgârie-nori strălucitori. Rodul occidentalizării. Îndrăzneala stăpânilor săi te lasă fără respirație. Nu se mai găsește nici o limbă de țărm pe care să se ridice iute câteva hoteluri? Se construiesc rapid insule artificiale. Până acum s-au dat în folosință mai bine de 120 de kilometri de *beach*-uri artificiale, unde s-au construit și se construiesc cele mai luxoase hoteluri, vile și resorturi. Se vrea o și mai bună conectare cu lumea? Se face cât ai bate din palme un aeroport.

În Dubai o să dai peste două orașe într-unul singur, separate de Khor Dubai sau Dubai Kreek, un intrând al golfului Persiei. În nord de Deira, în sud – Bur Dubai. În ambele districte o să întâlnești și arhitectura tradițională și aglomeratele *souk*-uri (bazaruri) gălăgioase, dar vechiul oraș e în Deira. Noile clădiri de birouri de pe Sheikh Zayed Road au mutat centrul Dubaiului către Abu Dhabi, în timp ce Jumeirah s-a întins până la Jebel Ali, zona pe care cei mai mulți o numesc „noul Dubai”. Baniyas Road este crema cremelor în Deira, ea merge de-a lungul lui Dubai Creek, iar Baniyas Square este inima lui comercială. Pe partea Bur Dubaiului, zona vechiului *souk* se întinde de la Al-Ghubaiba Road la *Diwan* (birourile oficialităților). Adresele străzilor n-au nici o trebuință în Dubai. Oamenii se vor referi la marile artere, dar străzile mici, numerotate de regulă, sunt – în mare – anonime. Dacă cineva o să vă direcționeze astfel: „E în vila albă de lângă copacul cel mare, vizavi de Hotelul Avari”, nu vă speriați. Cu siguranță, șoferul de taxi o să știe unde să vă lase.

Dubaiul, această metropolă futuristă, a devenit terenul de joacă a milioane de turiști din toată lumea. Cei care vor să vadă mai mult decât suprafața strălucitoare a zgârie-norilor pot să se bucure de Old Dubai, de moscheile bătrâne și *souk*-urile





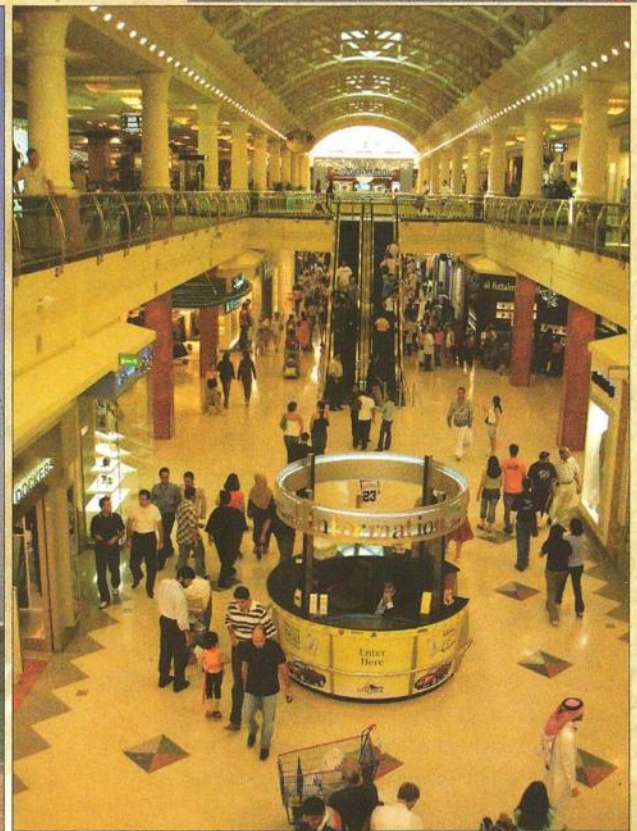
**Palm Islands, cele trei insule făcute de mâna omului, sunt considerate a opta minune a lumii. Au forma unui palmier: una e un trunchi, cealaltă e coroana palmierului cu 17 frunze lungi, a treia le înconjoară pe celelalte două, „comportându-se” ca un dig.**

unde se vând bijuterii de aur și obiecte tradiționale. Posibilitățile de a vă testa talentul de negociator sunt nesfârșite, mai ales la aurul din bazarul de aur, unde prețurile sunt foarte competitive. Cele mai bune și proaspete fructe de mare o să le găsiți în *souk*ul de pește. Iar petale de trandafir în *souk*ul de condimente. Ceaiul arăbesc e de neratat, la fel lipia din brutăriile tradiționale puse cu schepsis între magazinele colorate. Muzeul Dubaiului din fortul Al Fahidi e o oglindă a vieții beduinilor și o dioramă a căutărilor de perle.

Multe dintre cele mai impresionante și surprinzătoare proiecte arhitecturale au văzut lumina zilei în Dubai. *Burj Al Arab*, de exemplu. Nu este doar unul dintre cele mai scumpe hoteluri din lume, ci și cel mai înalt (are 321 de metri) și cu arhitectura cea mai distinctivă. Se află pe o insulă artificială, la 280 de metri de plaja golfului

Persiei. E unit cu Dubaiul printr-o cărăruie curbată (foarte curbată chiar, capetele ei sunt la aproape 90 de grade). Hotelul a fost construit astfel încât să semene cu pânza unei *dhow* (o ambarcațiune arabă). În mod intenționat, a fost plasat astfel ca umbra lui să nu atingă niciodată plaja. Pe hotel se află un mic heliport. Ca să stai într-unul dintre cele 202 apartamente ale lui *Burj*, trebuie să plătești între 1.000 și 6.000 de dolari/noapte, în funcție de câți metri pătrați măsoară și de dotare. Cel mai scump apartament costă 15.000 de dolari/noapte. Cu toate acestea, hotelul probabil nu va fi niciodată profitabil. A fost construit ca să devină marca Dubaiului, nu să fie o sursă de câștig. Suma investită în construcție și mobilă nu a fost niciodată dată publicității.

text și foto **Ciprian Enea**



## Cele mai bune oferte de Revelion

### Agenția Prompt Travel

[www.prompttravel.ro](http://www.prompttravel.ro), tel.: 021/317.84.55

● Hotel 4\* – de la 1.500 euro/pers.

Tariful cuprinde: transport cu avionul, transferuri aeroport – hotel – aeroport, 10 nopți cazare cu mic dejun, turul Dubaiului, asistență turistică.

### Agenția Prestige Tours

[www.prestige.ro](http://www.prestige.ro), tel.: 021/319.77.94

● Hotel 2\* – de la 42 euro/persoană/

/noapte în cameră dublă

Hotel 3\* – de la 49 euro/ persoană/

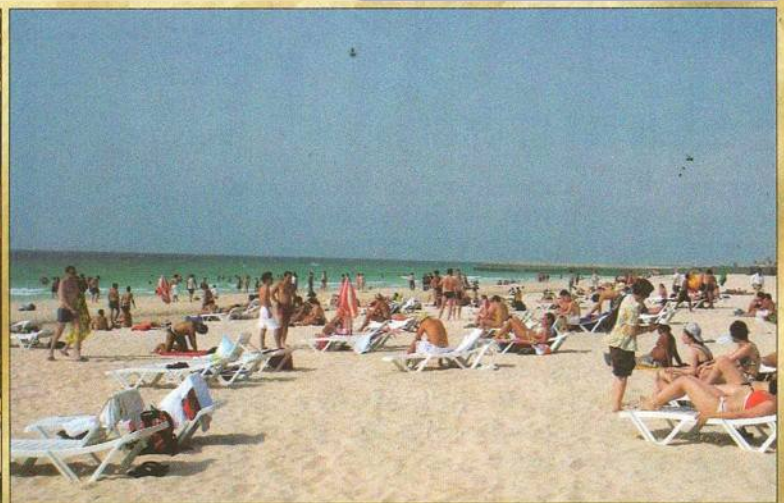
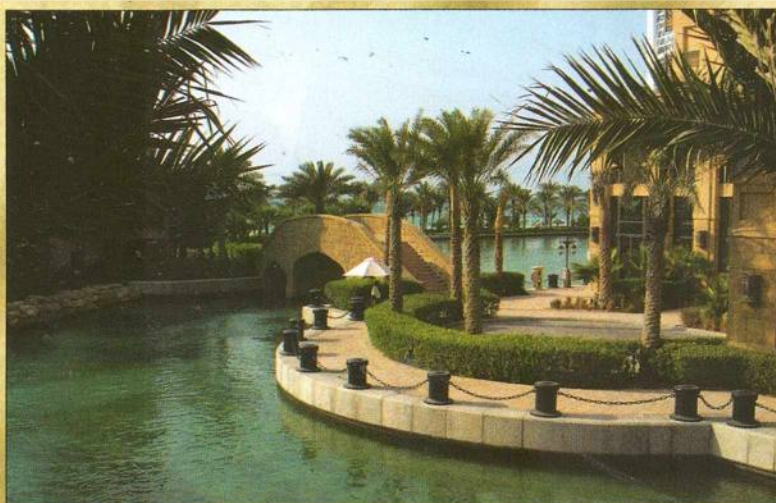
/noapte în cameră dublă

Hotel 4\* – de la 65 euro/persoană/noapte în cameră dublă

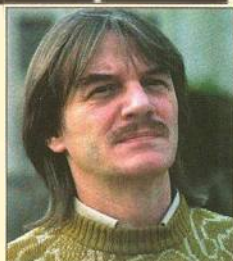
Hotel 5\* – de la 89 euro/persoană/noapte în cameră dublă

Preț bilet avion: aprox. 550 euro/persoană cu compania *Tarom*.

Toate hotelurile au mic dejun inclus.







Tudor Călin Zarojanu

# A trecut vara, a venit toamna

Departe de-a ne lăsa să ne plictisim, vara lui 2007 ne-a oferit o ploaie de subiecte și agitații politice. Asta pentru că, nu-i așa, avem o clasă politică dispusă să transpire pentru noi la munte, la mare și-n orice împrejurare, ciocolata Voinic te face pitic – sau invers, nu contează.

Problema nu este însă ce au făcut ori spus efectiv oamenii politici – și nu numai ei, de altfel – ci ce-a reușit să stoarcă presa din toate acestea. O dată în plus, draga noastră breaslă a creat halucinante realități paralele, în care oftatul e răcnet, zgârietura – cangrenă și, firește, tăntărlul nechează furios, tropăind din copite.

Vârful de sarcină al crizelor de personalitate jurnalistică a fost operația de tiroidă a președintelui Traian Băsescu. Când mai multe personaje de vârf – inclusiv domnia sa – s-au operat în străinătate, presa a generat lungi dezbateri pe tema „De ce nu le place aici!? Ce fel de mesaj dau ei pentru pacienții de rând!?” – refuzând să ia în discuție un lucru elementar și absolut normal: orice om din lume, când are o problemă medicală, caută să și-o rezolve în cel

mai bun loc pe care și-l poate permite. Ceea ce n-are nici o legătură cu calitatea de demnitar. Dacă trebuie să mă operez de neg în buric, am aflat că specialistul *number one* în negi ombilicali e în Africa de Sud și dacă am bani să mă duc acolo, evident că mă duc. Asta e tot.

Acum, dacă președintele se opera în România, te-ai fi așteptat ca, în compensație, ziariștii să zică „Bravo!” Nt! S-a discutat îndelung... de ce altădată alții au trecut granița medicală!

Și de-ar fi fost numai atât! Au fost chemați specialiști în gușă să spună dacă e suspect faptul că – așa cum transmitea agitat un reporter – „medicii aflați în acest moment în operație nu au dat încă nici o declarație”!!! Vă dați seama: iese omul cu bisturiul în mână (șiroind de sânge ar fi dat foarte bine „pe sticlă”) și zice: „Deocamdată e bine, dar nu se știe ce urmează...”

În timp ce președintele era pe masa de operație, reporterii transmiteau de la poarta Palatului Cotroceni că... nu s-a întors încă și nu

știu nimic nou!!

Un singur lucru a lipsit: un *insider*. Fie o ziaristă strecurată între asistentele medicale, fie un reporter foarte, foarte special transmitând în șoaptă de sub masa de operație.

În fața – ori în spatele – acestui uriaș efort jurnalistic au pălit celelalte agitații, precum cea ridicată ca o tornadă deasupra mormântului fostului patriarh al României, furtună care n-a lipsit mult să-l salte de la pământ, prin ricoșeu, pe noul Prea Fericit.

Ce să mai vorbești, în acest context, despre apropiatele alegeri europene, despre tensiunile dintre Palate sau – nota bene! – despre sofisticatele (eufemistic spus) probleme ale legăturilor externe, în special cele cu Marele Frate de la Răsărit. Nu mai contează. Mai sare un bloc în aer, mai are loc un accident rutier îngrozitor, ai ce scrie.

Așa că lucrurile sunt în limite normale: politicienii politicienesc, ziariștii ziaresc. Mai trece-o vară, mai vine-o toamnă. După care, știți, iarna nu-i ca vara.

## Moțiunea e-n toate

Moțiunea PSD a fost întoarsă pe toate fețele, citită și pe cânt – încă înainte de a fi scrisă –, iar depunerea ei a fost votată în toate forurile de conducere ale partidului. Asta în timp ce pe diferite canale (inclusiv canale TV), li se sugera liberalilor că pesediștii ar putea renunța, la o adică, dacă... În final, probabil neprimind răspuns,

**Mircea Geoană** a anunțat că ei chiar o fac și a zis că ea chiar are șanse, mai ales că doar doi lideri PSD s-au abținut față de inițiativă. E drept, unul dintre ei se numește Ion Iliescu.



## Salariu minim

Sindicatele au cerut majorarea salariului minim pe economie, în 2008, la 700 de lei pentru muncitori necalificați, respectiv 1.400 de lei pentru persoanele cu studii superioare, după cum a declarat **Bogdan Hossu**, președintele CNS Cartel Alfa. În replică, Cristian Pârvan, vicepreședintele Asociației Oamenilor de Afaceri din România, a zis că e cam mult, și a apreciat că o să se bată palma undeva în jurul valorii de 550 de lei. Buni și ăia. Dar salariul maxim n-ar trebui negociat și el?



## Reformă maximă



Mai tare reformă a Justiției nu se poate! Ministrul domeniului anchetat de DNA! La început a fost un zvon, **Tudor Chiurariu** a zis că nu știe nimic, DNA s-a făcut că plouă. Pe urmă s-a confirmat, drept care titularul portofoliului s-a enervat, susținând că

e o comandă politică a președintelui Băsescu și că unele dosare sunt deschise degeaba în vreme ce altele sunt închise degrabă. Daniel Morar, șeful DNA, a zis că nu, premierul Tăriceanu a zis că da, presa a zis că da sau nu. Și a rămas așa. Cu șanse de *Guinness Book of Records*.



## Victime colaterale?

Indiferent cine are dreptate în lupta din Justiție, iată că DNA a cerut comisiei speciale a Administrației Prezidențiale și începerea urmăririi penale a lui **Victor Babiuc**, fost ministru al Apărării. Acuzațiile procurorilor sunt: luare de mită și abuz în serviciu cu consecințe deosebit de grave.

Dosarul – ultracelebru: schimbul de terenuri dintre MAPN și Gigi Becali, în defavoarea flagrantă a primei părți. Dacă nu ieșea scandalul, cine mai știa de Babiuc? Și asta deși între timp a fost președintele Camerei de Comerț, ceea ce s-ar putea să fie mai tare decât ministrul Armatei. ■



## Fără Bordei

Senatorul PD **Marius Marinescu** s-a zbătut ce s-a zbătut și a obținut ceea ce se pare că dorea: nu mai e senator PD. Adică nu mai e PD, că demnitatea de parlamentar nu ți-o poate lua nimeni, chiar dacă te plimbi prin cinci partide (au fost cazuri). Motivul oficial? „Prejudicii de



image aduse partidului”. Probabil le-a stricat pixelii. Opinia eliminatului din colectiv? Din cauză că a adoptat o poziție publică împotriva retrocedării Parcului Bordei către

omul de afaceri Costică Costanda. Drept e că până la „salvați Bordeiul” nu prea auziserăm de domnia-sa. Acum are un nume, dar nu mai are partid. Credeți că pentru mult timp? ■

## Fiecare cu parașuta lui

Apropierea alegerilor europarlamentare naște fiori și explozii de imaginație. **Cozmin Gușă** a decis să testeze candidații PIN pur și simplu aruncându-i din avion. Întrebarea e: ce se așteaptă oamenii ăștia să li se ceară să facă în Parlamentul european!? Și ar mai fi o întrebare: ce-i ăla PIN? Pe lângă lucrurile acestea, faptul că au pus pe listă un cetățean care se numește Cocaină – și, pe deasupra, i se spune „Liniuță”! – nu mai contează. De fapt, ce mai contează? ■



Basil Ștefan

## Sarkofrenezia reformei

Hotărât lucru, Nicolas Sarkozy vrea o ruptură rapidă și radicală cu trecutul. Interviu său televizat de la începutul toamnei astronomice nu lasă nici o îndoială în această privință. După ce și-a scos din sărite mulți concetățeni (dintre cei ce par a trăi încă în vremea – și sub vraja – generalului De Gaulle), revizuiind liniile directoare ale politicii externe pentru a obține dorita reapropiere de Washington (și automat o îndepărtare de Moscova), „Sarko” a pus ochii pe alte vaci sfinte ce urmează a lua calea abatorului. Cuprins de „frenesia reformelor” (ex-premierul De Villepin dixit), el are acum în vizor reforma sistemului de pensii, a serviciilor publice și a legilor imigrației. Presimțind rezistențele pe care le va întâmpina, noul și hiperactivul locatar al Palatului Élysée a precizat că totul se va obține prin „negociere și acord mutual”, dar că nu va ceda și va merge „până la capăt”. Iar Sarko presimte bine, căci zisele reforme îi vor afecta pe mulți.

Iată, de pildă, sistemul de pensii, unde pe

președinte îl deranjează așa-numitele „regimuri speciale” de care beneficiază 1,6 milioane de francezi e lucrează în sectoare cu muncă „greă” sau periculoasă (căi ferate, metrou, întreprinderile de gaz și electricitate etc.) și care se pot pensiona de la 50 de ani. Deși cu greu asemenea activități mai pot fi calificate astăzi drept muncă greă sau periculoasă, aceste avantaje împovărează bugetul Franței cu șase miliarde euro anual și guvernul său le consideră o mărinimie nejustificată. Inclusiv pentru că Franța are un buget dezechilibrat, care violează normele UE. Cu ani în urmă guvernul francez s-a angajat la Bruxelles să-și echilibreze bugetul până în 2010, dar deja această țintă a fost amânată pentru 2012. Desființarea „regimurilor speciale” pare logică, dar nu și celor 1,6 milioane de beneficiari, care sigur nu vor sta cu mâinile în sân. Oricum, precedentul există: în 1995, prima dată când guvernul, condus pe atunci de Alain Juppé, a încercat să „umble” la pensii cam în același fel, s-a trezit cu trei

săptămâni de greve și proteste de masă care au paralizat țara. Juppé a renunțat, iar 18 luni mai târziu își prezenta demisia.

Similar stau lucrurile și în serviciile publice. Cu un total de peste cinci milioane de funcționari publici, din care un milion angajați în ultimii 20 de ani (nu întotdeauna pe deplin justificat), Franța este un fel de campioană mondială la acest capitol. La numărul foarte mare de funcționari publici se adaugă faptul că în acest sector vârsta de pensionare (60 de ani) este sub cea din alte domenii. Altă povară bugetară. Sarko și premierul său, François Fillon, sunt de părere că numărul funcționarilor publici trebuie neapărat redus. Reducerea înseamnă fie concedieri, fie radierea unei părți din posturile devenite libere prin pensionare. Adică alte motive potențiale de conflict social major. Și cum aceste reforme au ca termen finele acestui an, iarna ce vine ar putea fi una foarte încinsă în Hexagon. ■



**JACK DANIEL'S**  
TENNESSEE WHISKEY  
vă recomandă

# La Bastille,

## fortăreața cuisine française a Bucureștiului

Nu trebuie să mergi tocmai pe malul Senei ca să guști din deliciae gastronomiei franțuzești. E destul să te oprești pe strada Căderea Bastiliei din zona Pieței Române ca să pătrunzi în atmosfera pariziană. Restaurantul *La Bastille* de aici și-a deschis porțile acum mai bine de șapte ani. De atunci i-au trecut pragul atât români și francezi, cât și turiști străini sosiți în Capitală. Bucătarul-șef, Philippe Faynot, împreună cu patru bucătari români – specializați toți în Franța – îți oferă un spectacol culinar de excepție îmbinând tradiția bucătăriei franțuzești cu fantezia proprie.



Mândria *La Bastille* o reprezintă *Les 12 escargots de Bourgogne au beurre d'ail et persil frais* (12 melci de Bourgogne cu unt de usturoi și pătrunjel proaspăt), un preparat care trebuie neapărat savurat. De altfel, unul dintre cele mai cerute preparate, alături de *chèvre chaud et sa petit salade au mogret de canard fumé et oeuf poché* (brânză de capră la cuptor cu salată verde, cu piept de rață afumat și ou pasat). Dacă dorești să comanzi un preparat pe bază de pește, cea mai bună alegere este *troncon d'espardon et gamba rôtie, tomate à la Provençal, sauce poireau* (pește spadă cu crevete, roșii, usturoi și verdețuri, în sos de praz alb). Dacă totuși preferi carnea în locul peștelui, o bună alegere o reprezintă *foie gras de canard poêlé, poires de coing caramélisé et en marmelade* (ficat de rață/gâscă la tigaie cu pere caramelizate și sosul lor) sau *filet de boeuf aux*

*sauce aux morilles* (mușchi de vacă cu sos de morile = zbârciogii). Pentru ca meniul să fie complet, *nougat glacé* cu fructe confiate și sos de vanilie respectiv ciocolată caldă reprezintă încununarea mesei. Și cum unui restaurant cu specific franțuzesc îi șade bine întotdeauna cu vinuri franțuzești, în lista de meniu se găsesc variate sortimente de vinuri. Dintre acestea, vinul casei este reprezentat în varianta albă de *Chardonnay La Croix du Pin* ori – în varianta roșu – *Merlot La Croix du Pin*. Mai există și alte variante tot atât de pretențioase precum *Riesling Cuvée d'Excellence*, *Sauvignon Blanc d'Excellence*, *Louis Jadot Chablis 2004*, *Louis Jadot Aligoté 2004* ori *Cupaj Cuvée Charlotte*. Pentru cine dorește totuși să alăture preparatelor franțuzești – care cer un vin roșu – un vin românesc, *Merlot Prince Matei Gran Reserva 2001* constituie o opțiune potrivită. În rest, trebuie să te lași purtat de papilele gustative aflate în plină activitate sub stimularea gustului și aromelor preparatelor *à la française*.

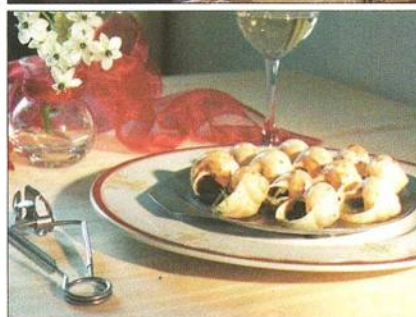
Bonne appetite!

Text: **Alice-Claudia Gherman**

Foto: **A.-C. Gherman** și **Arhiva La Bastille**

**P**oate că Bucureștiul și-a pierdut mult din calitățile *Micului Paris* de altădată. Poate că demolările din anii comunismului și construcțiile, prea adesea hidoase, de după '89, aglomerația,

claxoanele urlând la maxim și căldura sufocantă i-au cioplit grosolan imaginea. Dar, în București mai sunt încă oaze liniștite, rafinate, în care să te ascunzi și să te simți „departe de lumea dezlănțuită”. Un asemenea loc este restaurantul *La Bastille* situat chiar în plin centru. Sigur că, deocamdată, strada pe care se află e în plină refacere și muncitorii nu se obosesc să înainteze cu lucrările prea repede. Însă, odată ce treci pragul localului, uiți de ceea ce este afară și te pregătești să descoperi briza Senei păstrată în cele trei saloane dispuse pe trei nivele: parter, etaj și mansardă. *La Bastille* nu e un restaurant mare, are doar 80 de locuri, dar, nu-i așa?, nu contează mărimea, ci calitatea preparatelor și serviciilor. Ba, mai mult, un local de mici dimensiuni oferă întotdeauna o atmosferă mai intimă și mai prietenească decât unul desfășurat pe spații întinse. Farmecul *La Bastille* nu este determinat atât de decorul și atmosfera plăcută care îi întâmpină pe oaspeți, cât mai ales de preparatele și servirea ireproșabilă.



**Nougat glacé:**  
frișcă cu beza și miere; fructe confiate, marinate în *armagnac*; fistic, nuci, alune; sos de vanilie și de ciocolată caldă; fructe de pădure.



Elegant, șarmant și discret, *La Bastille* este locul perfect pentru o întâlnire de afaceri, o cină romantică la lumina lumânărilor, dar și pentru serbarea zilei de naștere sau alt eveniment fericit din viață. Muzica ambientală franțuzească te va purta departe, departe, tocmai pe *Podul Concordiei*, înălțat pe fostul loc al celebrei fortărețe Bastilia.

Da, aici puteți savura liniștiți delicatose franțuzești ingenios create și decorate, aseasonate cu vinuri tot franțuzești, de înalt rafinament. Produsele sunt aduse, în general, din Franța, iar clientul poate cere și preparate culinare care nu se regăsesc pe lista de meniu din acea zi. Totul este să anunțe subșeful bucătar, pe

Alexandru Romășcanu, omul care îi ține locul lui Philippe Faynot când maestrul e plecat în străinătate. Din mixtiunea dintre imaginația bucătarilor și opiniile clienților se nasc preparate cu arome și gust unic, totul sub mantia *cuisine française*.



# Antero Inkari: „România este extrem de interesantă pentru capitalul finlandez”

După intrarea României și Bulgariei în UE, interesul Finlandei pentru aceste două țări a crescut simțitor, atât în domeniul comerțului cât și în cel al investițiilor. Finlanda este țara cu una dintre cele mai performante economii din lume. În ultima perioadă au avut loc întâlniri bilaterale româno-finlandeze în vederea apropierei comerciale, financiare și culturale între cele două țări. Dl. Antero Inkari, consilier al Ambasadei Finlandei la București, ne-a oferit câteva informații despre toate acestea.

## ▼ Ce v-a impresionat când ați ajuns prima oară în România?

– Am ajuns în România acum mai bine de trei ani. Am sosit aici venind din Ungaria, cu mașina, trecând pe la Sibiu și pe Valea Oltului, zone care m-au impresionat foarte mult. Cel mai uimitor lucru a fost să descopăr că România este o țară cu o suprafață destul de mare, poate nu atât de mare ca Finlanda, dar mare.

## – Ce știați despre România înainte de a veni aici?

– Nu foarte multe lucruri, puțină istorie, un pic despre perioada lui Ceaușescu, câte ceva despre cultura română și că românii sunt un popor cu un puternic simț sportiv, ca și finlandezii.

## – Care este nivelul relațiilor diplomatice și al tranzacțiilor economice dintre Finlanda și România?

– Finlanda are în mod tradițional relații foarte bune cu România, Bucureștiul a fost printre primele capitale din Europa care au recunoscut independența Finlandei în 1917 și a stabilit relații diplomatice cu această țară, deschizându-și ambasadă la Helsinki, iar noi la București. Când privește relațiile economice dintre Finlanda și România, acestea nu au un nivel foarte ridicat, nu a existat un schimb comercial foarte dezvoltat între cele două țări, dar acum comerțul pare să fie în plină creștere și chiar una rapidă. Acum două săptămâni, ministrul finlandez al Afacerilor Externe și Dezvoltării, dl. Paavo Väyrynen, a fost la București însoțit de o delegație de oameni de afaceri. Există un puternic interes finlandez pentru investiții în companii din România și Bulgaria. În 2006, exporturile finlandeze în România au crescut cu 42,2%, adică au atins un nivel de 130 milioane de euro, iar importurile din România către Finlanda au crescut cu 26%, adică 59,3 milioane de euro. Această tendință a continuat și în primele luni ale lui 2007.



**Antero Inkari a lucrat la Ministerul Afacerilor Externe a Finlandei timp de 30 de ani. A început ca specialist în problemele fostei URSS apoi trei ani a lucrat la Kiev și alți trei ani în Helsinki. Din 2004 este consilier la Ambasada Finlandei din București.**

teii linii de producție i se vor alătura alte companii colaterale astfel încât întreaga sumă pentru proiectul Nokia va atinge cifra de 200 milioane de euro. Mai sunt și alte companii finlandeze care investesc sau vor investi în România, nu atât de mari precum Nokia, dar destul de importante. Mă gândesc aici la Rautaruukki (Ruukki), producător de sisteme integrate din metal, care și-a stabilit sediul la Giurgiu, UPM-Kymmene Corporation, OMX Group, Automaster OY ș.a. Nivelul investițiilor finlandeze, altele decât Nokia în România, va atinge aproximativ 100 de milioane de euro.

## – Care sunt principalele atracții turistice pentru un român care dorește să meargă în Finlanda, dar pentru un finlandez care vizitează România?

– Primul pe listă ar fi faimosul ținut al Lapland – Lapland, îl avem pe Moș Crăciun, avem un arhipelag foarte frumos, apoi să nu uităm că Finlanda este țara celor 1.000 de lacuri, pe scurt, sunt o mulțime de locuri frumoase de văzut. Să nu uităm nici de aurora boreală. În ceea ce privește atracțiile turistice

## – Care sunt companiile finlandeze puternic implicate în România?

– Nokia este desigur cea mai mare dintre ele. Nokia va avea o fabrică de telefoane mobile la Cluj-Napoca. Vor fi investiții majore acolo, de 60 de milioane de euro, și aces-

românești pentru finlandezi, foarte mult timp a fost Marea Neagră fiindcă Finlanda e o țară nordică și cu foarte mult frig așa că finlandezii caută mai mult soare. Însă, nu numai Marea Neagră este un punct de atracție, mai sunt în România munții, iar în ultimul timp vin din ce în ce mai mulți turiști finlandezi, mai ales că și compania Romavia a deschis o linie aeriană directă între Helsinki și București care efectuează curse de patru ori pe săptămână. Astfel, sosesc la București mereu grupuri de turiști din Finlanda. De obicei principalele lor destinații sunt Brașov, Sibiu, Sighișoara, în general Transilvania.

## – Dacă ar trebui să caracterizați România cu bune și rele, ce ați trece la capitolul bune și ce anume la capitolul rele?

– La capitolul bune aș spune: oameni drăguți, o țară frumoasă cu locuri superbe de vizitat, iar la lucruri rele aș trece transportul, prea multe mașini și un obicei de a conduce în trafic adesea stresant.

## – Ce ar trebui să învețe România de la Finlanda?

– Sunt multe lucruri de spus aici, dar cred că, poate cel mai important este sistemul de școlarizare finlandez care, potrivit studiilor internaționale, are un standard foarte ridicat și apreciat, mai este apoi domeniul cercetării și tehnologiei și, de asemenea, ecoturismul, unde avem o experiență foarte bogată.

## – Când spuneți Finlanda, care este cuvântul și imaginea care vă vin imediat în minte? Dar când spuneți România?

– Norvegia – nord, o țară nordică, doar cinci milioane de locuitori pe un teritoriu mai mare decât al României (333.145 kmp comparativ cu România care are 237.499 kmp – n.r.). O țară tăcută, liniștită. România – o țară sudică, latină, unde oamenii vorbesc foarte multe limbi străine.

text: **Alice-Claudia Gherman**

foto: **Octavian Tibăr**



# Salonul verde naște monștri

Dezvăluită lumii la salonul auto cu cea mai puternică tentă ecologistă de până acum, Frankfurt 2007, **Lamborghini Reventon** este mașina de un milion de dolari inspirată de un avion de vânătoare american – **F 117 Nighthawk**.



Acest articol trebuia să fie despre *Salonul Auto de la Frankfurt (IAA)*, ediția 2007, dedicat protecției mediului și reducerii emisiilor de dioxid de carbon. El ar fi fost o bună ocazie de a prezenta câteva mașini „verzi”, remarcabile prin consumul ceva mai redus și prin prețul de achiziție foarte mare cum ar fi: *BMW Seria 7 Hydrogen*, *Opel Zafira CNG*, *VW Passat BlueMotion*, sau *Mercedes E300 BlueTec*.

Din fericire, **Lamborghini Reventon** le-a lăsat în umbră pe cele de mai sus și, vopsit în verde (camuflaj), a tăiat răsuflarea asistenței prin design-ul său extrem.

Ultimul **Lambo** este o mașină de serie și nu un *concept-car*, construit în ediție limitată și totodată o lucrare de excepție, cu un stil coerent marcat de linii ascuțite și inspirat din industria aeronautică.

Cu doar 20 de exemplare construite, *Reventon* este un simbol al exclusivității, cu performanțe extraordinare la baza cărora stă modelul *Murcielago LP640*. Design-ul original ascunde capacitățile tehnice și dinamice ale acestui *Lambo* în 12 cilindri.

**Lamborghini** se mândrește cu eticheta de producător de mașini extreme care nu fac nici un fel de compromis. „*Reventon* este cea mai extremă mașină produsă de noi, un automobil la superlativ”, susține Stephan Winkelmann, președintele *Automobili Lamborghini*, care găsește cu greu cuvinte suficiente de putemice pentru a descrie și această ultimă creație.

Mașina a fost desenată în întregime la centrul de design din Sant'Agata Bolognese, acolo unde se nasc mașinile ce poartă sigla taurului. Toate detaliile au fost puse la punct împreună cu departamentul tehnic și astfel noul automobil nu este doar *haute couture* ci și un automobil care poate fi folosit în viața de zi cu zi.

Design-ul este inspirat din industria aeronautică și are la bază avionul *F 117 Nighthawk* – invizibil pentru radar. Liniile întrerupte și suprafețele opozabile creează un joc fascinant de lumini și dau mașinii o impresie de mișcare și dinamism.

Deși la baza sa se găsește modelul *Murcielago*, design-ul exterior este complet nou. Caroseria este construită în întregime din CFC, un material compozit din fibră de carbon, care este rezistent și totodată foarte ușor.

În mod natural, ambele uși se deschid în sus – un simbol al mașinilor **Lamborghini** în 12 cilindri, încă de pe vremea legendarului *Countach*. Cu o configurație asimetrică, spoilerul mare de sub uși oferă un exemplu de coerență și funcționalitate: spoilerul de pe partea șoferului este mai mare pentru a permite aerului să răcească radiatorul de ulei. Pe partea dreaptă spoilerul este plat pentru că nu trebuie să asigure decât curgerea aerului de sub ușă. Podeaua plană se termină cu un difuzor de aer accentuat care asigură aderență și stabilitate chiar și la o viteză de 340 km pe oră. Capota motorului este făcută din sticlă laminată și permite oricui să arunce o privire asupra blocului motor de 6,5 litri cu 12 cilindri. Atenția pentru detalii a designer-ilor este foarte clar ilustrată de capacul rezervorului. O minunăție mecanică obținută prin laminarea unei bucăți solide de aluminiu. Farurile Bi-Xenon sunt completate de diode luminoase. Șapte dintre acestea oferă lumină pe durata zilei, în timp ce altele nouă sunt folosite pentru semnalizare. Tot tehnologia LED este folosită și pentru stopuri, doar că de data aceasta inginerii au folosit diode rezistente la



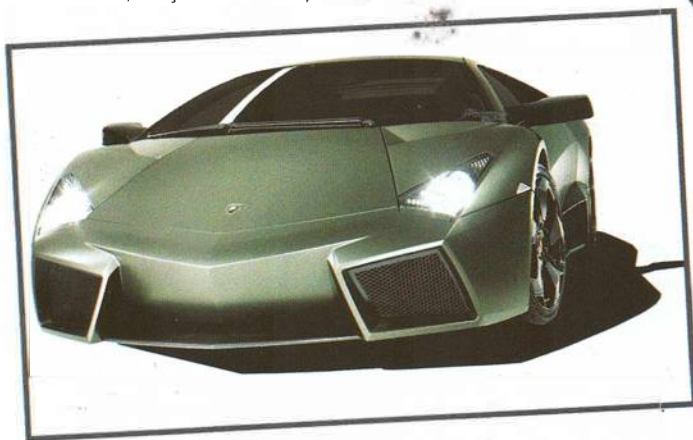
temperaturile de aproximativ 120 grade, generate de sistemul de eșapament. Interiorul este capitonat cu Alcantara și completat de carbon, aluminiu și piele. Ca și la avioanele moderne, informațiile sunt oferite pe ecrane TFT. În tradiția ultimilor ani, *Lambo* oferă în standard și un dispozitiv care măsoară forța de accelerație laterală și longitudinală (G-metru). Instrumentul este similar cu cel disponibil pe mașinile de *Formula 1*. Motorul „clasic”, cu 12 cilindri, oferă o forță fenomenală. La 8.000 de rotații pe minut sunt disponibili 640 CP. Cuplul maxim este și el impresionant, 660 Nm. Astfel, indiferent de turație, mașina dispune de suficientă forță pentru a te împinge în scaun la cea mai mică apăsare a accelerației. Cutia de viteze robotizată schimbă treptele mai rapid decât ar putea să o facă orice pilot experimentat și trimite forța către transmisia integrală.

De aici, roțile imense preiau

impulsul și accelerează mașina de la 0 la 100 km/h în 3,4 secunde pentru a se opri abia în jurul valorii de 340 km/h.

La un preț de un milion de euro, *Reventon* este destul de piperat, dar se pare că cei mai bogați colecționari au înaintat deja avansul de 300.000 de euro pentru a-și asigura exclusivitatea unei mașini absolut speciale.

Text Mugurel Mărgărit



# iPhone a ajuns în Europa

Compania **Apple**, producătoarea telefonului **iPhone**, a încheiat contracte exclusive cu câte un singur operator pe țară pentru vânzarea acestuia în Marea Britanie, Germania și Franța.

Telefonul va fi comercializat prin intermediul unor importanți operatori mobili: **O2**, **T-Mobile** și **Orange**. Detaliile acestor contracte nu au fost făcute publice, dar se pare că **Apple** a impus câteva condiții pe care nici un alt producător de telefoane mobile nu și le-a permis până acum. Astfel, pe

lângă un cost inițial de achiziție, compania americană mai primește și un procent situat între 20 și 30 la sută din veniturile obținute prin folosirea telefonului.

Telefonul celor de la **Apple**

combină un player de muzică și filme cu posibilitatea de a naviga pe internet la care se adaugă caracteristicile unui telefon GSM. O adevărată bijuterie tehnologică, acesta are câteva funcții speciale de acces în meniuri și o foarte mare ușurință în utilizare oferită de ecranul tactil. Cu toate acestea, mulți clienți s-au plâns atît de prețul mare de achiziție cît și de condițiile înrobitoare ale exclusivității unui singur operator mobil (în SUA operatorul este **AT&T**). Una dintre ele este semnarea unui contract pentru o perioadă de doi ani.

Deși a vândut deja peste un milion de exemplare, **Apple** a simțit tensiunea creată și a scăzut prețul în SUA de la 599 la 399 dolari în luna septembrie.

Prețurile anunțate pentru Europa sunt de 558 dolari în Germania și 538 în Marea Britanie la care se adaugă costul contractului. **Orange** nu a stabilit încă un preț pentru Franța. Succesul vânzărilor europene, care debutează în noiembrie, stă încă sub semnul întrebării datorită atît prețului ridicat cît și pretențiilor unei piețe mobile mai dezvoltate și mai pretențioase.



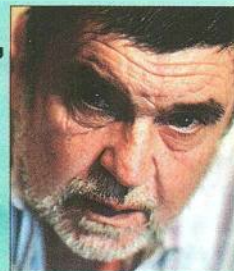


by  
**oriflame**

natural swedish cosmetics

# După ea

Horia Pătrașcu



Inexplicabilă „reticența” cu care critica noastră de film a întâmpinat această nouă peliculă a cinematografului român...! „Interioare prea elegante”, „Povestea nu se susține la nivel social” (?! – n.a.), „Film oarecum bizar iar regizoarea ar trebui să...” etc. – au fost câteva dintre argumentele „grele” ale semnatărilor...! Ce vorbești, domn’e? Păi „interioarele prea elegante” au însemnat pacostea cinematografului comuniste, nicidecum cele de astăzi față de care decorurile din film sunt o bagatelă, comparativ cu miile și miile de interioare „postcomuniste” ale potențailor economici sau politici dâmbovițeni... (și nu numai!).



Cât despre „sfaturile” date tinerei regizoare Cristina Ionescu (debutantă, câștigătoare a Concursului CNC), să nu mai vorbim! Sunt o grămadă de „clasiți” ai cinematografului român – dinainte-sau-postrevoluționari! – cărora, deși cheltuiseră miliarde de lei din buzunarele noastre, nu le-a spus nimeni: „Băi, nenorociților, opriți-vă!”...

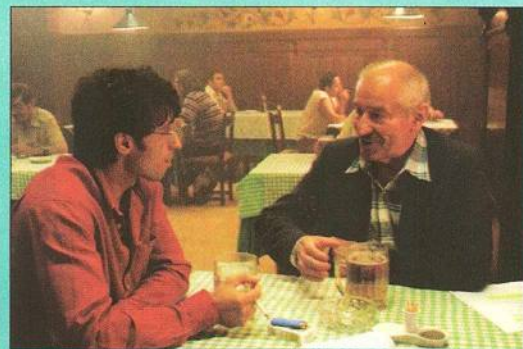
Ca să folosesc o butadă, îndrăznesc a spune că filmul Cristinei Ionescu e marcat de 3 „S”-uri: este adică Sec, Simplu și mai ales Simpativ...! Într-o familie perfectă și înstărită – adică soț, soție și o copilă (veți vedea de ce subliniez acest personaj! – n.a.) se iscă un derapaj: soțul se îndrăgostește de o... „imagine” (un multiplu poster afișat pe mai toate străzile înfățișând o femeie superbă – interpretată, în tăcere deplină, de către **Valentina Pelinel**, adusă special de la New York pentru acest „ex-rol”). Desigur că în familia respectivă se produc bulversări, dar, în cele din urmă, totul se rezolvă... revenind la normal! Veți întreba: „Așa, și? Asta e tot...?”!

Păi... Aici e problema: filmul este – după umila mea părere! – prima încercare de *thriller* produsă în România; prima încercare de *suspence*, folosind un subiect neutru, banal (ca și în toate filmele reușite ținând de acest gen extrem de dificil!), dar mizând pe o logică impecabilă a acțiunii și – mai ales! – de o interpretare de zile mari! Absolut toți

actorii merită aplauze (vedeți, de pildă, scena dintre Dragoș Bucur și Victor Rebengiuc așezați la o masă, într-o berărie – este antologică!). Iar asta este, orice s-ar spune, meritul tinerei regizoare....!

După ea – România, 2007 – 102 minute

Distribuit de: „MEDIA PRO PICTURES”



Nu mă împac însă cu altceva: de ce – nu critica – dar măcar responsabilii cu promoția peliculei nu au găsit de cuviință să strige (nu doar să amintească) numele micuței interprete, acea „copilă” pomenită mai sus – o talentată fetiță-actor, cum cred că rar se mai întâlnește! – prezență uluitoare amintind – nici mai mult nici mai puțin! – de faimosul copil de altădată al Hollywood-ului: Shirley Temple...!? ■

## 4 luni, 3 săptămâni

4 luni, 3 săptămâni și 2 zile – România, 2006, 100 de minute

Distribuit de: „MOBRA FILMS”

EVENIMENT CINEMATOGRAFIC

Până la apariția acestor rânduri, extraordinara performanță a tânărului regizor român **Cristian Mungiu** – câștigător al primului mare premiu pentru țara noastră la secțiunea lung-metraj de ficțiune, „Palme d’Or” al Festivalului de la Cannes din acest an (și al altor nenumărate premii internaționale) – a fost marcată, aproape instantaneu, de un munte de cronici cinematografice de referință, încât a veni acum să mai adaug și eu câteva păreri proprii „organizate” într-un text de profil – canonic încadrat, prin definiție! – mi se pare tardiv; voi încerca așadar să susțin, la rândul meu, această peliculă buimăcitoare (în cel mai bun și înalt înțeles al cuvântului!), reproducând, nu neapărat în ordinea notării, dar păstrând esența ideilor!, câteva dintre impresiile notate imediat după prima vizionare a filmului – așadar:

– Greu de digerat la început; abia mai apoi, după câteva bune minute, înțelegi că asiste la un veritabil fenomen cinematografic în care criteriile obișnuite de apreciere sunt excluse; începi pe urmă să „guști”

filmul, apoi îți place... mereu mai mult... te înfioară, treptat... te copleșește curând, te „îngrozește” pur și simplu... tăindu-ți răsuflarea, până la acel cadru final extraordinar – cu cele două eroine văzute prin geamul unui restaurant pe care alunecă, precum niște omizi, aureolele farurilor mașinilor ce se scurg în spate, pe caldarâm – cadru tăiat brusc, brutal, dar genial! (pentru a face loc post-genericului ce se scurge încet, obsedant, pe un fundal negru, însoțit de o muzică, cu voce, stupid-înfrigorantă... „Amintiți din Epoca de Aur” îți joacă literelă pe ecran... din pricina lacrimilor, brusc năvălindu-ți ochii!).

– Dacă mă gândesc bine, acum, filmul este compus din „aproximativ” 10 secvențe mari și late: enorm de lungi și fără nici o tăietură de montaj...!? Durează, deci, cam 10 minute fiecare: dincolo de performanța operatorului, **Oleg Mutu** în acest caz – performanță cu totul ieșită din comun, ce ar putea fi invidiată chiar de un Antonioni, creatorul primelor secvențe-mamut! De unde siguranța acestui scenarist-regizor, copil încă, dar care își permite – cu



# Ratatouille

**Ratatouille – SUA, 2007 – 110 minute**  
**Distribuit de: „PRO OPTIKI”**



Stau și mă crucesc: filmul ăsta de animație produs de studiourile Walt Disney (în varianta „Pixar”, adică și pentru adulți!) face încasări de milioane...! Ce se întâmplă, oameni buni?!...

Înțeleg, fără a contesta: animația în „3D” (adică în trei dimensiuni și concepută numai pe calculator!) a reușit și câteva performanțe mai ales acolo unde eroii erau de factură zoo – gen *pinguini-melomani*, *furnici-superdotate*, *pisici-aristocrate*, *delfini-mucaliți* etc. A năvălit însă pe ecrane în ultimul timp o puzderie de așa-zise filme de animație – realizate în acest, iată, nenorocit 3D! – care nu mai au nimic în comun cu splendoarea vizuală sau umorul nebun al peliculelor clasice, *plate*, desenate cadru cu cadru și având eroi memorabili precum Donald Duck, Pluto, Tom și Jerry, ba chiar și veșnic amenințata de necazuri *Familie Flintstone* – băgându-ne pe gât niște anemice producții care mai de care mai sofisticate unde biete animale se comportă exact ca oamenii (și invers!), astfel încât devine normal

să te întrebi de ce în astfel de producții (pline de violență, urmăritori sau pistolade!) nu sunt folosiți chiar actori *sine-die*, în loc de ai poci, caricatural, prin intermediul calculatorului...?!

Reversul medaliei: preluând moda, mai toate emisiunile TV dedicate copiilor (atât de dormici, sărmăni, de filme de animație „plate”, adică în formă pură!) au fost invadate de producții japoneze de gen pline de monștri, fantome, copilași cu ochi albaștri tipând de groază că vor fi arși de vii având dinții plasați deasupra sprâncenelor... etc. etc. Mare e, deci, grădina lui Dumnezeu, în acest secol al tuturor posibilităților mai mult sau mai puțin cretine...!

Am folosit această lungă introducere pentru a ne apropia, în deplină cunoștință de cauză, de acest **Ratatouille**: un film de animație tridimensional în care eroul, un „șoricuț” (mai exact: un șobolan!) dorește, împotriva educației primite de la numerosul lui clan trăind prin canalele Parisului, să se lase de furat resturi menajere și să devină bucătar-șef în cel mai „cool” local al capitalei; până aici toate bune...

Atâta doar că: cel puțin 70% din durata proiecției este ocupată de personaje umane (un patron scrântit, o ospătară idioată, un polițist fioros, un avocat

by  
**Oriflame**

natural swedish cosmetics

șerpuitor ș.a. – foarte bine caricaturizați, de altfel!), care, ce fac ei? Discută: despre morală... interese politice... politica primarului... educație... tradiții locale... afaceri juridice și câte altele!

Aceștia sunt eroii (și nu biete rozătoare, izbite în șuturi sau înecate prin puhoie de dejecții). Pentru a mai dregă busuicoul, americanii au folosit, în roluri, vocile unor actori celebri (Peter O'Toole, de pildă), degeaba; românii au „dublat” replicile prin vocile unor actori autohtoni, rezultatul fiind cu totul penibil...

(Fac și o paranteză, luați-o și dv. cum doriți: acum vreo 30 de ani, s-a „încercat” readucerea lui „Boogie” pe ecran – celebrul Humphrey Bogart fiind decedat de mult! – folosindu-se niște fotograme: rezultatul a fost devastator! Cu încă niște ani înainte, s-a mai încercat și „colorarea” unui film cu Stan și Bran, cei doi mamuți ai comediei apărând într-un soi de salopete... albastre! Proiecționistul era să facă infarct...!)

Revenim însă la **Ratatouille**: în final, „omenirea” e învinsă, iar hoarda rozătoarelor ia în stăpânire localul! Cam așa e totul... Mă gândesc, amuzat, la următoarea scenă posibilă: un copil, găsind un șobolan în debara, i-l prezintă tatălui, ținându-l de coadă: „Ăăă, noi ce mâncăm azi?”

## ni și 2 zile

enorm succes – nu doar să-i capteze pe spectatori în a-i înnebuni printr-un realism feroce – apropiat mai degrabă filmului documentar, aici însă construit incredibil! – dar să-i și învețe să urmărească un film, în cea mai academică accepțiune a cuvântului „a învăța”...?

– La vederea avortonului filmat în prim-plan, câțiva reprezentanți ai unor biserici au sărit în sus tipând ca din gură de șarpe – iar o spectroare din Franța a leșinat pur și simplu în timpul proiecției...! Fariseii dracului: reacții „din departe” ale unor habotnici ghiftuiți, care n-au avut habar (și nici măcar nu cred, chiar și acum!), ce a putut fi în stare să facă o bestie de regim comunist nu doar din sufletul, dar și din viața unor tineri...! (și apropo: în toată Violenta și Cruzimea filmului, cadrul cu avortonul însângerat a fost prezentat exact atât cât era necesar – și nu cum afirmau unii critici francezi, că Mungiu ar fi suprasolicitat durata imaginii...!).

– La cinematograful *Studio* din Capitală (unde am văzut filmul la un matineu, cu sala plină!) – nimeni nu a scos măcar o șoaptă în timpul proiec-

ției, mulți rămânând încremeniți în scaune mult timp după aprinderea luminilor în sală!... Semn foarte bun (adică mai avem, totuși, public „de film” – și cinematografe ce știu să-l găzduiască...!)

– Filmul lui Mungiu **nu este un film despre avort**! Dincolo de Prietenia, Mila, Curajul sau Responsabilitatea pe care le subliniază, cu discreție, în subtext – este un film (într-adevăr crâncen, uneori insuportabil la vedere!) despre *demența* și *prostia* ajunse la Putere – într-o conjunctură, ce e drept, trecută, dar cu periculoase ecouri chiar și în zilele noastre! – fenomen oribil care i-a dus în pușcărie nu doar pe o puzderie de tineri, dar și pe mulți medici treziți dintr-o dată într-o cumplită stare de „animalitate morală”!

– Un exemplu de „folosire a suspensului”: aflată în mașina doctorului, eroina privește îndelung cum acesta din urmă – aflat departe, la poalele unui bloc și certându-și mama că nu a rămas în locuință – încercând să descifreze replicile celor doi... se trezește zguduită brusc (cu mașină cu tot!), ca la un cutremur... luați prin surprindere, urmărind atenți „încordarea” eroinei, ne trezim și noi, spectatorii,



sărind de pe scaun: nu s-a întâmplat însă nimic grav... mașina a fost lovită doar de o minge șutată năprasnic și cu care joacă fotbal băieții din cartier...!

– O singură și nostimă „eroare” în dialogul filmului – altfel impecabil: în superba scenă a „petrecerii la masă” (și asta, filmată dintr-un singur și imens cadru!), sârbătorita afirmă că, neavând culoarea albastră pentru a vopsi ouăle de Paști, a obținut respectiva culoare „amestecând verdele cu galben” – lucru absolut imposibil, singura culoare posibilă a fi obținută din acest amestec fiind verdele – folosind galben cu albastru!

... Filmul lui Mungiu își continuă – citesc aproape zilnic, în presă! – marșul triumfal prin țările lumii...! Asta contează.



# CREIERE CARE NE

# Cătălin Tolontan:

# „Nu cred în jurnalism soft și jurnalism hard!”

Are 38 de ani, a intrat în presă imediat după 1989 cu o revistă studențească pe care a vândut-o la coloane, la Piața Romană, împreună cu alți câțiva colegi din ASE. Apoi, a trecut prin mai multe trusturi de presă. Aci la Sârbu, aci la Ringier, aci la Voiculescu, aci la Vântu, Cătălin Tolontan a demonstrat peste tot că știe să facă gazetărie sportivă. „Îmi place să cred că, după atâția ani, s-a schimbat doar dimensiunea afacerilor de presă în care am lucrat. Prefer să lucrez la ziare profitabile, care se susțin pe propriile picioare. Cred că bulevardul către independența presei nu e pavat cu declarații frumoase, ci cu bilanțuri contabile pozitive”, crede redactorul-șef al *Gazetei sporturilor*.



## ▼ V-ați făcut un blog de jurnalist? Câți vizitatori are acest site?

– Aproximativ 7.000 de vizitatori unici intră zilnic pe tolo.ro. Blogul este lider în categoria paginilor unipersonale din România, dar o parte importantă a acestei audiențe este generată de asocierea la site-ul gsp. De aceea, împart bucuros succesul cu colegii mei de redacție.

### – Ce urmăriți prin crearea acestui blog?

– Blogul îți oferă în timp real părerea cititorului despre textul tău. Dar nu e ușor să rezisti presiunii. Pericolul este ca, în timp, să emiți doar puncte de vedere convenabile publicului larg. În momentul în care jurnalistul se teme să contrarieze opinia majoritară, este terminat!

### – Care au fost cele mai haioase comentarii pe care le-ați primit de la internet?

– Sunt zile cu 200 de comentarii și zile cu 20 de comentarii. E greu să selectezi dintre ele. Multe sunt bune, adică acide la adresa mea. Nu mă deranjează maliția. Ca jurnaliști, nu trebuie să ne luăm prea în serios. Ceva autodermiziune nu strică nimănui.

– Privind în general la jurnalele sportive tv, dar chiar și la presa scrisă, am impresia că fotbalului îi sunt rezervate cele mai

**2003 – redactor-șef la Gazeta sporturilor; 2003 – director general Convergent Media, firma care editează cotidianul Gazeta sporturilor; 1997 – 2003 – redactor-șef la noua fondată ProSport; 1994-1997 – Sportul românesc; 1993 – 1994 – redactor Gazeta sporturilor; informatician, tehnoredactor, reporter, redactor și redactor-șef adjunct; premii: a câștigat de cinci ori titlul de Ziaristul anului.**

## multe emisiuni și articole, celelalte sporturi abia dacă există, de ce se întâmplă asta?

– Observația dumneavoastră e corectă, doar că trebuie s-o adresați mult mai sus. De pildă, la CNN, care se concentrează pe evenimentele-vedetă. La BBC, care tratează știrile-vedetă. La Financial Times, ziar dedicat companiilor-vedetă. Așadar, sportul-vedetă capătă ceea ce merită publicul său.



## – Ce sporturi vă plac? Practicați?

– Am jucat handbal și am făcut polo când eram mic. Joc și acum fotbal, practic înotul, joc și tenis din când în când.

## – Cum ați defini meseria de ziarist sportiv?

– Jurnalistul sportiv este omul care scrie uneori mai repede decât evenimentul pe care-l consemnează. Și nu e o butadă: cronică unui meci trebuie terminată înainte de încheierea meciului. Eventual, doar titlul îl dai după.

## – Ce deosebește ziaristul sportiv de întreaga breaslă a ziaristilor?

– Esențial? Nimic. Eu nu cred în jurnalism soft și jurnalism hard. Cred în jurnalism bun și în jurnalism prost.

## – Care sunt calitățile pe care trebuie să le aibă ziaristul de presă sportivă?

– Curiozitate, simțul relativului și capacitatea de a rezista presiunilor maselor.

## – Ce proiecte media aveți în gând?

– În fiecare an, *Gazeta sporturilor* a schimbat cel puțin un lucru fundamental





Mihail Gălățanu

mihail.galatanu@revistafiacara.ro

## Cursa patriarhilor

în felul în care s-a raportat la public. Nu-mi cereți să vă spun ce vom face în 2007, dar cred că va fi ceva spectaculos.

– **Care a fost cea mai mare provocare pentru profesia de jurnalist de presă sportivă pe care o practicați?**

– Pe vremuri: să rezisti presiunii conducătorilor de club. Acum, să găsești calea prin care ziarul poate rămâne liber, într-o lume în care autocenzura este mai periculoasă decât intervențiile din exterior.

– **Spuneți-ne câte ceva despre echipa de jurnaliști cu care lucrați la *Gazeta sporturilor*!**

– Cred că lucrez în mijlocul celei mai mature, inventive și gata de schimbare echipe din presa română. Știu și ce regret: că nu am timp să mă bucur suficient de vecinătatea profesională a unor profesioniști și oameni admirabili.

– **Se scrie la ora actuală în România presa sportivă reală, de bună calitate?**

– Radu Cosașu. Tudor Octavian. Ovidiu Ioanițoiaia. Traian Ungureanu. Radu Naum. Andrei Vochin. Maria Andrieș. Cristian Geambașu. Radu Paraschivescu. Luminița Paul. Alin Buzărin. Ce ziceți, se scrie bine? De la *Gazeta sporturilor* am enumerat deja câțiva. Sunt numeroase exemple și la celelalte ziare. Îmi plac Radu Drăguț și Marius Geantă (minus excesele) de la *ProSport*. Îmi lipsesc Radu Banciu și Alin Paicu (*Evenimentul zilei*). Mă bucur că Ion Cupen scrie în *Evenimentul zilei*. Îl citesc cu nerăbdare pe Răzvan Boanchiș în *7 plus*, pe câțiva dintre editorialiștii *Cotidianului*, consum blogul lui Adrian Georgescu și, în general, am o mult mai bună părere despre presa sportivă decât despre cea încetăținită. Și vă spun un secret: dacă l-ați fi citit pe Costi Mocanu de la *ProTV*, ați ierta multe dintre derapajele postului. Din păcate, nu mai scrie.

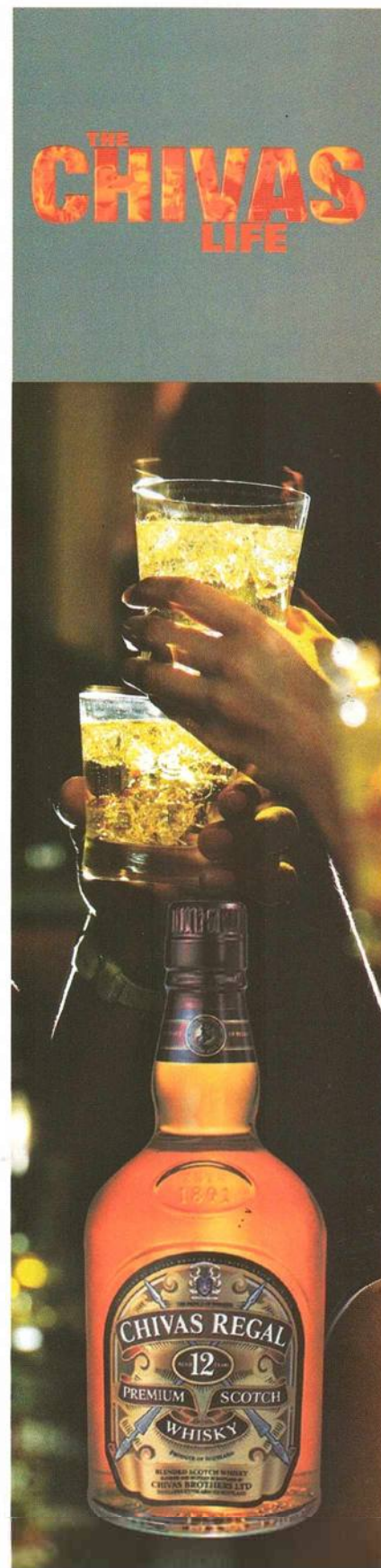
– **De ce ziarele de sport românești au o tendință către tabloidizare? Care este explicația?**

– Ziarele de sport merg acolo unde merge obiceiul de consum al publicului lor. Numele pe care vi le-am dat mai sus contrazic echivalența ziar de sport = tabloid. Amintiți-vă de ancheta cu banii luați de Gică Popescu, publicată în *Gazeta sporturilor*. S-a recuperat cea mai mare sumă, peste 400.000 de dolari, încasată vreodată de la un datornic persoană fizică. Acela e jurnalism roz?

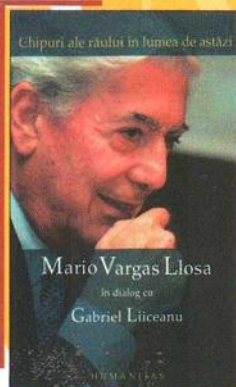
text Alice-Claudia Gherman

foto: arhiva Cătălin Tolontan

O cursă pentru Patriarhia României nu vezi în fiecare zi. Ca și alegerea Papei, ea se întâmplă o dată la zece, douăzeci sau chiar treizeci de ani, foarte rar se repetă în deceniul în care a mai avut loc o alegere. Și stăruie aici niște concluzii de tras. În primul rând, eu am rămas cu ceva stupoare pe buze: cum de, știind că e pasibil de oarece acuze dinspre partea CNSAS, Bartolomeu Anania a acceptat să candideze? Cum suntem o țară în care totul/toate transpiră, era de așteptat ca Sinodul să audă totuși, discret, ceva vorbe de la CNSAS, pe firul scurt al unor scurgeri – și să spună: dacă îl alegem pe Anania, s-ar putea să avem o problemă. Așa că, mai bine, au evitat o nouă querelă... Analizând, totuși, candidații și direcțiile, cred că e mai bine că alegerea a fost Daniel. De ce? Păi, alegând Daniel, s-a ales deschiderea. S-a ales, într-un secol în care toate lucrurile se renovează, se modernizează, se oferă către lume, calea dialogului cu alte confesiuni. Nici nu se putea altfel. Să stai să lanțezești în propria ta condiție trufindu-te că așa faci cel mai bine e un semn de mentalitate retrogradă. Pot înțelege, însă, și cealaltă alegere, cea a căii tradiționale, ortodoxia pură & puritană. Dar când? Atunci când ființa ortodoxiei sau ființa națională sunt, fie una ori alta, amenințate. Și sunt ele? Nu. Bine, așa, „primejdii virtuale” ne pândesc la tot pasul. Dar nu e o amenințare iminentă, voită, violentă, clară. Bartolomeu Anania era considerat și foarte vârstnic, deși, cine știe, poți cunoaște voința lui Dumnezeu? El poate să își întărească patriarhul pentru următorii zece ani, chiar dacă acela a trecut peste 85 de ani. Da, cu condiția să existe o misiune specifică. Pe de altă parte, faptul că s-a fost ales Daniel nu face decât să confirme perseverența Bisericii în a păstra tradiția și a nu o sminti. Este neîndoios că și Teofan este o personalitate angelică, una care, după câte mi-au ajuns la urechi, aproape merge pe nori, atât de imaculat pare ca om. Ar fi meritat să fie capul Bisericii Române Ortodoxe. Dar el e mai tânăr și, cine știe, poate nu e cu totul trecut, cu totul imposibil. În fond, nu ne putem aroga noi știința Planului Divin... Până la urmă, înțeleaptă s-a dovedit și decizia CNSAS de a amâna, prin stratagema lipsei de cvorum, acea arătare cu degetul a celor care au avut ceva înclin sau în mânăci cu aparatul represiv al Securității. Ar fi scos niște combatanți din cursă, poate chiar cazul lui Anania. Așa, poate, lucrurile s-au triat singure, înăuntrul Sinodului, scutind Biserica de rușini și leziuni de imagine. Este de așteptat/de crezut că Anania a fost favoritul scriitorilor și intelectualilor români, dar, ca și în cursa prezidențială, intrarea sa a fost tardivă. Rămâne ca o remarcă întrebătoare și usturătoare în același timp faptul că, uneori, Daniel nu a fost susținut de ai săi, adică de o parte dintre ieșeni sau (chiar) clerici moldoveni. Acuza, adusă încă o dată, a fost un fel de nu ne vindem țara, cu extensie acum la credință: nu ne vindem ortodoxia! Cel mai potrivit, după Daniel, a fost nu Bartolomeu Anania, ci Teofan. Salutară – și sublimă! – renunțarea lui la dreptul de a revendica jilțul care, poate, i s-ar fi cuvenit. Ca un semn al renunțării nu la Biserica, ci, cumva, la cele lumești ale Bisericii. Îi rămâne lui Daniel, în primul rând, șansa purificării Bisericii Ortodoxe Române. A celor, dinăuntru, cumva maculați. Ca o șansă unică, nu a trecerii prin foc, ci prin spirit.

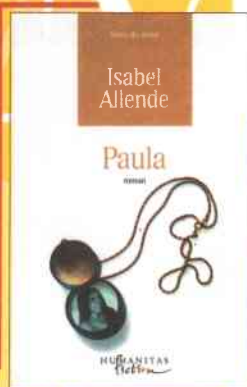






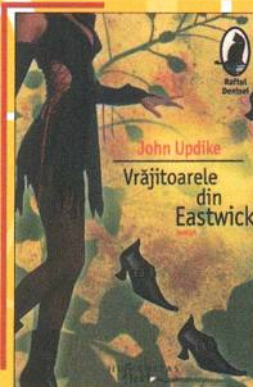
**Gabriel Liiceanu în dialog cu Mario Vargas Llosa, Chipuri ale răului în lumea de azi.** Nu e o carte cu Liiceanu. Sau „cu Llosa”. Deși este și așa ceva. Este romanul, documentul unei întâlniri, și, în parte, al unei răsfrângeri. O

confruntare care e o târguire de idei, în cel mai bun sens al cuvântului.



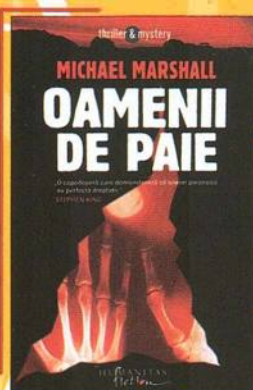
**Isabel Allende, Paula, Humanitas Fiction.** Deși pare plină de realism, povestitoarea chiliană are magie în sânge. Adică mult realism magic, deplasat spre magic mai degrabă decât în real. Isabel Allende face parte

din cadrul autorilor care ne spun o singură poveste toată viața ei, dar una absolut fascinantă.



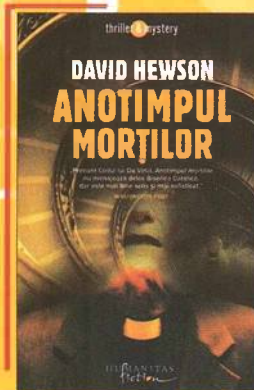
**John Updike, Vrăjitoarele din Eastwick, Humanitas Fiction, Colecția Raftul Denisei.** Cine nu l-a văzut pe Jack Nicholson într-un rol mefistofelic poate să citească opera lui Updike, cea care a inspirat filmul cu același nume – și

nu are de ce să regreta, dimpotrivă, va ieși mai câștigat. Și va vedea cum se poate insinua duhul celui rău în sânul a trei femei dintr-un mic orașel de provincie din America...



**Michael Marshall, Oamenii de paie. Humanitas Fiction, Colecția Thriller & Mystery.** Palmerston, Pennsylvania: doi bărbați întră într-un local aglomerat și împușcă metodic șaizeci și opt de oameni. Santa Monica, California: Sarah Becker face cunoștință cu un turist englez și dispare pentru totdeauna. Dyesburg, Montana: după ce își înmormântează părinții, Ward Hopkins găsește un bilet pe care scrie doar atât: „nu suntem morți”. Trei evenimente aparent fără legătură. Trei piese dintr-un puzzle încă inexistent. Ele sunt primele semne ale unei ofensive din umbră care va conduce la confruntarea in-

evitabilă cu „Oamenii de paie”. La început, nimeni nu știe cine sunt. Nimeni nu știe ce vor. Urmele lor apar pe internet, în lucrări de istorie, în manifeste obscure. Peste tot și nicăieri. Dar planul lor, marele plan în care oricine poate juca un rol, este trasat încă din zorii istoriei. O poveste complexă și stratificată, o lecție de suspans, *Oamenii de paie* (*The Straw Men*, 2002) atinge coarda sensibilă a fiecărui cititor care a crezut măcar o clipă că nimic nu este întâmplător. „O capodoperă care demonstrează că uneori paranoiicii au perfectă dreptate.” (Stephen King). Michael Marshall (Smith) s-a născut în Anglia, în 1965. A studiat filosofia, sociologia și științele politice la Cambridge.



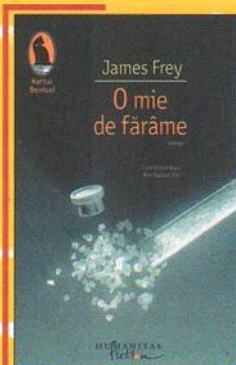
**David Hewson, Anotimpul morților. Humanitas Fiction, Colecția Thriller & Mystery** Vară toridă la Roma. Liniștea din Biblioteca Vaticanului este spulberată de apariția unui profesor respectabil, acum înarmat și violent, care aruncă pe o masă dovada unei crime oribile. La câteva minute după ce Garda Elvețiană îl împușcă, într-o biserică din apropiere sunt descoperite două cadavre. Amândouă poartă semnele chinurilor la care erau supuși primii martiri ai Creștinătății. Curând, alte crime zguduie un oraș deja paralizat de caniculă și oroare. Presa atacă în forță. Se pare că o profesoară universitară și un prelat de la Vatican

joacă roluri-cheie în această poveste stranie. Responsabilitatea anchetei cade – nu întâmplător – pe umerii tânărului Nic Costa, un polițist îndrăgostit de Caravaggio. Dar informațiile cruciale pentru rezolvarea cazului se află în trei puncte inaccesibile: în inima unei femei, în arhivele Vaticanului și într-o pictură intitulată *Martiriul Sfântului Matei*. „Mai bine scris și mai sofisticat decât *Codul lui Da Vinci*.” (*Washington Post*). David Hewson (n. 1953) și-a întrerupt studiile la vârsta de șaptesprezece ani, atras irezistibil de mirajul presei londoneze. Înainte să abandoneze și meseria de reporter pentru a se dedica definitiv celei de romancier, a trecut pe la *The Times* și *The Independent*.



**Sarah Dunant, Nașterea lui Venus. Humanitas Fiction, Colecția Raftul Denisei** O călugăriță cu simbolul ispitirii pictat pe trup. O căsătorie încheiată, în Florența secolului al XV-lea, ca tânăra Alessandra Cecchi să își câștige, în mod straniu, libertatea. Un oraș în flăcări: ale păcatului, ale fanatismului, ale creației artistice. Un călugăr, pe nume Girolamo Savonarola, care predică a doua cădere a omului pentru păcatele sale. *Nașterea lui Venus* este un roman-șarpe: seducător, alunecos, plin de spirale narrative și instigator la meditație: câte lucruri din viața noastră suntem dispuși să ardem pe Rugul

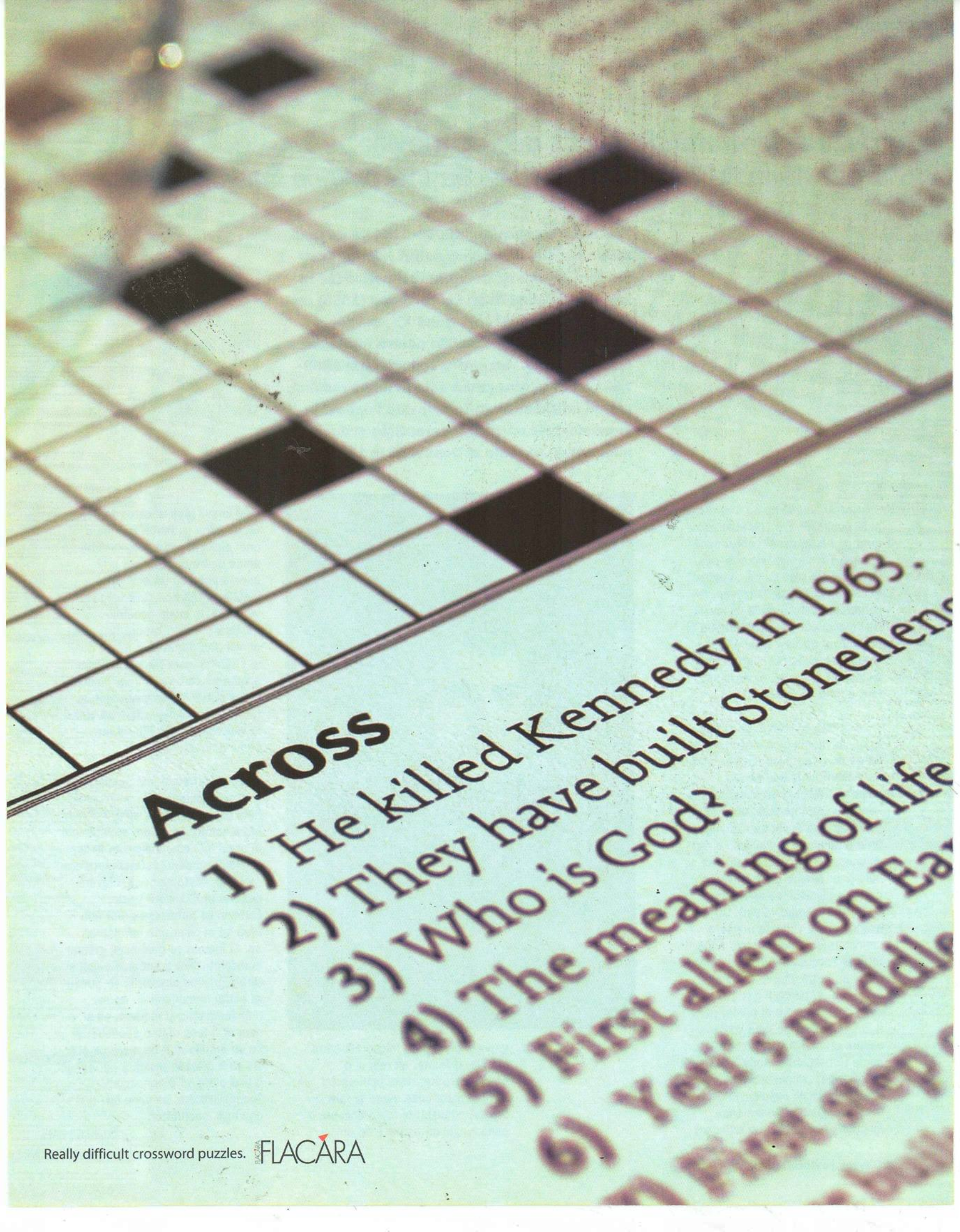
Vanității? „Pe de-o parte thriller, pe de alta roman istoric, *Nașterea lui Venus* este romanul educației sentimentale a eroinei, o mică enciclopedie de transgresiuni în epoca Renașterii. Foarte izbit straniu aliaj între Robert Browning și Anaïs Nin, în contextul unui fundamentalism excelent conturat.” (*The New Yorker*). Romancieră, jurnalistă și producătoare TV, Sarah Dunant este una dintre autoarele britanice care se bucură de un succes răsunător atât în Europa, cât și în SUA. S-a născut în 1950 la Londra și a studiat istoria la Newnham College, Cambridge. A fost actriță, iar în 1974 a devenit producătoare pentru BBC. În prezent scrie recenzii pentru *The Times* și *The Observer* și moderează emisiunea *Night Waves* la BBC Radio 3.



**James Frey, O mie de fărâme. Humanitas Fiction, Colecția Raftul Denisei** Personajul James Frey, de douăzeci și trei de ani, se întoarce acasă distrus: cu patru dinți lipsă, o gaură în obraz și scăldat în fluide corporale din cele mai vii colorate. Acest tablou violent este rodul unui maraton a trei ani de consum de crack și a zece ani de alcoolism. Internat la cel mai faimos centru de dezintoxicare din Minnesota (cu o rată de reușită de 17%), James înregistrează verdictul doctorului că va muri în câteva zile și se luptă pentru supraviețuire. Felul în care Frey descrie mecanismul acelei „algebre a nevoii”

despre care vorbea și William Burroughs e delirant, copleșitor. Foamea de viață și foamea de autodistrugere par a se hrăni reciproc: „Vreau un pahar, vreau cincizeci de pahare. Vreau o sticlă de țarie, cea mai curată, cea mai țepănană, cea mai distrugătoare, cea mai otrăvitoare țarie de pe pământ. Vreau cincizeci de sticle de țarie. Vreau crack, murdar și galben și plin de formaldehidă”. Personajele care populează sanatoriul – o prostituată de care James se îndrăgostește, un judecător federal, un fost campion la box – sunt un amestec viu de decădere și bunătate, iar de aici se nasc paginile cele mai pline de patos ale romanului. „Un Război și pace pe tema dependenței. Și ce still!” (Pat Conroy). James Frey s-a născut în Cleveland, Ohio, în 1969.





## Across

- 1) He killed Kennedy in 1963.
- 2) They have built Stonehenge
- 3) Who is God?
- 4) The meaning of life
- 5) First alien on Earth
- 6) Yeti's middle
- 7) First step



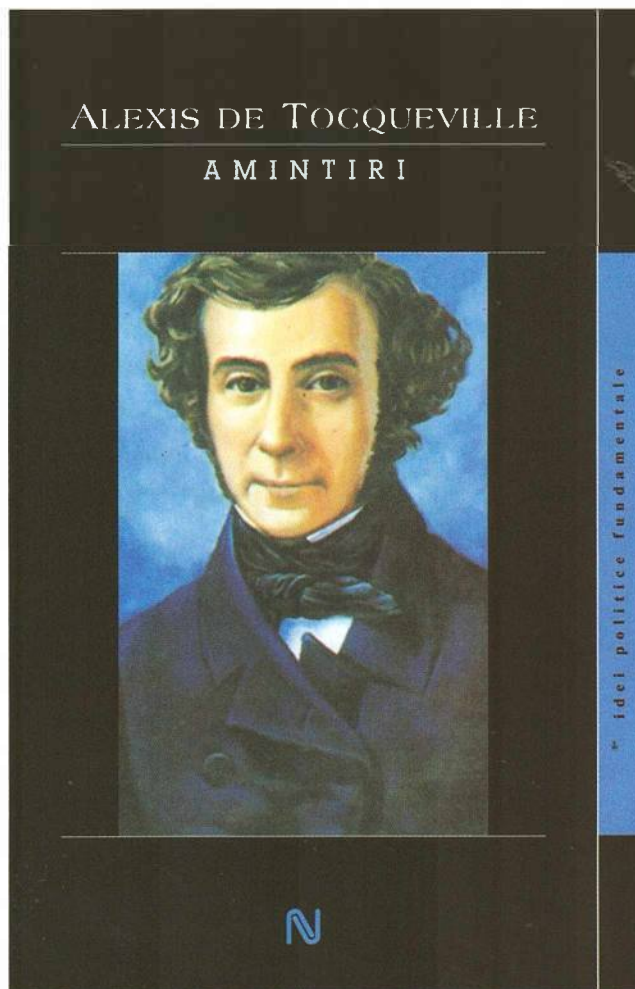
# Amintiri

o carte semnată de Alexis de Tocqueville,  
apărută la Editura Nemira, Colecția *Idei politice fundamentale*

**Alexis de Tocqueville (1805 – 1859) este unul dintre cei mai importanți autori politici. Cărți precum *Despre democrație în America* (1835 – 1840) și *Vechiul Regim și revoluția* (1856) au fost redescoperite în secolul XX, devenind instrumente indispensabile pentru înțelegerea lumii moderne. *Amintirile*, redactate în 1850–1851, apar pentru prima dată în limba română: ele ne înfățișează un Tocqueville implicat în evenimentele revoluției pașoptiste și devenit ministru de externe al Republicii în 1849.**

(...) *Amintirile* nu au fost destinate publicării. Ele „nu sunt așternute pe hârtie decât pentru mine”, spunea Tocqueville, care își descria apoi scrierea ca pe „o oglindă în care mă voi uita cu plăcere la contemporanii mei și la mine... Nici măcar cei mai buni prieteni ai mei nu vor ști de ea, pentru că vreau să-mi păstrez libertatea de a-i zugrăvi, și pe ei, și pe mine, fără a flata pe cineva”.

(...) Așa cum scria un comentator, *Amintirile* alcătuiesc „o galerie de portrete deloc flatante pentru prieteni și feroce pentru dușmani” (Michel Bressolette). Pentru un alt interpret, textul nu făcea altceva decât să exprime firea autorului: „Tocqueville e ranchiunos, dar în cazul acesta trebuie ținut seama și de verva sa, ca și de slăbiciunea lui pentru caricatură” (André Jardin). Un exemplu care vădește maniera caricaturală de portretizare adoptată de Tocqueville, inclusiv prin referirea la trăsăturile fizice ale adversarilor, poate fi găsit în cel de-al doilea capitol al primei părți a *Amintirilor*: acolo este vorba despre un ministru al justiției pe nume Hébert, care, scria Tocqueville, „rămăsese procuror până în măduva oaselor. El avea firea și chipul unei asemenea funcțiuni. Imaginați-vă o fețișoară



gripată, prefăcută, micșorată către tâmpile, o frunte, un nas și o bărbie ascuțite, niște ochi uscați și vii și niște buze supte și fără contur; adăugați la toate acestea o pană lunguiață așezată de obicei

de-a lungul gurii și care, de departe, semăna cu barba zbârlită a unei pisici și veți avea portretul unuia dintre oamenii cei mai asemănători cu un animal înspăimântător pe care i-am văzut vreodată. În ciuda acestei înfățișări, Hébert nu era nici prost și nici rău, dar avea o minte dusă și strâmbă, care trecea pe lângă scopul pe care-l urmărea, fiindcă nu se putea întoarce sau opri la timp și care ajungea fără să vrea la violență, fiindcă ignora totdeauna nuanțele”.

(...) portretele impresionează pentru că personajele sunt creionate cu siguranța de sine a unui mare scriitor, așa cum se întâmplă în cazul lui Lamennais, om al contrastelor stridente: „Deși purta cio-rapi albi, vestă galbenă, cravată pestriță și redingotă verde, Lamennais rămăsese preot prin firea sa și chiar prin înfățișarea sa. El înainta cu pași miți, grăbiți și discreți, fără a întoarce capul și fără a privi pe cineva, și se strecura astfel în mulțime cu un aer neîndemânatic și modest, ca și cum ar fi ieșit dintr-o sacristie, și cu un orgoliu atât de mare că ai fi zis că îi călca în picioare pe regi și îi ține piept lui Dumnezeu.” Tocqueville era, se vede cu ușurință, necruțător.

text Cristian Preda



## Oglinda cărților

NEMIRA: Hannes Stein, *Cum m-am lăsat de gândit. Mic tratat pentru intelectuali epuizați*. Și alții s-au lăsat și nu se laudă. Și nici n-au de gând să se laude cu asta. Eseu, pamflet, cinism reconfortant. Laconic. Viața, un eșec pe cont propriu. **Stuart Kelly, Cartea cărților pierdute**. O carte minunată, cu o idee la fel de minunată. Un inventar trebuincios, cum, pe vremuri, făcea Jacques Bergier pentru „cărți blestemate”. **Marion Zimmer Bradley, Sanctuarul**. Un roman din seria *Avalon*, în care ținta este, până la urmă, însăși căutarea spirituală. **John Lloyd & John Mitchinson, Cartea ignoranței**. Mic tratat pentru cei care știu că nu știu. O carte specială ticluită ca să ne demonteze prejudecățile. Mai cu seamă pe cele profund eronate. **Bernard-Henri Lévy, American vertigo**. E drept, cultura e un vertigo. Și lectura. O carte în cel mai bun sos postmodern al nărvirii. Totul este, de fapt, postmodern... MINERVA: **Frédéric Soulié, Memoriile diavolului**. Patru volume: *Viziunea, O mică infamie, O scenă cu șuani, Sclavul*. Este că o să conteze dacă vă spun că e în *Biblioteca pentru toți (BPT)?* **Adèle de Boigne, Un secol de zădărnice**. Două volume, I. **S. Turgheniev, Povestirile unui vânător**. O carte pe care am citit-o pe când eram de-o șchioapă. O carte cu parfum rusesc, de tureacă & turbincă, stepă, pește, vânat. Operă clasică, nu ratați! **Henry Rochefort, Aventurile vieții mele**. Două volume care cuprind memorii, jurnale, corespondență. **Tatiana Slama-Cazacu, Viață, personalitate – limbaj**. Analize contextual-dinamice. În serie de autor, Tatiana Slama-Cazacu ne-a obișnuit, cu mult încă înainte de 1989, cu studiile sale de psiholingvistică, pare din ce în ce mai mult pentru o recunoaștere internațională. VINEA: **Andrei Ruse, Black Job**. Ce mi-e *blow-job*, ce mi-e *black*... Un tânăr poet care își mai amintește, în manieră modernă, de lamento, de baladă. Și nu își amintește rău. **Angela Marinescu, Întâmplări derizorii de sfârșit**. Ea e cea care m-a învins în „finala” premiilor Uniunii Scriitorilor. Valoric, merită. Una dintre cele mai bune poete dramatice din această țară plină de umor (de cele mai multe ori negru). Alături de Ileana Mălăncioiu (scriu asta, firește, pentru a fi iritate *toutes les deux*...). BRUMAR: **Grigore Șoitu, Spam**. O carte scrisă în limba internautică, dialectul messenger, țara yahoo, ilustrată în maniera chat. Ce să mai adaug? **Adrian Umanov, Sushi**. Un poet și un destin de excepție. Tăcut, iconoclast, popă, ce mai, o figură! Un experiment proaspăt și reconfortant. **George Canache, În alt tărâm**. Pe George Canache îl cunosc demult. Volumul lui m-a surprins plăcut întrucât este chiar, de-a dreptul, o perfectă carte-obiect: cu ilustrațiile *brand* *Mardale*, cu o ținută grafică impecabilă. Ce-și poate dori mai mult un autor ca premisă pentru interiorul/conținutul său? **Marlena Braester, Uitarea dinainte/Oublier en avant**. Ediție bilingvă. Pe poetă am avut plăcerea să o cunosc și prezint la minunata & prestigioasă *Librărie Căturești*. HEAVENTREE PRESS: **No Longer poetry, new Romanian poetry**, Edited by David Morley and Leonard Daniel-Aldea. Cu subtitlul de *Noua poezie românească*, unsprezece poeți douămiiști se prezintă în spațiul anglo-saxon. Ei sunt: Dumitru Crușu, Adela Greceanu, Marius Ianuș, Elena Vlădăreanu, Ruxandra Novac, Adrian Umanov, Andrei Peniuc, Ovia Herbert, Răzvan Țupa, Zvera Ion, Dan Socu. Merită să le ținem pumnii. Avem și de ce: deși nu sunt toți merituozii „premianti” cu coroană ai generației, sunt printre cei care merită, oricând, să o reprezinte. PASTEL: **Constantin Crețan, Caut vena subțire ce îmi leagă sufletul de trup**. E una dintre cărțile care confirmă.



Cu sonori din Labiș, Stănescu, Khayyam. Sufletul e acolo unde te doare. Lectură obligatorie. TRITONIC: **Mireille Rădoi, My USA, Views on American National Security and Foreign Policy, America Today. Securities Studies**. O carte nu tocmai pardonantă (& nici gratulantă!) în raport cu ceea ce e politica de securitate a SUA astăzi. Văzută prin șapte lentile diferite. Scriu „la temă” un român, un brazilian, un indian, un mexican, un ceh, un britanic și un sârb. **Roger Zelazny, Amber**, serie specială. Cine a citit *Nouă prinți din Amber* sau *Semnul unicornului*, știe că Zelazny, în ciuda faptului că a murit în 1995, la nici șaiszeci de ani, are o operă prestigioasă. Eu îl pun în relație cu Michael Moorcock. **Peter F. Hamilton, Steaua Pandorei**, vol. I. Reînvie vremurile povestirilor SF. Da, da, din acelea bune, adică din care nu lipsesc navele spațiale, expedițiile interstelare. Nu sună bine? DOMINO: **Emil Dogaru, Norocosul teoretician**, vol I și II (*Tentația confesiunii* și, respectiv, *Sindrom faustian*). Un personaj picaresc își etalează viața. Și are ce, după cum spune chiar el, pe copertă: fost rebusist, fost director de trust, fost jucător de bridge, fost om de afaceri. Actual autor de memorii. MĂIASTRA: **Florian Saio, Nocturnele, alfabetul iubirii**. O carte de poezie îndemânatecă. Versificație cu facondă. De citit la gura sobei, cu pisica pe calorifer. Sau pe cuptor. Dar cu vinul fiert obligatoriu. Roșu. Și cu iușita pe brațe. Dacă îi plac poeziile... PARALELA 45. **Marin Marian-Bălașa, Arte și extaze în India actuală**, Colecția *Sapientia*, coordonată de Vasile Andru. Am să fiu subiectiv: Marin-Marian Bălașa e foarte bun – și de aceea e colaboratorul nostru permanent, al *Flăcării*. Nu invers. MEDIAFAX: **FOTO 2006**. Am primit la redacție, de la compania *Mediafax*, un album foto care e o bijuterie. Merită cumpărat și ținut în casă fie și numai pentru asta. Dar nu e doar atât. **Koji Suzuki, Ring 2, Spirala**. Un roman cât se poate de original, mai ales ca premisă. Cine ar porni/căți ar face-o? pe urmele unei foste cunoștințe care îți ajunge fără suflare în față, pe masa de disecție, întovărașit de o șaradă în toată puterea cuvântului? Un thriller cu un gust aparte, oriental, de Japonie misterioasă și violentă. **Lee Child, Să nu greșești**. După ce ai citit primul volum al lui Child din seria *THRILLER & MISTERY* de la Editura HUMANITAS, sigur vei vrea să îl citești și pe al doilea „cu Jack Reacher”, scris dur, scrijelit aproape – cu propriul sânge de romancier, pe părete. Pe când scria (și) musca. Mai mincinos cine nu crede. În plus, puteți să mă credeți, Jack Reacher e un personaj care se ține minte, în acord cu lumea dură și, mai ales, cu America de astăzi.

(Mihail Gălățanu)



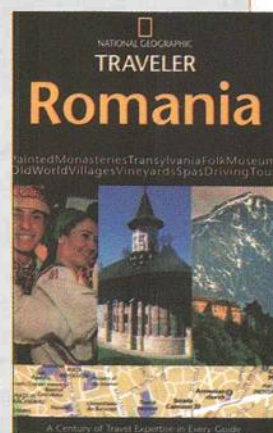
## Un radio **Clever** pentru cei care închid televizoarele: **SMART FM**

Am fost cândva un mare ascultător de radio. Nu neapărat *Europa Liberă* sau *Vocea Americii* – cine și-ar fi închipuit vreodată că o să ajung la Monica Lovinescu, acasă, la Paris, sau la *Free Europe*, la München sau o să schimb bezele amicale cu un erudit anglist devenit om de radio și director la *Voice of America*, precum Andrei Brezeanu. Dar lista poveștilor personale legate de unde f. scurte, scurte și medii ar fi... lungă. Și mai aproape de noi, cu *Invitațiile Euterpei*, unde regretații Iosif Sava și Teodora Albescu au transmis, săptămână de săptămână, an de an, bucuria muzicii. Nu rămân pitite în memoria noastră afectivă *Cotele apelor Dunării*, nici *Teatrul la microfon* și nici buletinele de știri. Nu eram pe vremea aceea nici comunist, nici anticomunist, pur și simplu încercam să trăiesc. Muzica a fost și a rămas una dintre marile mele bucurii. Viața mea s-a strecurat prin decenii în directă conivență cu *Festivalurile Enescu* care s-au tot succedat, cu discurile pe care le-am tot adunat, cu emisiunile radio sau TV care m-au atras din acest punct de vedere. Răsucirile proprii biografiei au făcut să ajung să realizez emisiuni de jazz și să programez și organizez fel de fel de muzici, de toate felurile. La propriu și la figurat. Acum, de când scriu nopțile cronici-povești muzicale legate de sarabanda de concerte din *Festivalul Enescu*, am dat peste un nou post de radio. Așa, în noapte. **SMART FM**. Una, alta, află ce și cum: „bate”, precum telegraful lui nenea Iancu, de curând, și o să străbată undele FM cu și mai multe programe culturalicești. Asta nu e chiar rău. Și nu are decât să mă bucure: era vechea obsesie a prietenului Iosif Sava, care n-a mai reușit să pună pe picioare așa ceva la *MediaPro*. Un post cu muzică și cultură de toate soiurile. Acum sunt toate condițiile ca noul **SMART FM** să devină nu doar o vedetă de știri și caterinci, cum făceam cu ani în urmă, cu Răzvan Exarhu și Andi Moisescu, nu spunem unde, ci chiar un post cu emisiuni de jazz și simfonic, cu muzică de operă și vechile hit-uri ale generației '68, ajunsă la vremea deplinei maturități. Iar singurătatea nopților poate găsi un bun partener de dialog cu ceea ce oferă, culturalicește și muzicalicește **SMART FM**, astfel ca zăpăceala zilelor să devină mai suportabilă. Închizând televizoarele, cum propune fabulosul Stephen King în *Despre scris* (Editura Nemira, 2007, se poate cumpăra la un preț rezonabil... cultural), ne putem redescoperi identitatea printr-o mai bună gestionare a propriilor preferințe. Că sunt *Nopți albe* ale muzeelor din București sau nopți muzicale ale micilor-marilor noastre preferințe. Pasiuni. *Un Radio care te descoperă* merită să fie descoperit. Nu e simplu, dar merită. Încercați și dv., uneori și întâmplarea poate fi un sfetnic bun. Chiar și imediat după *bac*, după un recent divorț sau *When I'm sixty four* al *Beatles*-ilor. Florian Lungu, amicul nostru „Moșu”, e și mai **SMART&clever**. Fără să fie și FM. Audiție plăcută pe 107,3. Și dacă vă invită, veniți acolo. *Brothers!* Fără televizoare.

(Bedros Horasangian)

## România văzută prin ochii **National Geographic**

La începutul lunii septembrie, reședința ambasadorului Statelor Unite a fost gazda recepției prilejuite de lansarea variantei în limba engleză a ghidului turistic *National Geographic Traveler Guide for Romania*. O adevărată bijuterie tipografică, ghidul a fost realizat de către *National Geographic Society*, cu finanțare din partea guvernului american, prin *Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID)*, cu scopul de a promova România ca destinație turistică la nivel internațional. Despre oferta românească în materie de turism, dar și despre „bețele în roate” pe care ni le punem singuri, cum ar fi o infrastructură jalnică și servicii nu dintre cele mai bune, au vorbit Nicholas F. Taubman, ambasadorul SUA, Declan Moore, vicepreședintele *National Geographic Society*, și Lucia Moraru, secretar de stat în Ministerul pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii liberale. În cadrul campaniei de promovare a *National Geographic Traveler for Romania*, Sibiu, capitală culturală europeană, a găzduit expoziția de fotografie *România văzută prin ochii National Geographic*. O parte dintre aceste imagini se regăsesc și în paginile Ghidului. (L.P.)



## Proclamația de la **Pleșcoi**

„Suntem pe cale de a ne pierde identitatea culturală. Sub asaltul consumismului ieftin și facil, a civilizației de tip fast-food, ne pierdem tradițiile. Și, dacă pentru închegarea tradițiilor și afirmarea lor a fost nevoie de sute de ani, le distrugem acum cu viteza cu care mâncăm un hamburger.” Acesta este un fragment din *Proclamația de la Pleșcoi*, în cadrul proiectului *Eva a trăit la Pleșcoi* dezvoltat de Gheorghe Moisescu și artiștii Nicu și Adrian Ilfoveanu la Muzeul Țăranului Român. Manifestarea, care a avut în centru o sculptură în cârnați de Pleșcoi, realizată de către Adrian Ilfoveanu, s-a dorit a fi un protest împotriva dispariției tradițiilor culinare românești și un început în favoarea susținerii preparatelor tradițional românești. (A.G.)



## **Dan Grigore**, 50 de ani de carieră muzicală

„Am apărut pe scenă sub zodia lui Enescu și am purtat-o cu mine din China și Coreea de Nord până în SUA, Israel ori Norvegia”, a declarat maestrul Dan Grigore cu prilejul conferinței de presă care a punctat împlinirea a 50 de ani de carieră muzicală. „Fiecare stagiune am trăit-o ca în vremea copilăriei, cu bucurii și emoții, mulțumiri și nemulțumiri. Dumnezeu mi-a dat și încercări – pe care sper că le-am trecut cu bine – iar eu le-am luat ca pe niște cadouri”, a mai spus cunoscutul interpret. Comuniștii i-au interzis pianistului, în anii '80, concerte și turneele, ca urmare a refuzului oricărui sprijin public pentru Nicolae Ceaușescu. Dan Grigore a marcat jumătate de secol de carieră în cadrul Festivalului *George Enescu* concertând în compania Orchestrei Filarmonicii din Dresda și a dirijorului spaniol Rafael Frühbeck de Burgos. În program: celebra *Rapsodie* de Serghei Rahmaninov, pe o temă de Paganini. (A.G.)





# Remedii naturiste

## pentru îngrijirea părului

Căderile masive ale părului pun pe jar bărbații, dar mai ales femeile. Podoaba capilară ne dă prestanță și frumusețe, iar pierderea ei, uneori ireversibilă, face dificilă, adesea, continuarea unei vieți normale. În farmacii sunt o mulțime de loțiuni care ajută la refacerea părului natural. Unele mai eficiente, altele mai puțin încununat de succes. În paralel cu acestea, există o serie întreagă de tratamente cu produse naturale al căror rezultat, chiar dacă nu este vizibil imediat, se realizează cu brio în timp și prezintă avantajul că nu are efecte adverse.

*Alopecia* reprezintă o zonă de cădere a părului care se localizează cu precădere în zona scalpului, dar ea poate apărea oriunde există fire de păr, adică la subraț, în zona pubiană și la barbă (în cazul bărbaților). Stresul psihic poate duce la căderea părului, de aceea îndepărtarea factorilor stresanți și un tratament local adecvat determină vindecarea 100%. De asemenea, mai sunt răspunzătoare de căderea părului: radioterapia, chimioterapia, unele medicamente și infecțiile microbiene de la nivelul pielii capului.

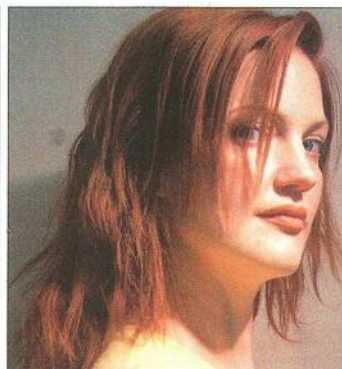
Iată câteva sugestii de tratament naturist culese de revista *Flacăra* pentru dv.

### Oul, un șampon natural

Dacă v-ați săturat de șampoanele pline de chimicale, multe dintre ele favorizând căderea părului, dacă mătreața v-a adus la exasperare, o soluție este să folosiți ouăle de pasăre. Astfel, după ce vă spălați cu săpun pe cap, luați un ou pe care să-l bateți bine-bine și să-l amestecați cu o linguriță de zeamă de lămâie. Apoi, vă clătiți cu apă din abundență. Veți avea un păr strălucitor, iar procedeul ajută la păstrarea scalpului sănătos, fără mătreață.



**Alimentația bogată în semințe de floarea-soarelui, drojdia de bere, uleiul din germeni de grâu, lecitina din soia – toate sunt foarte hrănitoare, având proprietăți favorabile regenerării părului uman.**



### Măduva de vită, bună împotriva alopeciei

Pentru întărirea rădăcinii folosiți un amestec de 300 g măduvă de vită tocată mărunt, fiartă în 250 ml apă. Strecurați zeama și amestecați-o cu alcool dublu rafinat de 70°, peste care puneți o lingură de ulei de ricin și un gălbenuș bătut de ou. Amestecați bine și turnați-vă amestecul pe cap, apoi înfășurați-vă cu un batic și rămâneți așa până dimineața. După ce v-ați trezit, masați-vă pielea capului cu ulei de



măsline. Spălați-vă pe cap. Repetați procedura măcar o dată pe săptămână timp de trei luni.

### Usturoi, gaz lampant și ulei de ricin

Puneți cinci căpățâni de usturoi pisat la macerat în 400 ml de gaz lampant, timp de zece zile. După macerare, luați câte o lingură din această compoziție și amestecați-o bine cu gălbenuș de ou și o lingură de ulei de ricin. Masați-vă capul cu această mixtură, apoi înfășurați-vă capul într-un batic și țineți-l cât suportați mai mult timp. Aplicați tratamentul timp de o lună, de două ori pe săptămână. Procedeul poate fi făcut și cu ceapă pisată și ținută la macerat în gaz lampant.

### Ardeii iute regenerează părul

Zece ardei iuți, tocați mărunt, se pun într-un borcan de 450 g peste care se completează cu alcool de 70° și se lasă la macerat 12 zile. Apoi filtrați lichidul și păstrați-l în sticlute mici, închise la culoare. O dată pe zi, faceți fricțiuni timp de zece minute, la rădăcina părului, cu o lingură din soluția astfel obținută, amestecată cu trei linguri de apă. Părul se va regenera în scurt timp, vor apărea fire de păr chiar și acolo unde căzuse de tot.

### Alte remedii împotriva căderii părului

● Frecții zilnice cu suc de usturoi ● Spălați-vă părul cu ceai de frunze de nuc; acestea nu numai că revigorează părul, dar îi dau o strălucire castanie, fiind un bun colorant natural ● Faceți băi de aburi la nivelul capului, de trei ori pe săptămână, câte 15 minute, pentru a stimula circulația sanguină și implicit creșterea părului ● Masați pielea capului cu ulei de măsline, timp de zece zile ● Faceți baie la cap cu ceai de frunze și rădăcini de urzică în amestec cu rădăcină de brusture.

...rețete culese de **Alice-Claudia Gherman**

Așa cum v-am anunțat, *Laropharm* a lansat pe piață două linii importante de produse, *Linea Sana* și *Linea Vita*. *Ginko Biloba* este un remediu natural, supliment alimentar care încetinește procesul de îmbătrânire. *Spirulina* este recomandată în efortul intelectual și suprasolicitarea sistemului nervos central. *Bilaforte* este un produs folosit în afecțiunile bilei. *3Digest* este echivalentul *trifermentului* conținând pancreatină. *Tusogal* curăță sângele și este indicat în bronșite, *Vitamisol* permite aportul de vitamine și calciu pentru menținerea tonusului.



Trimiteți taloanele pe adresa redacției:  
SC Publicațiile Flacăra SA, Piața Presei Libere nr. 1, cod 013701, sector 1, București până la data de 29.10.2007  
Premiile, constând în suplimente nutritive care nu au nevoie de prescripție medicală, se vor acorda prin tragere la sorți.

Concurs  
**Laropharm**



stil de viață

# Springfield



Pantaloni  
100% bumbac  
Preț 159,90 lei

Hanorac  
bărbătesc  
100% bumbac  
Preț 159,90 lei



Geacă bărbătească  
100% bumbac  
Preț 319,90 lei

# Esprit



Hanorac  
subțire  
100%  
bumbac  
Preț 159,90 lei



Pantaloni blues jeans  
100% bumbac  
Preț 399,90 lei

Jachetă  
100% bumbac  
Preț 349,90 lei



Câștigătorii  
concursurilor  
din Flacăra  
nr. 8-9/2007:

**Europa Travel**  
Szekely Lucia

**Astor**  
Străjescu Mariana  
Tudor Vlad Cluj  
Basamac Mariana  
Tudor Vlad Cluj  
Blejdea Iuliana  
Bucuresti

**Laropharm**  
Căciun Irinel

Anița Alexandra  
Bucuresti

## LA MARQUE

hand made shoes & bags

STR. LUTERANĂ NR. 3

La Marque este un atelier de creație de genți, încălțăminte și accesorii din piele. Toate produsele sunt lucrate manual, din materiale de cea mai bună calitate, aduse din Italia și Franța, iar accesoriiile sunt spectaculoase. Gențile sunt fabuloase, lucrate în regim UNICAT. Show-room-ul se găsește în str. Luterană nr. 3, vizavi de Biserica Luterană, în București. Răspundeți corect la următoarea întrebare și puteți câștiga produse La Marque:

Unde se găsește magazinul La Marque?

Trimiteți taloanele pe adresa redacției:

SC Publicațiile Flacăra SA, Piața Presei Libere nr. 1, cod 013701, sector 1, București  
până la data de 29.10.2007

Trei premii constând în două perechi de pantofi, respectiv o geantă, toate din piele.



## The Body Shop

The Body Shop vă propune pentru luna octombrie gama de produse White musk, care conține produse pentru femei White musk și pentru bărbați White musk for him. În octombrie veți descoperi gama de produse de îngrijire a părului Guarana Berry, care cuprinde: Guarana Berry Volumising Shampoo, Guarana Berry Conditioner și Guarana Berry Volumising Mousse. Gama Guarana Berry conține proteine din soia și grâu care îmbunătățesc structura firului de păr și oferă volum. Rezultatul? Un păr mai viguros și plin de volum. De asemenea, Hi Shine Lip Treatment este un gloss tratament, intens hidratant, cu persistență îndelungată. Răspundeți corect la următoarea întrebare și puteți să vă bucurați de unul dintre produsele The Body Shop:

Care sunt noile game de produse The Body Shop în luna octombrie?

Trimiteți taloanele pe adresa redacției:

SC Publicațiile Flacăra SA, Piața Presei Libere nr. 1, cod 013701, sector 1, București  
până la data de 29.10.2007

Trei premii constând în câte un lapte de corp Coconut Milk.





oriflame

natural swedish cosmetics

 $\beta$ -Prostimuline™

O combinație unică de  
3 ingrediente botanice  
naturale active, inovație  
științifică Oriflame.

## ① Time Reversing Restoring Day Cream

**Cremă restructurantă de zi**

Restructurează și revitalizează tenul matur. Formula sa avansată contribuie la îmbunătățirea fermității, a elasticității și a supleței pielii. Ajută la diminuarea ridurilor și le face pe cele deja existente mai puțin vizibile. Este îmbogățită cu un ingredient de stimulare a nuanței auriu a pielii. 50 ml

## ② Time Reversing Restoring Night Cream

**Cremă restructurantă de noapte**

Trezește-te cu un ten mai ferm, mai suplu, cu un aspect mai tânăr. Formula anti-îmbătrânire a acestei creme intensifică energia celulară, diminuând ridurile și îmbunătățind fermitatea și elasticitatea pielii. 50 ml

## ③ Time Reversing Facial Oil Capsules

**Capsule cu ulei de tratament**

Fiecare capsulă conține o combinație puternică de uleiuri naturale cu efect de hidratare a tenului, vitamina E și ingrediente hrănitoare, care catifelează tenul și diminuează liniile fine și ridurile. Pielea este mai fermă, mai strălucitoare și cu un aspect mai tânăr. 30 capsule

## TIME REVERSING

Odată cu trecerea timpului, procesul de îmbătrânire hormonală afectează negativ aspectul pielii, determinând apariția ridurilor profunde, precum și pierderea luminozității și a fermității acesteia.

Cercetătorii Oriflame au dezvoltat gama Time Reversing, alcătuită din produse destinate îngrijirii tenului matur, uscat. Aceste produse au la bază complexul  $\beta$ -Prostimuline™, inovație științifică Oriflame, o combinație unică de trei ingrediente naturale, care acționează împotriva efectelor îmbătrânirii hormonale. Rezultatul acestei acțiuni sinergice: în 4 săptămâni, pielea este mai fermă, mai strălucitoare, mai catifelată și vizibil regenerată. Mai mult, produsele Time Reversing conțin un ingredient de stimulare a nuanței auriu a tenului, pielea devenind astfel mai strălucitoare.

Gama oferă tenului îngrijirea completă: restructurează și revitalizează pielea pe timpul zilei, acționează pe timpul nopții împotriva îmbătrânirii tenului și netezește și uniformizează pielea. Astfel, în ciuda trecerii timpului, pielea își păstrează aspectul tânăr, frumos și sănătos.

**Pentru un ten tânăr, așa cum te simți tu, folosește produsele din gama Time Reversing de la Oriflame!**



# Women Secreet



sutien Preț 79,90 lei,  
slip Preț 69,90 lei



sutien  
Preț 29,90 lei  
slip  
Preț 29,90 lei



sutien  
Preț 99,90 lei,  
slip  
Preț 39,90 lei



sutien  
Preț 59,90 lei,  
slip Preț 29,90 lei



sutien  
Preț 99,90 lei,  
slip  
Preț 39,90 lei

# Coty prezintă Kate by Kate Moss

## Linia de parfumuri

Apă de toaletă 30 ml, 50 ml, 100 ml Preț 89,90; 114,70; 144 lei

Gel de duș, 200 ml Preț 44,8 lei

Loțiune de corp, 200 ml Preț 44,8 lei

Deodorant, 150 ml Preț 44,8 lei



## horoscop

Cristina Vanea



## Caracteristica lunii octombrie

Conjunctura astrală predispune la implicarea în diverse activități gospodărești. Reparațiile, reamenajările, curățenia generală vor fi la ordinea zilei. Capacitatea de a vă pune ideile în practică va fi mai scăzută.

### Berbec (21.03. - 20.04.)

Dialogul cu cei din jur nu va evolua așa cum vă doriți. Dacă veți reuși să vă păstrați calmul, va fi mai bine pentru toată lumea. În gospodărie este posibil să apară unele stricăciuni care vă vor obliga la cheltuieli peste așteptări. Pe cât posibil, evitați să vă implicați în activități riscante.

### Taur (21.04. - 20.05.)

Situația financiară vă va interesa în mod special în această lună. Veți avea cheltuieli destul de mari, mai ales la începutul lunii, dar veți reuși să vă descurcați cu bine. În a doua parte a intervalului ar fi bine să nu vă grăbiți să luați decizii, deoarece nu veți fi obiectivi și ați putea face greșeli.

### Gemeni (21.05. - 21.06.)

Ați putea face lucruri mari în această perioadă, căci șansa va fi de partea dv. După prima săptămână veți avea ocazia să faceți o investiție sau unele cumpărături importante. Relația cu prietenii va evolua cât se poate de bine, iar sprijinul acestora vă va fi de un real folos în ceea ce veți întreprinde.

### Rac (22.06. - 22.07.)

Veți fi ceva mai dinamic, dar și mai irascibil. Este o bună perioadă pentru a demara activități cu derulare pe termen lung. Unele dintre problemele cu care v-ați confruntat până acum și-ar putea găsi rezolvarea. Oricum, conjunctura astrală vă va favoriza într-o mai mare măsură decât până acum.

### Leu (23.07. - 23.08.)

Sănătatea nu va fi punctul dv. forte, așa că ar fi bine să tratați cu toată seriozitatea orice simptom cu care vă veți confrunta. În plan profesional ați putea face unele mici schimbări, dar înainte de a trece la treabă n-ar strica să vă sfătuiți cu cineva de încredere.

### Fecioară (24.08. - 22.09.)

Aveți suficientă energie fizică pentru a face față cu bine tuturor activităților pe care le aveți în program în această perioadă. Popularitatea dv. este în creștere, așa că veți avea ocazia să vă lărgiți cercul de prieteni sau să vă găsiți noi susținători ai proiectelor pe care le aveți în vedere.

### Balanță (23.09. - 23.10.)

Relația cu superiorii ierarhici va fi ceva mai tensionată în această lună. În plan profesional vă veți confrunta cu situații dificile, a căror rezolvare va necesita un efort deosebit. De energie fizică nu veți duce lipsă, dar veți avea tendința de a v-o risipi în chestiuni minore.

### Scorpion (24.10. - 22.11.)

Este posibil să vi se facă unele propuneri de colaborare pe care va trebui să le analizați cu toată seriozitatea. Partenerul de viață va avea unele realizări în activitățile sociale sau profesionale în care este implicat. În ceea ce vă privește, vă veți bucura de mai multă simpatie în rândul prietenilor.

### Săgetător (23.11. - 21.12.)

La serviciu ați putea demara un proiect de mai mari dimensiuni pe care îl aveți în vedere de ceva timp. O investiție ar putea fi făcută în a doua jumătate a intervalului. Tot atunci ați putea să semnați un contract sau să puneți la punct proiecte de viitor. Inițiativele dv. se vor bucura de succes.

### Capricorn (22.12. - 20.01.)

Lipsa de răbdare vă poate costa mult în ceea ce privește relația cu partenerul de viață sau cu colaboratorii. Încercați să vă gândiți de două ori înainte de a face sau de a spune ceva. Este o perioadă în care este nevoie de răbdare și perseverență în tot ceea ce doriți să întreprindeți.

### Vărsător (21.01. - 18.02.)

Veți avea de făcut față unor activități dificile la serviciu, iar colegii nu se vor arăta prea cooperanți. Starea dv. fizică nu va fi dintre cele mai bune, așa că ați face bine să nu vă implicați în activități care să vă supra-solicite. Este posibil să vă confrunțați cu dureri de cap sau stări febrile.

### Pesti (19.02. - 20.03.)

Interesul pentru chestiunile sentimentale va fi peste nivelul obișnuit; ați putea să faceți o cucerire, ceea ce vă va îmbunătăți starea psihică. Oricum, inițiativele dv. în plan sentimental se vor bucura de succes. Nu vor lipsi nici ocaziile de a petrece clipe excelente în compania celor dragi.



**Un service gândit  
pentru mașina ta!**

**De la noi pleci cu mașina  
pe care ți-o dorești!**



**CITYCENTER**  
*e altceva!!!*

**VÂNZĂRI SERVICE**

Calea Dorobanților 31-33, sector 1, București  
Tel./Fax: 021.210.36.76; 021.210.66.24; 021.212.27.01  
e-mail: cc1@city-center.ro

Piața Presei Libere nr.1, sector 1, București  
Tel.: 021.224.01.81; 021.224.47.38; 021.225.00.86  
e-mail: vanzari@city-center.ro / office@rdsnet.ro



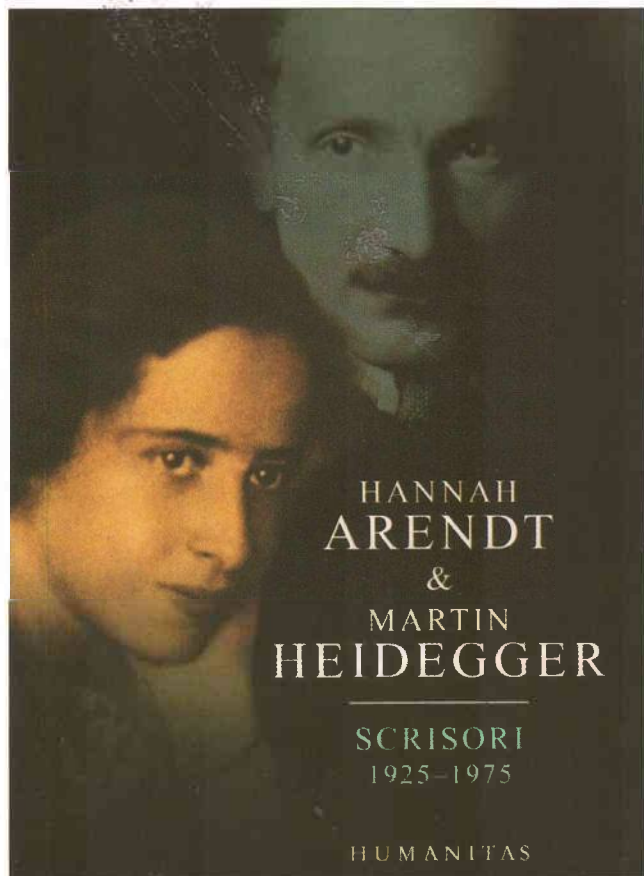
**DAEWOO**  
AUTOMOBILE ROMÂNIA

Telefonul clientului: 0251.544.187  
Asistență tehnică rutieră 24h: 0251.596.767; 0725.511.611  
[www.daewooauto.ro](http://www.daewooauto.ro)

**Cea mai bună garanție oferită de un producător român de autoturisme**



# HEIDEGGER: A-FI-LAOLALTĂ

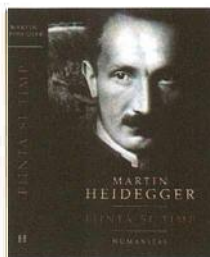


O lucrare monumentală ca *Sein und Zeit* nu are parte niciodată îndeajuns de cronici și primiri la o îmbrăcare în haine noi în limba română (traducerea aparține lui Gabriel Liiceanu și Cătălin Cioabă). Deși au trecut luni bune de la apariția acestei a doua ediții, decodarea cărții de referință, care a marcat începutul secolului trecut (și nu numai), se face ca o dezghecare din fașele unei proaspete lecturi. În dreptul lui Martin Heidegger multă lume obișnuiește să adauge: poate cel mai important filosof al secolului trecut. Alții îl trec în spațiul filosofilor culturii, expediindu-l cu un fel de superioritate care ar trebui să ne facă să nu îl alăturăm, bunăoară, lui Kant. „Încălzirea” cărții se face pornind de la mecanismul întrebării, interogației și „questei” (căutării), cu diferența specifică între *Suchen* și *Untersuchen*: „Orice interogare este o căutare. Orice căutare îți primește orientarea premergătoare de la ceea-ce-este-căutat. Interogarea este căutare cognitivă a ființării cu privire la faptul că ea este și că este

**HANNAH ARENDT & MARTIN HEIDEGGER**  
**Scrisori 1925-1975 și alte documente a apărut, în traducerea lui Cătălin Cioabă și a Catrinelei Pleșu, cuprinzând corespondența lui Heidegger cu Hannah Arendt. Relația lor a devenit mai mult decât o carte, acum mai degrabă o piesă de teatru, intitulată Hannah și Martin, Traducerea unei cărți prezentate anterior, Dincolo de bine și de rău – Friedrich Nietzsche a fost făcută de Francisc Grunberg.**

într-un anume fel. Căutarea cognitivă (*Suchen*) poate deveni „investigare” (*Untersuchen*) atunci când ia forma determinării ce scoate la iveală pe acel ceva în privința căruia se pune întrebarea. Interogării îi aparține, ca interogare privitoare la ceva, ceea-ce-este-vizat-prin-întrebare (*Sein Gefragtes*).” De aici, pleacă în demersul său etimologic și ontologic în același timp, Constantin Noica, în post-heideggerienele sale comentarii „întru”. Heidegger îi este obârșie, ca și Hegel, dar și întemeiere. *Dasein*, noțiunea atât de proprie operelor lui Heidegger, este, de fapt, ființa-care-se-interoghează. „Această ființare, care suntem de fiecare dată noi înșine, și care, printre altele, deține posibilitatea de a fi a interogării, o concepem terminologic ca *Dasein*. „Punerea întrebării privitoare la sensul ființei nu implică cătuși de puțin un «cerc vicios în demonstrație», pentru simplul motiv că în răspunsul la întrebare nu este vorba de o întemeiere deductivă, ci de o scoatere la iveală, prin punere în evidență a unui temei”. Heidegger are, de multe ori, fragmente poetice: „Ființa este de fiecare dată ființa unei ființări. Întregul ființării poate, în diferitele sale regiuni, să devină câmpul în care se petrece scoaterea în evidență și delimitarea unor anumite domenii de lucruri”. *Involuntare* sau nu, ele sunt datorate, de cele mai multe ori, metafizicii cuprinse în text. Tot întrebând despre ființă, se ajunge la definirea existenței. Ea derivă din *Dasein*: „Ființa însăși, la care *Dasein*-ul se poate raporta în cutare sau cutare fel și la care întotdeauna se și raportează într-un fel sau altul, o numim existență.” Până la urmă, omul se dovedește o ființă mai mult temporală. „A fi în timp” și „căderea în lume” devin, la Heidegger, leit-motive ale *Dasein*-ului. „Un lucru e împede: timpul, în sensul de a fi în timp, funcționează drept criteriu al

departării regiunilor ființei” – spune filosoful de la Heidelberg. Structura *Dasein*-ului se schimbă încontinuu: de aceea aproximarea/evaluarea sa – și a ființei – se face atât de greu: „*Dasein*-ul este, în primă instanță și cel mai adesea, acaparat de lumea sa”. Și, în plus, ar trebui să ne închipuim că *Dasein*-ul este ca ochiul unei muște: pluri-fațetat, hexagonal, prismatic; „*Dasein*-ul este ființarea care de fiecare dată sunt eu însumi, ființa ei este de fiecare dată a mea”. Pentru noi-fiecare, „barca ancorată la țarm trimite, în a sa ființă-în-sine, la un prieten despre care știm că iese cu ea în larg, dar și când e vorba de o «barcă străină» ea trimite și atunci la cineva.” Pentru mistic, așa și noi, fiecare dintre noi, trimitem la Dumnezeu. A-fi-laolaltă, a fi-împreună: iată atribute ale *Dasein*-ului. „Acest a-fi-de-aseenea-aici laolaltă cu ei nu are caracterul ontologic al unui fapt-de-a-fi-simplă-prezență-«laolaltă» înăuntrul unei lumi. Acest «laolaltă» este ceva de ordinul *Dasein*-ului, iar «de asemenea» semnifică o identitate a ființei ca fapt-de-a-fi-în-lume de ordinul privirii ambientale și al preocupării”. De aici în consecință, iată, un evantai al concluziei: „Lumea *Dasein*-ului este lume-ămpărtășită (*Mitwelt*)”. Unul dintre capitole se intitulează: *Ființare-simplu-prezență și ființare-la-îndemână*. Poate că dihotomia: ființare-în-fața-mâinii și ființare-la-îndemână ar fi fost mai potrivită pentru înțelegere. Și o observație care mi-a putut servi, și mie, de înțelepciune personală: La granița dintre „pragma”, „res” și „zuhanden”, se vede mai răspicat de ce e nevoie, uneori, de greacă, de germană (și chiar de latină!) în filosofie. Încă o remarcă, poate cumva ușor colaterală: se poate întrezări, din lucrare, cât de în specificul german este „ustensilizarea”. Cât privește excursul în/asupra termenilor heideggerieni, el se vedește cum nu se poate mai util. Esența *Dasein*-ului, ca ființare care este, de fiecare dată a mea: aici se ascunde interpretarea unui termen, *Dasein*, care este mai lunecos decât un păstrăv. El, acest termen, indiferent ce am zice, e piatra de hotar/cheia de boltă a lucrării care încearcă definirea univocă a omului, este ca o funcție în matematică, o derivată, o integrală.

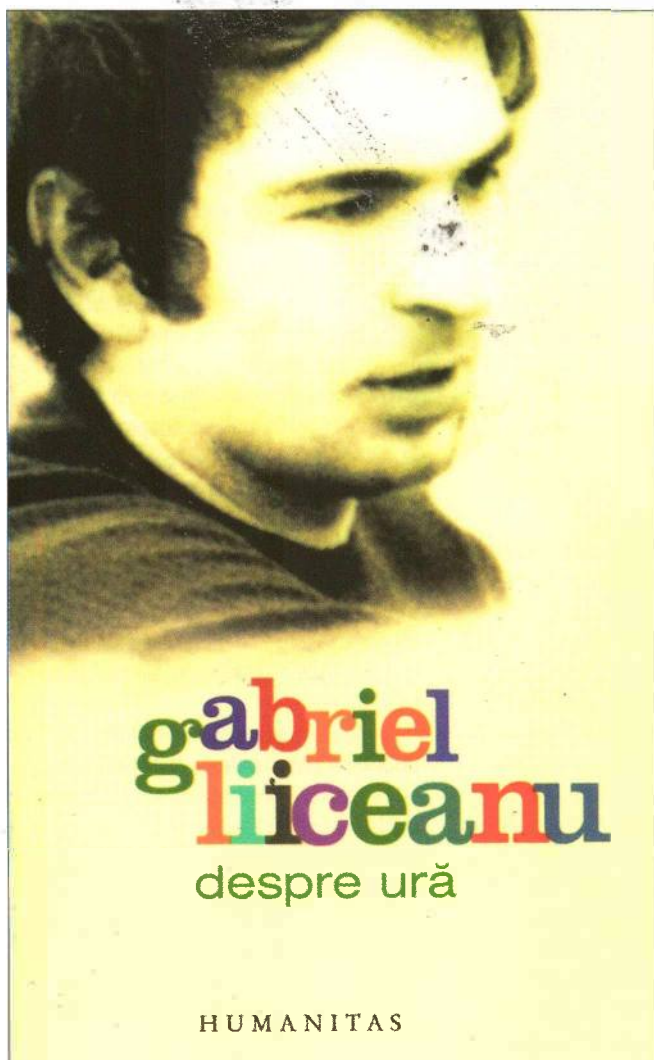


**Până la sfârșit, ajunge *Dasein*-ul să fie, în același timp: a. Putință de a fi; b. Posibilități de a fi; c. Potențlaț d. Urmează să fie; e. Protecție.**

text: Mihail Gălățanu



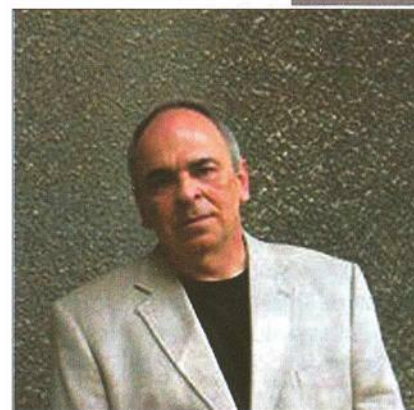
# DESPRE URĂ, CU GABRIEL LIICEANU



**„Am văzut  
pe Dumnezeu către față  
și nu am murit“**

Paradoxal ori nu la prima vedere, cartea lui Gabriel Liiceanu nu e despre ură, ci despre dragoste. „Am văzut pe Dumnezeu către față și nu am murit“. Cam așa e și cu filosofia. Greu e să o vezi la față și să mai poți trăi (la fel) după... Știu asta pentru că, măcar o vreme, am visat să ajung „filosof“. Deși, dacă ne uităm bine, filosofii au parte de cele mai parcimonioase cronică la cărțile

lor. Ele rămân atârinate în eternitate. Să fie contemplate, la rândul lor, numai de fața lui Dumnezeu. Care este, de altfel, nu întâmplător, și miza unei secvențe din cartea lui Liiceanu. Sau *tranzitivitatea divinului*. Ce miză glorioasă și mănoasă! Despre cum (își) trece Dumnezeu chipul în creatura sa poți să scrii o viață întreagă – și după moarte. În cartea *cu pricina*, Liiceanu își propune să dezlege/expună mecanismul iubirii și, deopotrivă, cel al urii: „În fond, putem spune, simplificând, că naturile bune și cele rele se aleg la capătul fiecărei comparații cu celălalt: cei buni termină prin a admira și a iubi ce le este superior sati egal, cei răi, prin a invidia și a urî. Trebuie să am în mine «intenția de dragoste» pentru a mă bucura de reușita altuia și trebuie să fiu, prin chiar alcătuirea mea, deschis spre ură ca să mă bucur de nereușita lui.“ Poate, de asta, Gabriel Liiceanu a făcut, cândva, „exerciții de admirație“, pe itinerariul unei vieți, cea a lui Cioran. Liiceanu mai preia, în aceeași pagină, un fragment din propriul său text anterior, *Ușa interzisă*: „Adevărul este că bine, plin și variat nu se trăiește decât în societățile în care se urăște mult“. Și atunci, ar trebui să ne punem întrebarea: trăim bine, plin și variat? Ca să explice ura în general, G.L. folosește următorul silogism: „Îl urăsc pe celălalt pentru ceea ce el este și eu nu sunt și îl absorb în mine pentru a deveni el. Îl desființez, reînființându-l în mine“. Și, la un moment dat, își pune întrebarea fundamentală: „Are oare ura o istorie? Poate ea să iasă din matca originară, să evolueze, să-și adauge noi trăsături sau, de ce nu, să se transforme radical? Să învingă, de pildă, acest handicap al satisfacției limitate, egalând, și în această privință, iubirea?“ Și răspunsul este *afirmativ*, altfel, poate, n-ar mai fi avut rost cartea. Dar, cred eu, are noimă și răspunsul *celălalt*: nu, ura n-are. Pur și simplu, n-are istorie. Poate cunoaște momente de exaltare în istorie. Poate istoria admite sinusoide ale urii – și atât. Să zicem că o asemenea sinusoidă este



exterminarea *sistematică*, vreme de câteva sute de ani (trei sau patru), a populației băștinașe din cele două Americi cucerite de europeni. A evreilor. A nedogmaticilor, de asemeni *sistematic*, de către Inchiziție. Pulații. Pulații ale istoriei. Convulsii. Dar, pe de altă parte, excelentă intuiția dezvoltării silogismului lui Benda și a prelungirii lui înapoi în timp până la Cain, care nu e *păcatul originar*, ci *crima originară*. Cum bine afirmă Liiceanu, „Ceea ce descoperă, odată cu Marx, sfârșitul secolului XIX este că *ura poate fi organizată*“. Nu că ea nu ar fi fost organizată dinainte, căci ea fusese, de Inchiziție, de colonizatorii imperiului încaș etc., dar ea se organizează acum odată cu acea faimoasă teză a *organizării proletarietului* ca o clasă „*revoluționară*“ în istorie. Un alt comentariu demn de remarcat se face asupra impersonalității la Heidegger (care face carieră în lume, ba chiar și în câmpul ideilor prezente în operele scriitorilor români – vezi, de ex., Nichita Stănescu): „Este interesant cum trei cărți venite din trei culturi diferite, dar scrise (sau apărute) la minimă distanță una de alta – *Ființă și timp* (a lui Heidegger), *Revolta masei* (a lui Ortega y Gasset) și *Trădarea intelectualilor* (a lui Benda) – pun în lumină, independent una de alta (și chiar o fac, cu mijloace teoretice diferite), un același fenomen: impersonalul“. Cu, imediat, diferența specifică la filosoful german: „La Heidegger, spre deosebire de ceilalți doi autori, acest fenomen nu pare să fie limitat la o epocă anume, ci este inclus în înseși structurile de constituție ale ființei umane“. Impersonalul, la Heidegger: Principiul, același, lucrează în noi, cum ar spune un mistic, să zicem Vasile Lovinescu. Remarcabil, nu? – cum personalitățile vorbesc despre impersonal...

text **Mihail Gălățanu**



# Roxana Roseti: „Ziaristica este gangsterism politicos!”

Roxana Roseti are 36 de ani și este editor pe ediție specială și pe *Jumalul de duminică* în compania Jurnalul. Practică gazetăria de zece ani, iar la *Jumalul național* a sosit acum șase ani. A început la agenția de știri Rompres, „o școală foarte bună pentru ziaristi”, consideră Roxana. Numai că la o agenție de știri nu poți face literatură, ori tocmai acest gând a împins-o să-și caute locul în altă parte. Sorții au făcut ca răspunsul la frământările ei personale să îl găsească la Jurnalul național.



rubrica fotografie în jurul lumii sau fotografie de jurnal – fotografie de jurnal înseamnă tot ceea ce fotografiază fotoreporterii noștri când pleacă pe teren; la fotografie în jurul lumii intră chiar și fotografiile de vacanță ale redactorilor noștri care au călătorit undeva prin țară ori străinătate. Mulți dintre oamenii care scriu la *Jumalul de duminică* sunt oameni care de obicei se ocupă în timpul săptămânii de alte departamente – social, politic. La începutul *Jumalului de duminică* am fost asediată de

## De ce a apărut și un Jurnal de duminică?

– Nu a fost în primul rând *Jurnalul de duminică*, întâi au fost edițiile speciale – care mai sunt încă – și, după aceea, a venit *Jurnalul de duminică*. Mai precis, ediția de duminică a luat startul pe 19 februarie 2006. A trecut și trece atât de repede timpul, încât nu realizez că se fac anul viitor doi ani de la primul său număr. Ideea a aparținut lui Marius Tucă. Intenționa să facă gestul de mult timp, simțea că *Jumalul național* ar trebui să aibă și o ediție de duminică.

## Care este definiția unui ziar de duminică?

– De multe ori și eu mi-am pus întrebarea asta: care este definiția unui ziar de duminică? Atât cititorul cât și telespectatorul, publicul mass-media în general, au devenit cu totul imprevizibili, în consecință, tot timpul trebuie să fii într-o competiție. Nu o competiție cu orice preț, ci mă refer la o competiție cu tine însuși în care trebuie să-i dai cititorului tot timpul ceva care să îi atragă atenția în mod plăcut, să-i suscite interesul, să-l culturalizeze, ceva la care să spună *chestia asta nu am mai citit-o de mult!* Eu nu aș merge pe ideea că ediția de

*Jumalul de duminică* este un număr la care se lucrează cu toată redacția și doar sâmbătă, când rămân paginile la zi, se lucrează cu un grup mai mic pentru paginile care mai trebuie terminate și pentru „punerea în scenă” a ziarului. Nu este foarte greu, e chiar foarte plăcut să muncești la un ziar de duminică, dar trebuie lucrat cu foarte multă atenție.



duminică trebuie să fie un ziar de cancan sau de bârfă etc. Duminică într-adevăr înseamnă odihnă, relaxare, dar în nici un caz plictis. A nu avea plictis, ci a avea un ziar care îți oferă din toate câte ceva, chiar și cancan, însă, un cancan elegant, este cu totul altceva. Așadar, definiția unui ziar de duminică ar fi: un ziar care îți oferă puțină neodihnă! Un ziar cu articole care te pun pe gânduri.

## Ce tiraj are Jurnalul de duminică?

– *Jumalul de duminică* are între 50.000 și 60.000 de exemplare.

## Se vinde Jurnalul de duminică?

– Știi ce făceam la început? Leșeam duminica și urmăream să văd dacă oamenii cumpără acest produs nou, într-un format mic, drăguț, simpatic...

## Mai tabloid un pic?

– Nu aș spune „tabloid”, pentru mine e un format neobișnuit, comod, ușor de citit, ușor de păstrat și îndosariat, ușor de luat duminica la iarbă verde. De exemplu, cum e *USA Today*, care are o formă ciudată, o formă de dreptunghi pe care o poți împături de două ori și-l bagi în buzunar. Dar să revin! Urmăream lumea să văd dacă se cumpără sau nu ziarul nostru. Lumea îl lua să vadă despre ce este vorba, să vadă dacă e interesant ori nu, despre ce se vorbește ș.a.m.d. Urmăream să văd ce rubrici se citesc – oamenii se fixează pe rubrici, e o reacție firească – cititorii au rubricile lor preferate. După ce cumpărau *Jumalul de duminică* îi vedeam cum îl deschid direct la pagina care îi interesa, pentru că acolo aveau un serial sau nu știau ce informație, de exemplu pagina lui Zdreanță, unde pot citi despre nu știu ce animaluț, sau la

o mulțime de oameni de la politic care voiau să scrie la pagina despre copii sau la destinații turistice. Peste noapte au apărut oameni care au vrut să scrie de plăcere și despre altceva decât fac în mod uzual. Am un coleg care e pasionat de OZN-uri, nimeni nu știa până nu a apărut *Jumalul de duminică* și a început să scrie. Multe rubrici sunt rubrici fixe, dar există și rubrici mobile, în funcție de cum apar subiectele.

## Unde se situează Jurnalul de duminică între ziarele de duminică?

– Când ne-am hotărât să realizăm o ediție duminicală a *Jumalului* erau pe piață *Evenimentul de duminică* și *Libertatea de duminică*. Din start nu a existat ideea de concurență. Fiecare are specificul lui, are subiectele lui și nicio dată nu copiezi. A copia e cea mai mare greșală. A, da, poți să șochezi, în felul tău, poți să ai o viziune care să uimească! Știi, ziaristica este gangsterism politicos. Este gangsterism cu zâmbet politicos și întotdeauna când ești gangster, dar ești și politicos, este cel mai bine. Nu e vorba de concurență, mai stai, citești, ca să vezi ce subiecte mai sunt. Normal, și alții ne citesc pe noi și noi îi citim pe alții. E cam aiurea să asociezi *fairplay*-ul cu gangsterismul, dar ideea de *fairplay* e OK. Bine, până vine cineva și îți distruge acest nimb de *fairplay*. Nu suntem la concurență fiindcă subiectele sunt altele, chiar și așezarea rubricilor în sine e diferită, personajele sunt altele, fiecare are stilul lui.

text Alice-Claudia Gherman

foto Octavian Tîbăr





**SMART**

GOLD RADIO

**107.3 FM**

best music ever



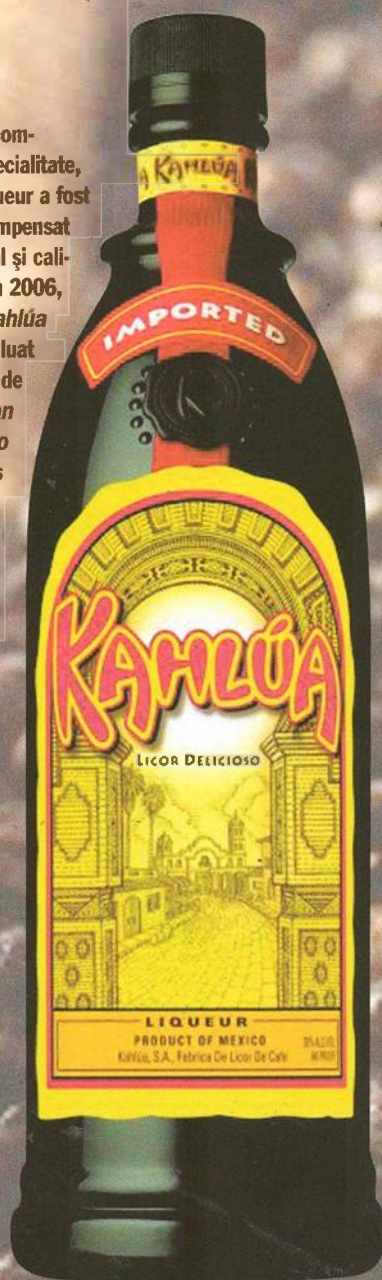
UN RADIO CARE TE DESCOPERĂ  
[www.smartfm.ro](http://www.smartfm.ro)



# Kahlúa, un amestec

Dacă aveți poftă să vă îndulciți la aperitiv, o soluție ideală este un liqueur de cafea simplu cu gheață sau în combinație într-un cocktail. **Kahlúa** este produs din cea mai bună cafea **Arabica** cultivată în provincia Veracruz din Mexic care îi dă o aromă aparte. A câștigat numeroase premii pe plan internațional, iar la ora actuală este una dintre cele mai bine vândute băuturi din lume. Consumatorii de **Kahlúa** sunt mai ales tineri, interesați de noi experiențe în materie de arome. Cunoscătorii știu despre ce e vorba!

Prezentat la mai multe competiții de specialitate, acest liqueur a fost mereu recompensat pentru gustul și calitatea sa. În 2006, **Kahlúa** și **Kahlúa Especial** au luat medalia de argint la **San Francisco World Spirits Competition**. La fel s-a întâmplat și în 2007, la același concurs.



Prima dată a fost produs în Mexic în 1936 și poate fi considerat singurul liqueur original de cafea din lume. În prezent, **Kahlúa** este una dintre cele mai bine vândute băuturi din lume. A fost primul liqueur ajuns în topul 20 al băuturilor comercializate în întreaga lume. Amestecul delicios din care este produs și istoria sa exotică stau la baza conceptului de marketing *Everyday Exotic* prin care este prezentat pe piață. Energia unică adusă de **Kahlúa** de fiecare dată când este consumată provine de la cafeina din cafea și de la zahărul extras din trestia de zahăr cultivată cu cea mai mare grijă. Gustul exotic al acestei băuturi o recomandă ca fiind cea mai bună alegere atunci când aveți poftă de ceva bun. Cele mai cunoscute cocktail-uri la care este folosită sunt: **Kahlúa White Russian** sau **Kahlúa Black Russian** la care se adaugă gheață, lapte ori frișcă, și **Kahlúa Sparkling Water**. Lansată în 2002, **Kahlúa Especial** are un gust puternic datorită faptului că are cu 30% mai puțină cafea decât prima variantă. Faptul că are cu 35% mai mult alcool o face să aibă un gust pronunțat de rom. Cel mai bine este să o beți cu gheață sau combinat cu **Martini**. **Kahlúa Drinks To Go**, cu 5% alcool, oferă un gust excelent de **Kahlúa** fie că sunt servite reci sau la temperatura camerei. **Kahlúa Drinks To Go** poate fi

folosită la prepararea unui mare număr de cocktail-uri delicioase: **White Russian**, **Kahlúa & Milk**, **B-52**, **Toasted Almond**, **Mudslide**, **Vanilla White Russian** și, mai nou, **Chocolate Latte**, lansat de curând.



## Un amestec delicios de cafea, caramel și rom

Gustul delicios și plăcut al **Kahlúa** este cunoscut în întreaga lume. La prepararea sa sunt folosite boabe de cafea **Arabica** cultivată în statul Veracruz din Mexic. În această regiune este întâlnit un climat tropical perfect. Aici, la o altitudine între 900 și 1.400 de metri peste nivelul mării, se obține o recoltă de cafea cu boabe de dimensiuni potrivite și cu o aromă deosebită. Boabele sunt culese manual când sunt încă verzi, sunt prăjite și măcinate, iar din ele se extrage cafeaua, apoi se adaugă zahărul. Aceștia sunt primii pași pentru obținerea gustului extraordinar al acestei băuturi care poate



# ec mexican exotic

fi servită și ca un aperitiv. Dacă ar fi să îi dăm o definiție, am putea spune că este un amestec de boabe de cafea Arabica 100% pură cu un gust dulce dat de caramel și de rom.

*Kahlúa Especial* este produsă asemeni variantei de bază, doar că ultimul pas, atunci când se adaugă zahărul, este un pic diferit. Diferența constă în faptul că este mai puțin dulce și are mai mult alcool. Acest lucru o face să aibă un gust apropiat de espresso. *Kahlúa Especial* se bea în combinație cu gheață sau cu *Martini*. *Kahlúa Ready-to-Drink* este o variantă specială pentru party-uri ce poate fi oricând amestecată cu gheață.

## Cele mai bune rețete de cocktail-uri

Consumatorul de *Kahlúa* este tânăr, cu vârste între 25 și 35 de ani, dornic să experimenteze tot ceea ce este nou. Iar pentru a fi mereu la curent cu noutățile legate de acest brand, puteți accesa site-ul [www.malibu-kahlua.net](http://www.malibu-kahlua.net). Foarte bine organizat, mereu actualizat, plin de lucruri interesante și cu o prezentare grafică de excepție, va fi cu siguranță o plăcere să îl vizitați și să vă informați despre tot ceea ce este legat de această băutură. Tot aici veți găsi și câteva rețete de cocktail-uri pe care le puteți experimenta

acasă. Dar cum cel mai plăcut este să servești un cocktail care arată bine la o terasă, vă oferim câteva repere pentru a ști ce să comandați atunci când vreți să beți ceva bun și să vă simțiți bine.

text Raluca Șeinou



### Kahlúa Yukatan sling

30 ml Kahlúa  
30 ml Beefeater gin  
20 ml liqueur de cireșe  
30 ml suc de lămâie (lime)  
30 ml suc de ananas

Club soda

Combinați toate ingredientele într-un pahar înalt, adăugați gheață, iar la final puteți orna paharul cu coajă de portocală.

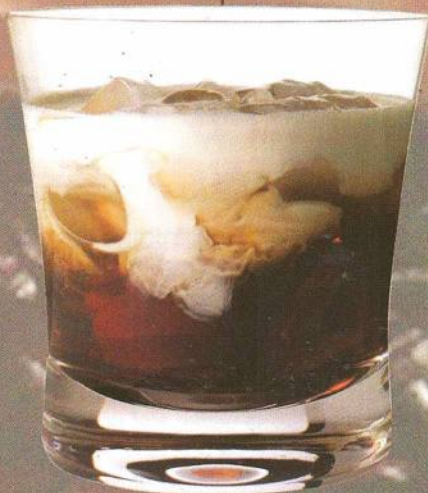


înalt cu gheață și adăugați Redbullul.

### Kahlúa Black Russian

60 ml Kahlúa  
30 ml votcă

Turnați cele două ingrediente într-un pahar de whisky umplut cu gheață.



### Kahlúa Matador

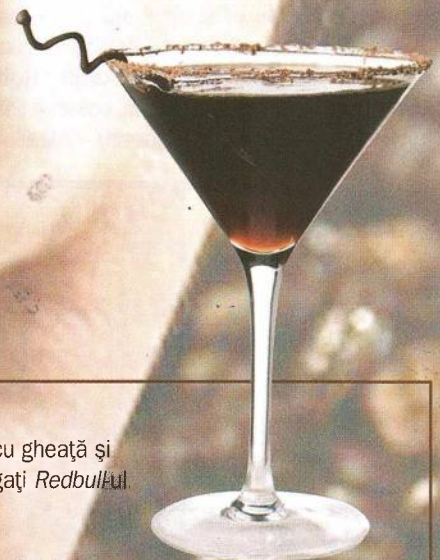
40 ml Kahlúa  
40 ml Redbull  
20 ml suc de lămâie (lime)  
10 ml de sirop preparat din zahăr și apă

Amestecați Kahlúa, sucul de lămâie și siropul într-un shaker cu un pic de gheață. Turnați amestecul într-un pahar



### Kahlúa cu lapte

30 ml Kahlúa  
Turnați Liqueurul într-un pahar înalt cu gheață, apoi adăugați lapte.





# Surprizele toamnei

Pentru *Tritonic*, această toamnă va fi literară sau nu va fi deloc, ca să parafrarez vorbele cuiva.

De aceea ne-am concentrat eforturile asupra colecției *LIT*, la care am adăugat celor patru volume publicate în luna mai încă opt titluri care vor ieși pe piață până la *Târgul Gaudeamus*. Acestea sunt: Neil Gaiman – *Nicăieri*, Camille DeAngelis – *Mary renăscută*, M. John Harrison – *Alpiniștii*, A.L. Kennedy – *Paradisul* și cărți ale unor tineri autori români aflați la primul roman: Zully Mustafa – *Strugurii s-au copt în lipsa ei*, Marian Coman – *Testamentul de ciocolată* sau la al doilea: Lorena Lupu – *Bătăușu' de câmpii*, laolaltă cu un autor pe care-l știm foarte bine, Mihail Gălățanu, cărui îi vom publica volumul *Strada Plantelor și alte povestiri*.

Celelalte colecții își urmează și ele cursul firesc, pentru amatorii de literatură fantasy & science fiction vom avea Roger Zelazny – *Mâna lui Oberon* și *Nobilii haosului*, Kim Stanley Robinson – *50 de grade sub zero*, Brandon Sanderson – *Elantris*, colecția *Publicistică* va continua cu volume de Valentin Protopopescu – *Mintea și mușchii*, Robert Șerban –

*Ochiul cu streășină* și Bogdan Suceavă – *Distanțe, demoni, aventuri*.

Pasionaților de cărți polițiste, colecția *crime scene* le va oferi trei titluri: Oliver Bottini – *Crimă Zen*, Robert B. Parker – *În gura presei*, și un roman al unui autor român (n-am mai văzut de mult așa ceva), Bogdan Hrib – *Filiera grecească*. Rămânând în aceeași zonă a romanelor de suspans, vom lansa în octombrie o nouă colecție, *Thriller*. Prima apariție: Jennifer Egan – *Închisoarea de piatră*.

Iar pentru cei care s-au obișnuit cu volumele noastre *hardcover* din colecția *Premium*, tot în luna octombrie va apărea *Soția călătorului în timp*, un roman de dragoste de Audrey Niffenegger.

Cititorii noștri vor putea găsi toate aceste noi apariții, dar și pe cele mai vechi, pe noul site al editurii, transformat în librărie virtuală: [www.tritonic.ro](http://www.tritonic.ro).

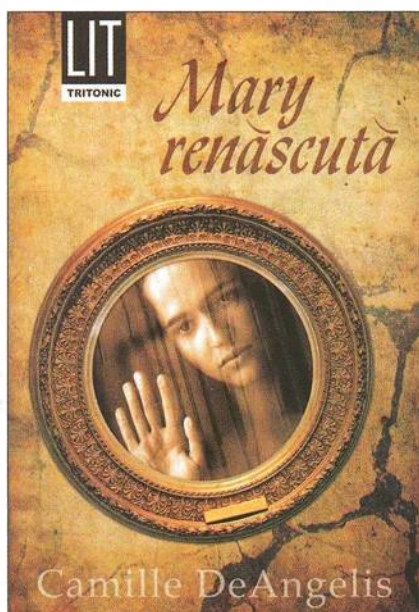
Sper să avem o toamnă plăcută împreună.

Michael Häulică  
Redactor-șef *Tritonic*

## Camille DeAngelis – *Mary renăscută*

Lucy Morrigan, o tânără cercetătoare în domeniul geneticii, trăiește împreună cu iubitul ei, Gray, în vechiul conac al familiei. Înconjurată de patru generații de haine, fotografii, mobile și amintiri, viața lor se desfășoară la distanță de lumea modernă; excepție făcând laboratorul suprautilat din pivniță.

Frustrată de eșecurile ei în încercările de a avea copii și de o carieră modestă, Lucy se hotărăște să facă ceva pentru a și le împlini pe amândouă. Folosind o picătură de sânge colectată de pe o batistă găsită în podul casei, ea încearcă, și reușește, s-o cloneze pe bunica ei, Mary. Dar în loc să obțină un copil, Lucy aduce la viață o Mary de douăzeci și doi de ani. Aceasta se trezește într-un soi de déjà vu: vie într-o casă care nu mai este a ei, înconjurată de obiecte care i-au aparținut într-o viață pe care deja a trăit-o, dar pe care nu și-o



mai amintește.

Un debut remarcabil, *Mary renăscută* propune o analiză a consecințelor dorințelor noastre.

Site: [www.camilledeangelis.com](http://www.camilledeangelis.com)

## Neil Gaiman – *Nicăieri*

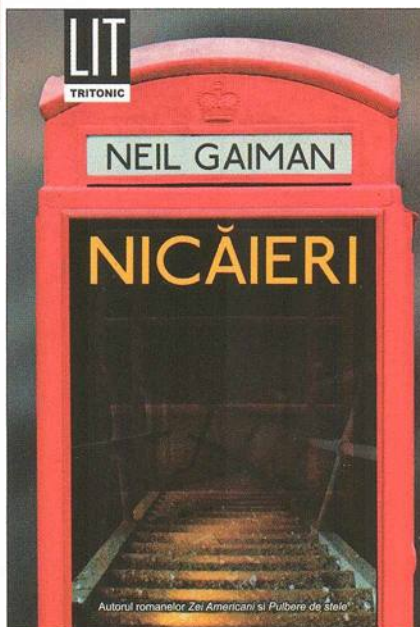
La puțin timp după ce se mută în Londra pentru o nouă slujbă, viața lui Richard Mayhew, altfel banală, trăită între hârtiile de valoare de la birou și serile sofisticate pe care le preferă logodnica sa mondenă, se schimbă pentru totdeauna odată cu descoperirea unei fete

care sângerează pe trotuarul londonez, sub privirile nepăsătoare ale trecătorilor. În ciuda amenințărilor cu ruperea logodnei, pe care Jessica le face în speranța că îl va convinge să o urmeze la întâlnirea cu șeful ei, Richard se hotărăște să o ajute pe fată și o duce în apartamentul său.

De cum poate vorbi, tânără își rostește straniul nume – Door – și îl roagă să dea de urma celui ce își spune Marchizul de Carabas, singurul care o poate ajuta. Odată găsit și adus, cei doi dispar în grabă din locuința lui Richard, iar el se întoarce la existența sa obișnuită sau, cel puțin, așa intenționează să facă.

Numai că, în mod ciudat, a devenit invizibil pentru ceilalți oameni...

Site: [www.neilgaiman.com](http://www.neilgaiman.com)



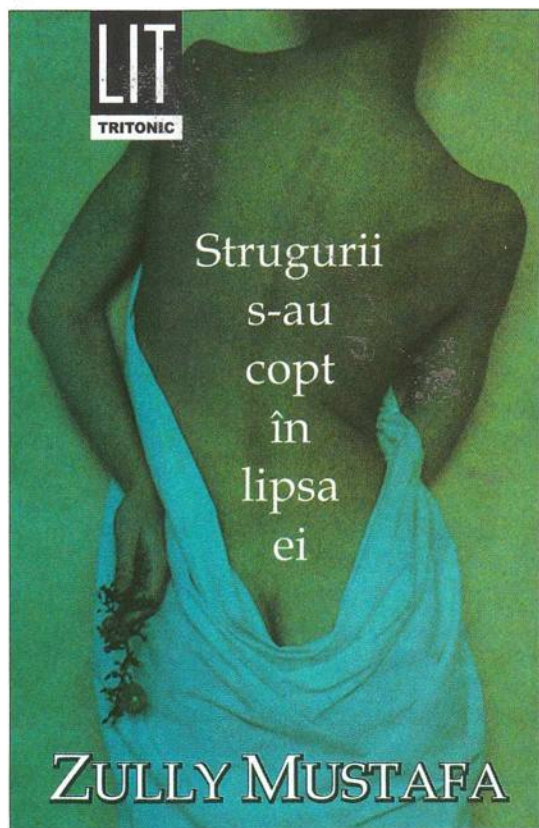
## Zully Mustafa – *Strugurii s-au copt în lipsa ei*

O poveste autentică despre doi tineri care se iubesc în contratimp, iar pentru că nu sunt în stare să-și acordeze sentimentele, distanța pare să le fie potrivnică. Un roman de dragoste ale cărui nevroze par să se întindă peste orașul în care se petrec atât de puține lucruri. Un oraș-capcană din care puțini reușesc să scape și să-și urmeze dorurile de ducă. Tineri debusolați care încearcă să-și croiască un drum în viață, fără să-și



# Tritonic

La două mii de ani după Apocalipsă, Shriahul celor O Mie de Temple a declarat Războiul Sfânt pentru a smulge Orașul Sfânt al Ultimului Profet din mâinile locuitorilor infideli. Spioni, vrăjitori, războinici își unesc destinele în peste patru mii de ani de istorie. A doua Apocalipsă este



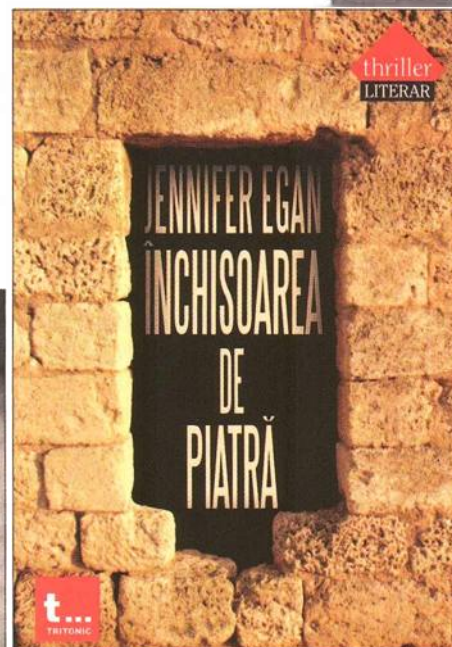
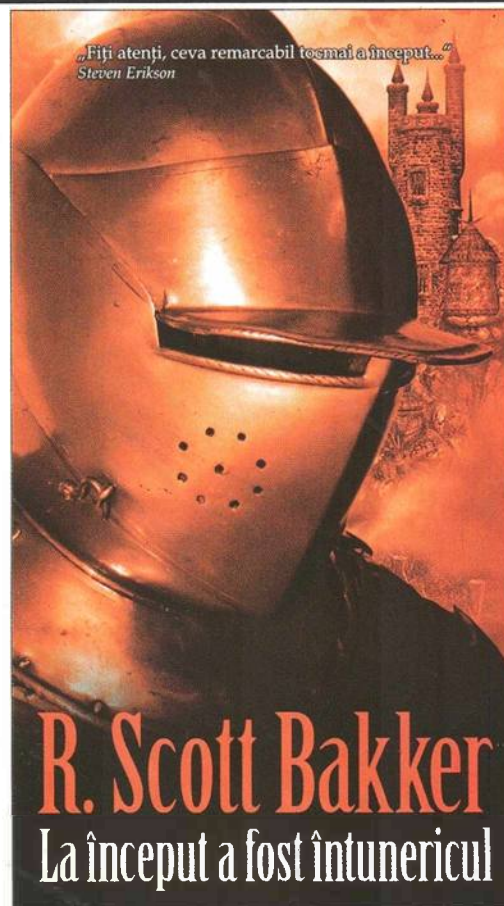
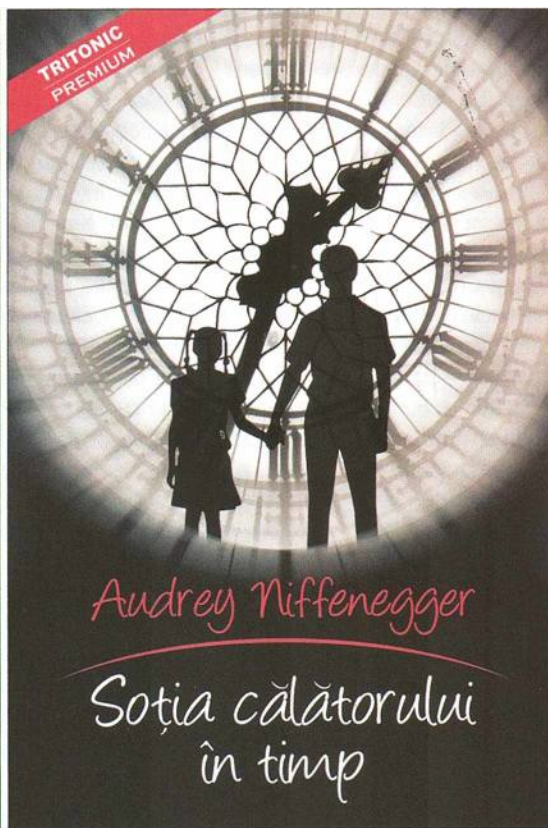
anuleze devenirea spirituală. Un roman sudat din stări febrile și căutări interioare, care se construiește din praf și ură, dar care se transformă treptat în lumină și poftă de viață. Este de asemenea și povestea unei mari prietenii, de altfel liantul cel mai puternic al cărții, încât nu-ți poți da seama ce anume contează mai mult, această prietenie, reală și ea, sau iubirea care este disecată la rece ca de bisturiul unui chirurg?

Blogul autoarei:  
<http://zully-mustafa.weblog.ro>

## R. Scott Bakker — *La început a fost întunericul*

Primul volum al trilogiei *Prințul Nimicului*

„Aceasta este povestea unui măreț și tragic război sfânt, a marilor facțiuni care au urmărit să-l ia în stăpânire și să-l pervertească, și a unui fiu aflat în căutarea tatălui. Și, cum se întâmplă cu toate poveștile, noi, supraviețuitorii, îi vom scrie finalul”, spune un personaj în prologul acestui prim volum al trilogiei *Prințul Nimicului*.



aproape. Și „nu poți înconjura cu ziduri ceea ce a fost uitat”.

Site: [www.princeofnothing.com](http://www.princeofnothing.com)

## Audrey Niffenegger — *Soția călătorului în timp*

Când Henry a cunoscut-o pe Clare, ea avea șase ani, iar el avea treizeci și șase. S-au căsătorit când ea avea douăzeci și trei, iar el avea treizeci și unu. Pare ciudat, dar nu e, pentru că Henry este unul dintre primii oameni diagnosticați cu cronoafecțiuni: din când în când ceasul lui genetic se resetează și se trezește aruncat în viitorul sau în trecutul său. Cu aceasta au a se înfrunta cei doi eroi ai romanului, un bibliotecar și o studentă la arte, cu aceasta are de luptat dragostea lor.

„Am vrut să scriu despre o căsnicie perfectă care este pusă la încercare de ceva ce se află în afara controlului celor doi.” (Audrey Niffenegger)

Site: [www.audreyniffenegger.com](http://www.audreyniffenegger.com)

## Jennifer Egan — *Inchisoarea de piatră*

Doi veri se întâlnesc în Europa pentru a renova un vechi castel. Howard, în prezent milionar, a fost, în copilărie, victima unei farse pe care i-a înscenat-o Danny care, dintr-un copil cuminte, lădat de toată lumea, a ajuns un pierde-vară. Suspiciunea că vărul său caută să se răzbune pentru farsa din copilărie începe să prindă contur în mintea lui Danny. Totodată, izolat de lume, subconștientul tulbure al lui Howard caută să repună în scenă trauma suferită...

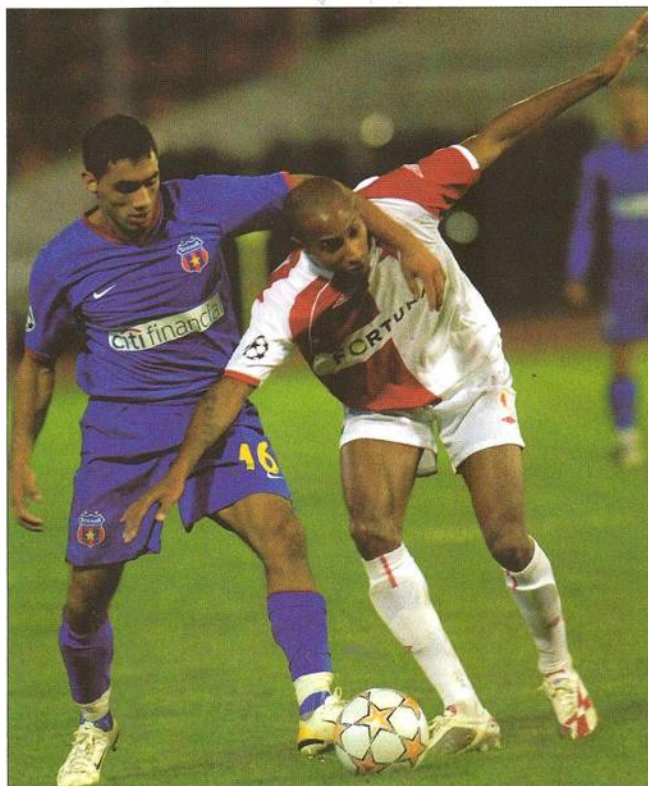
Site: [www.jenniferegan.com](http://www.jenniferegan.com)



# Între megalomanie și paranoia

**Megalomanie și paranoia = manifestări patologice, prima conștând dintr-un delir de grandoare, a doua însemnând orgoliu și susceptibilitate exagerate, interpretări false, gândire greșită; în multe cazuri apar reacții agresive (cf. Mic dicționar enciclopedic, 2005).**

**Dacă și Bănel Nicolită (stângă) n-a fost în apele lui... (Slavia - Steaua 2 - 1).**



Și ce dacă am intrat matematic în toamna astronomică? Diagnosticul care se poate pune fotbalului nostru este unul singur: bolnav, de sus și până jos! Chiar dacă nu incurabil. Speranțe de însănătoșire ar mai fi. Dar, să le luăm pe rând. Onorabilul președinte al FRF, Mircea Sandu, visează cu ochii deschiși că UEFA vă face imprudența de a ne acorda organizarea unui turneu final de Campionat European sau măcar a unei finale de Cupa UEFA. Uitănd, pare-se, ce infrastructură mizerabilă avem, cu stadioane vechi de 30-40 de ani, iar jumătate dintre cluburile din prima Ligă nu au instalații de nocturnă, întrecerile din primele etape disputându-se la limita riscului maxim pentru jucători pe canicula din acele zile. Dar mai știi, probabil Nașu' crede că prietenul Mario Lefkaritis din Insula Afroditei îl poate ajuta mereu, așa cum a făcut-o când am organizat în 1998 turneul final al C.E. de tineret. Am spune, însă: cu ce folos? România a ocupat ultimul loc dintre cele opt participante! Aha! Nu cumva asta e soluția să mai scoatem și noi capu' în lume, că ne-am saturat să tot privim la televizor C.M. și C.E.?

Dar Mitică Dragomir al nostru de la Liga profesionistă, „oracolul din Bălcești”? Nu este el plin de fumuri că România se

află pe locul 12 în clasamentul FIFA, iar bietul nostru campionat în *top ten*-ul european? Doamne, și cum își mai pasează de frumos cei doi amintii mai sus, comisiile și comițiile care nu arată altceva decât inconsecvență în luarea deciziilor! Nici fostul internațional Ionuț Lupescu, acum director general la FRF, nu suferă de un exces de modestie, doar știm ce părere nemaipomenită are despre sine de când a fost împuternicit hodoronc-tronc să delege brigăzile de arbitri.

Ei, dar am dat destul ocol și ar cam fi cazul să intrăm în curțile din Ghencea și Ștefan cel Mare. Căci acolo ce găsim? În prima, o grădină cu de toate, căci Dumnezeu e invocat și implorat cu tot felul de danii, deși păcate se fac la tot pasul. Am asistat cu nespusă jale în ultimul timp la cacealmaua pe care a înghițit-o fostul mare jucător Gică Hagi atunci când, orbit de dragostea sa pentru *Steaua*, și-a expus imaginea și a acceptat să-i fie antrenor. Ne este pur și simplu jenă să rememorăm insultele, jignirile și umilintele la care a fost supus până și-a luat lumea în cap, renunțând (superb gest!) să ia măcar vreun leu de la finul său, deși i s-ar fi oferit vreo 530.000 de euro. (În paralel, portughezul Jose Mourinho, demisionat de la *Chelsea*, are destule șanse de a obține vreo 30-40 milioane de euro de la patronul rus Roman Abramovici, care și-a pierdut la fel uzul rațiunii.) Nu contestă nimeni că Gigi Becali a investit sume serioase (dar a avut și profit de pe urma participării precedente în *Liga Campionilor* sau a vânzării unor jucători), dar să ajungi până acolo încât să impui formula de echipă sau de joc după criteriile care scapă percepției normale? Să recurgi la tot felul de stratageme ademenind jucători ai echipelor adverse (vezi cazurile *Oțelul*, *Unirea Urziceni*, ce-ă fi fost și în sezonul trecut cu suspiciunile față de cei patru jucători de la *CFR Cluj*), iar ultima poantă – să-l momești pe Marius Lăcătuș ca antrenor din iarnă pentru a o mai lăsa mai moale cu *UTA*? Să gonești cu sacoașă de bani după *Gloria Bistrița* ca să-i încurce pe rapidiști? Să-i plătești pe cei de la *Dinamo* (declarații retractate și reinterpretate ca un „spirit de glumă”)? Să nu ai simțul măsurii și să crezi că vei câștiga grupa din *Champions League*? Să lași să scape zvonul că jucătorii de la *Gloria Buzău* ar primi fiecare câte 10.000 de euro dacă i-ar frâna pe giuleșteni?

Grandomania a fost la mare cinste și în tabăra (era să spunem cotețul) „câinilor roșii”. De la fumul din trabucul directorului general Cristi Borcea și până la interviurile „pe sticlă” ale omniprezentului acționar Vasile Turcu, declarațiile pompoase au zburat încontinuu, dar rezultatele în teren s-au risipit tot ca fumul. Având și ghinionul ca *Manchester United* sau *Chelsea* să nu fi câștigat trofeul, ceea ce le-ar fi permis accesul direct în grupe, dinamoviștii au fost redirectionați de *Lazio* în *Cupa UEFA* unde au călcat din nou strâmb în fața celor de la *Elfsborg*. Ca de obicei, antrenorul plătește, astfel că Mircea Rednic a fost înlocuit cu Walter Zenga, cel care „amușina” (splendidă expresie a unui confrate!) pe lângă marile cluburi din România.

În altă ordine de idei, vocația de a ne terfeli gloriile este parcă un apanaj al oficialilor de la Timișoara care nu pierd nici un prilej în a-l contesta pe Dorinel Munteanu oriunde s-ar afla prin fixația de a solicita controlul antidoping al acestuia! Norocul este că „neamțul” își vede de treaba lui ca jucător, iar ca antrenor, iată, echipa sa, *FC Vaslui*, se află pe locul 2 după opt etape, în urma *CFR-ului Cluj* al lui Ioan Andone și înaintea *Unirii Urziceni* a lui Dan Petrescu. Ajunși la a privi clasamentul, *Universitatea Craiova* se lăfăie în postura de „lanternă roșie”, și aici întâlnind un caz de patron-finanțator (Adrian Mititelu) care vedea fosta „campioană a unei mari iubiri” drept candidată la titlu, dar care a contabilizat șapte înfrângeri consecutive...

Cât privește echipa națională, aceasta se află înaintea meciului decisiv cu Olanda de pe 13 octombrie, având șanse reale de calificare mai ales în cazul unei victorii cu batavii, pentru a nu fi la mâna rezultatului de la Sofia. Dar, ne atrage atenția Gică Popescu într-o declarație pentru *sport.ro*: „O echipă este valoroasă când nu stă într-un jucător, dar Naționala n-a ajuns la un asemenea nivel încât să-și permită să joace fără Mutu, depinde de el. Echipa de acum depinde mult mai mult de Mutu decât depindea de Hagi echipa din care am făcut parte. Eram o echipă mai completă decât cea de acum.” Hopa, așadar, trebuie să ne rugăm de sănătatea lui Adi și bine facem, pentru că Roșu, Contra, Chivu sunt accidentați, Marica nu dă randament la Stuttgart ș.a. Ei, dar să sperăm că va fi toamna bucuriei noastre!



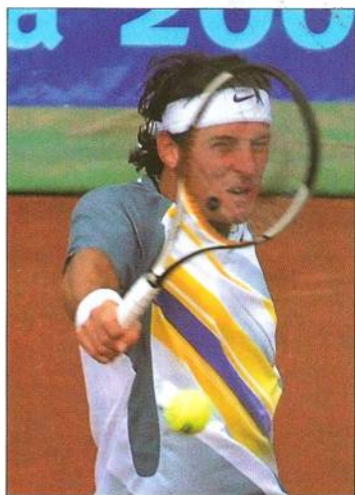
**Baschet.** CE masculin, Madrid.

Ultimul act: Spania – Rusia 59–60 și ibericii au pierdut a șasea finală europeană consecutivă (e drept, începând din 1935!).

O mențiune: coșul decisiv a fost marcat de americanul naturalizat J.R. Holden, iar antrenorul rușilor este tot un american, David Blatt. Rusul Andrei Kirilenko a fost declarat MVP-ul turneului.

După ce a învins Finlanda cu 83–76 în cadrul barajului de calificare în Divizia A europeană, România a cedat în retur cu 61–111!! Ultima noastră prezență în prima divizie valorică masculină datează din 1987...

**Box.** Parcă numai cu ghinionul lui Leonard Doroței se compară pățania lui Adrian Diaconu. Deși își câștigase dreptul de a fi challenger la titlul mondial, versiunea WBC (categoria semigrea), Diaconu s-a accidentat la mână în cursul unui antrenament și a fost oprit să lupte în gala din 29 septembrie. El a pierdut astfel o bursă de peste 400.000 de dolari și va trebui să aștepte o nouă ocazie.



**Canotaj.** La CE de la Poznan, fetele noastre s-au menținut la suprafață în trei probe: aur la 8+1 (printre componente, Viorica Susanu, Ioana Papuc, Georgeta Andrunache, Doina Ignat), argint la patru vâsle și bronz la dublu rame.

**Ciclism.** În 2006, americanul Floyd Landis era declarat învingător în *Turul Franței* deși în timpul competiției fusese descoperit dopat cu testosteron, faptă că lucrurile nu au rămas așa: Agenția americană (!) antidoping l-a găsit vinovat și, recent, i s-a retras titlul! Cam multe întâmplări necurate petrecute în *Marea Bucă*, pomind de la contestarea (tardivă) a heptaplului campion Lance Armstrong și până la scandalurile din această vară cu folosirea substanțelor interzise.

**Cupa Davis.** La Osaka, în barajul (al 11-lea în ultimii 12 ani!) pentru menținerea în elită, România – Japonia 3–2 (de la 1–2!). Băieții cu ochii oblici ne-au întins serios, dar Andrei Pavel (foto), la 33 de ani, ne-a adus două puncte prețioase, iar Victor Hănescu pe cel decisiv. În schimb, marile speranțe ca juniori, Horia Tecău și Florin Mergea, au dezamăgit la dublu. Întrebarea este: cine vine după „Cneaz”?

**Formula 1.** Încurcate mai sunt traseele din afara pistelor de concurs! După cum s-a anunțat, echipa McLaren a fost penalizată

cu pierderea tuturor punctelor realizate în acest an (era confortabil pe locul întâi!) și amendată cu o sumă considerabilă. De unde i s-a tras? De la dezvăluirile pilotului său, spaniolul Fernando Alonso, supărat că boss-ul Ron Dennis nu-i oferea statutul de privilegiat în fața lui Lewis Hamilton. Ce a ieșit la iveală? Faptul că scuderia Ferrari a fost spionată de rivala sa... Altfel, înaintea ultimelor trei etape, Hamilton (97 p.) și Alonso (95 p.) sunt urmați de Kimi Raikkonen (84 p.) și Felipe Massa (77 p.).

**Haltere.** CM, Thailanda. Categoria 85 de kilograme. La stilul aruncat, românul Valeriu Calancea este mai greu cu... 31 de grame decât un cubanez și pierde medalia de bronz, deși a ridicat aceeași greutate.

**Handbal.** La Rm. Vâlcea, jucătoarele de la Oltchim și-au adjudecat Supercupa Europei (Turneul Campioanelor), în finală stingând (cu 23–19) steaua rusoaicelor de la Zvezda Zvenigorod. Elevele lui Gheorghe Tadici au câștigat în acest an cel de-al cincilea trofeu, după titlul de campioane naționale, Cupa Cupelor, Cupa și Supercupa României.

**Volei.** CE masculin, Moscova. Finală: Rusia – Spania 2–3, după ce la 2–1 gazdele au avut minge de set!

text: **Pompiliu L. Dumitrescu**

foto: **Rompres**

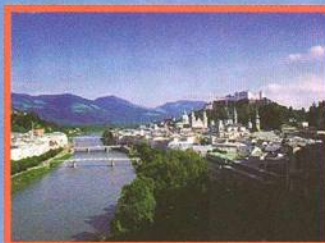
# Concurs Europa Travel

**Europa Travel** te cheamă la schi în Austria din luna octombrie și până în martie. În sudul Austriei, în regiunea Carintia, zona ghețarilor Mölltal și Ankogel, situată în Parcul Național Hohne Tauren, oferă condiții ideale pentru iubitorii sporturilor de iarnă. Ghețarul Mölltal este cea mai înaltă zonă de schi din Carintia cu pârtii care urcă până la 3.100 m. De asemenea, puteți opta pentru regiunea lacurilor alpine, în frumosul oraș Hallstatt, sau puteți ajunge în stațiunea Kirchenwirt – Gosau, în apropierea unuia dintre cele mai frumoase masive muntoase ale Austriei – Gosaukamm.



Poți și tu să mergi în acest paradis răspunzând la întrebarea:

**Care este destinația concursului Europa Travel luna aceasta?**



Câștigătorul (prin tragere la sorți) va fi anunțat în timp util.

Șos. Mihai Bravu nr. 62 A; Tel.: 031.402.55.87; 0729.156.199; Fax: 031.402.55.88; e-mail: office@europatravel.ro; www.europatravel.ro

Trimiteți talonul la adresa: SC Publicațiile Flacăra SA, Piața Presei Libere nr. 1, cod 013701, sector 1, București, până la data de 29.10.2007

Concurs  
EUROPA TRAVEL



# Ce-i în gușa?

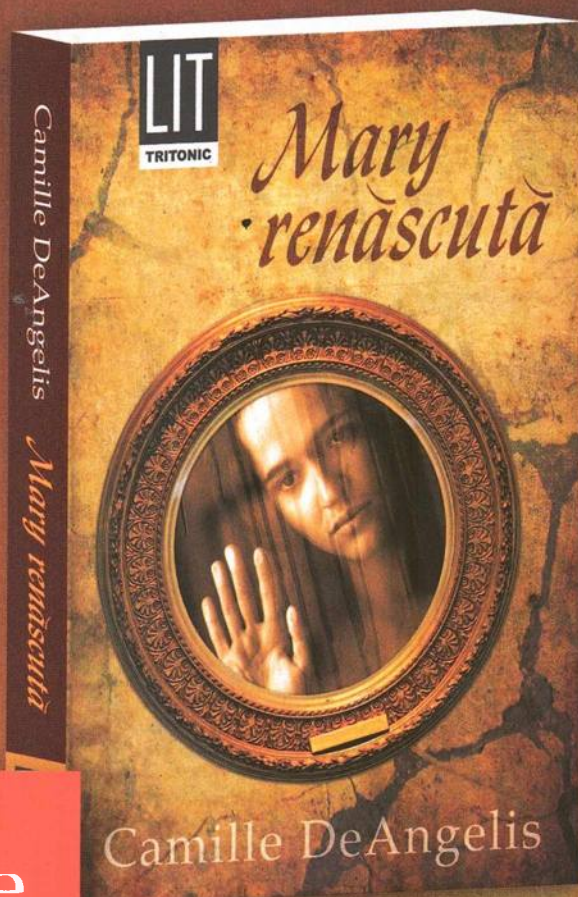
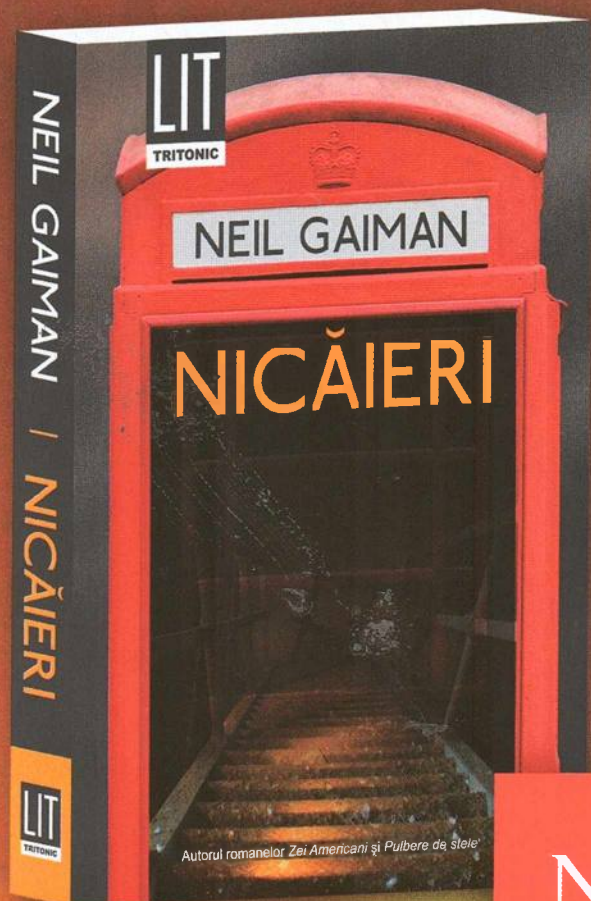
în tranziție



ep. 59

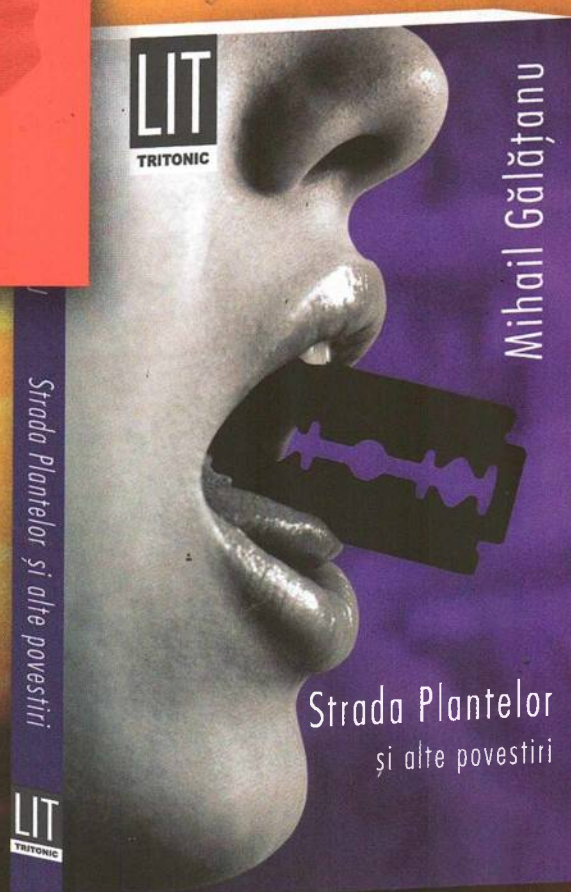
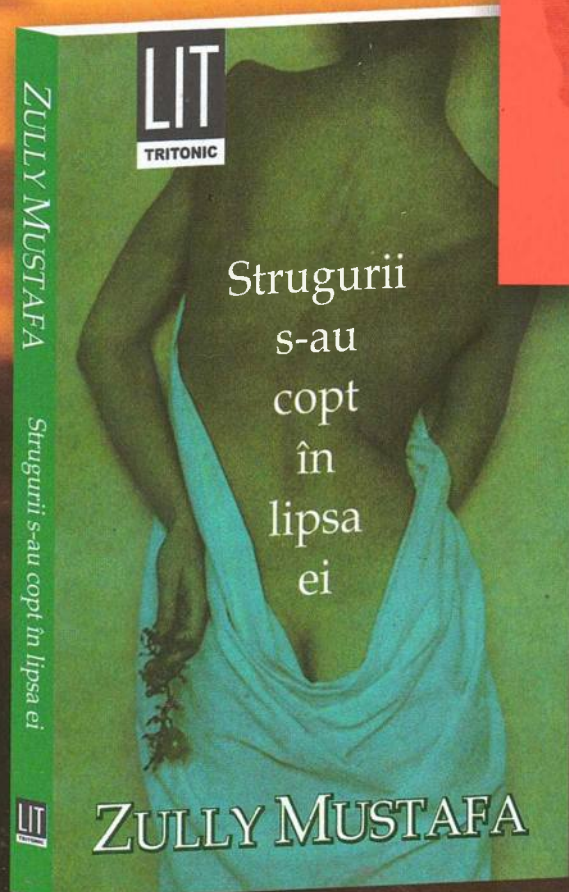






Noutățile  
toamnei  
la

**LIT**  
TRITONIC



[www.tritonic.ro](http://www.tritonic.ro)  
<http://tritonicnews.blogspot.com>

**t...**  
TRITONIC

Cititul nu dăunează sănătății.



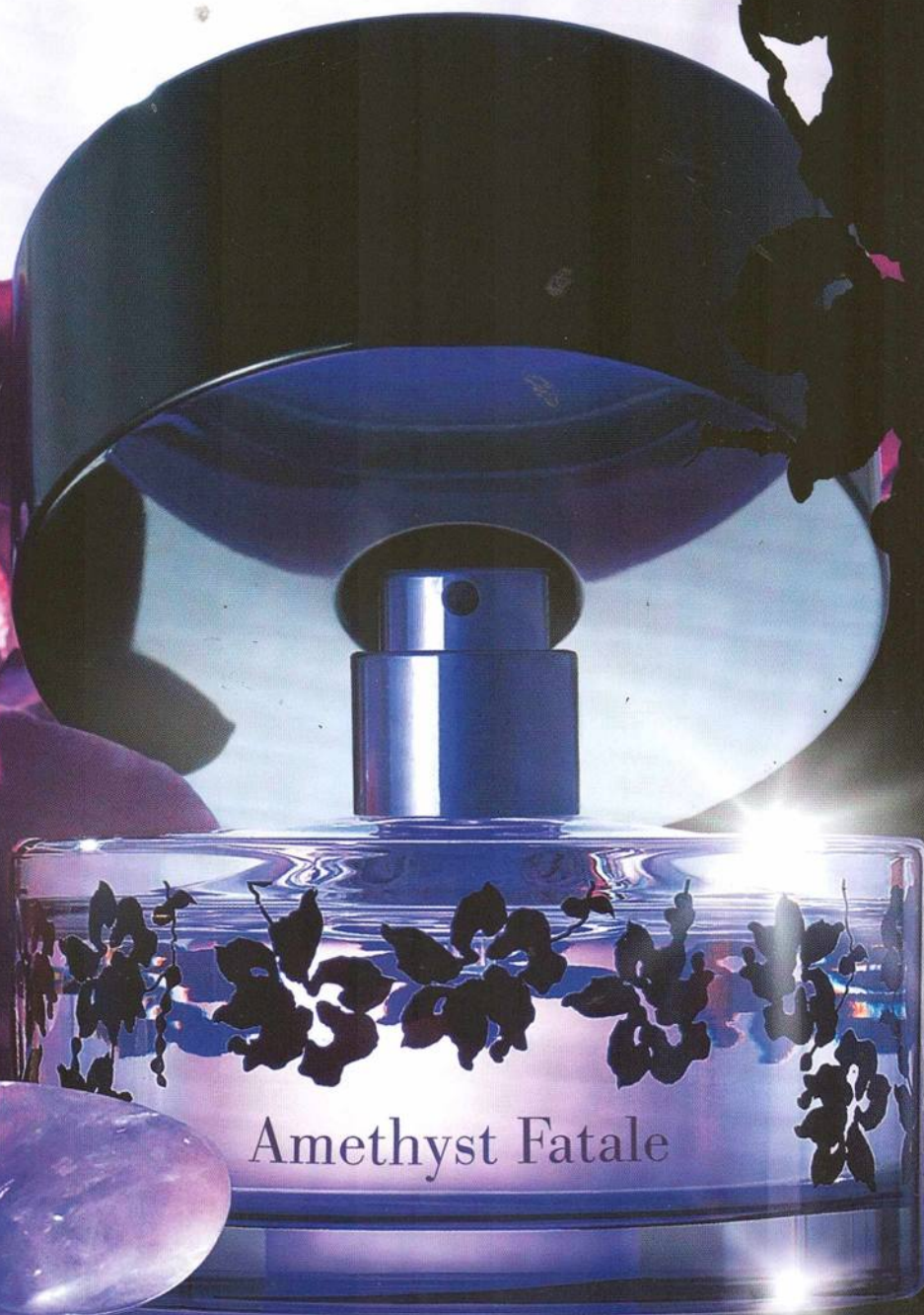


The Gem Collection  
Amethyst Fatale



oriflame

natural swedish cosmetics



Amethyst Fatale



Semnează pentru viitorul tău!  
Sub aripile leului.

# GENERALI

## Fond de Pensii



Fond de Pensii Administrat Privat ARIPI

Sunt câteva semnături importante în viața ta. Semnătura pentru pensia ta privată este una dintre ele. Este o semnătură pentru viitorul tău. Privește cu seninătate spre bătrânețe alături de Generali. Semnează contractul pentru pensia ta privată la Generali Fond de Pensii.

[www.generali.ro](http://www.generali.ro); infoline: 021-207.00.27